

8° A/c. 401.

W

*Sum. Leonardi. Endecker. v. ay me. P. 1000.
donodedit inmet aut for.*

SACRVM

GAZOPHYLA

CIVM

Laudabilis Confraternitatis Sa-
cissimi Corporis Christi in aula Casarea.

PER

IACOBVM CHIMARRHAEVM RV-
remundatum eiusdem Confrater-
nitatis Priorem.

P R A G A E, Excudebat G. Nigrinus.

ANNO M. D. LXXXVIII.

Quis fidei sum dubium habere poterit ad Sa-
cerdotis vocem eos aperiri, in illo Myste-
rio Iesu Christi Angelorum choro adesse.
summa imis misceri, cetera celestibus iungi, v-
num quoque ex visibilibus atque invisibilibus fieri.

D. Ambros.
lib. 4. de Sac.
Cap. 4.

Panis iste, pa-
nis est ante ver-
ba Sacramento-
rum ubi accesse-
rit consecratio
de panis fit caro
Christi.

D. August.
in Psal. 8.

Christus ip-
sam suam car-
nem nobis nra
ducendum ad
salutem dedit
nemo autem
illam carnem
manducat, nisi
prius adoraue-
rit.

S. Hieronimus Epist. 1. ad Heliodorum.

Ant ut de his quidquam si iustum loquar, qui
Apostolico gradu succedentes, Christi corpus
sacramento efficiant, per quos & nos Christi-
ani sumus.

Christe Dei verbum Deus ipse parentis imago,

Verus ab intacta virgine natus homo.

Cui satis haud fuerat mortis nos soluere nexu,

Et solios regni constituisse tui:

Ni quoc. mandatos pretiosi sanguinis vnda,

Nutries proprij corporis vlt. cibo.

Quos igitur redimis quos pascis, quosq. tueris.

Clementer famulos respice Christe tuos. A. E.

RATIO ET DECLARATIO
Calendarij.

QUod Calendarium huic libello præfi-
gam benigne lector, ob hoc faciendū
putavi, quod sua sanctitas Confraternitati
nostra, easdem contulit indulgentias, quas
Romæ in stationibus visitando Ecclesias, tã
in vrbe, quam extra illius muros merentur.
dies igitur processionum & stationum signo
✠ notantur, Duæ verò ★ ★ festa septem
que Beatissimus Papa Gregorius XIII. ad in-
stantiam Sacratissimæ D. D. Mariæ Roma-
norū Imperatricis sub duplici officio celebrā-
da concessit, designat. Sed vnica ★ festa
que à Sanctissimo Domino nostro Sixto V.
Pont: Max: vt celebrentur piè sunt in-
stituta, denotat. Vale &
oblatam gratiam ne
negligas.

IANVARIVS.

1	A	Circuncilio Domini, duplex.	✝
2	b	Oct. S. Stephani, dupl. cum comm. Oct.	
3	c	Oct. S. Ioannis, dupl. cū cō. Oct. SS. Inn.	
4	d	Octaua sanctorum Innocentium, dupl.	
	e	Vigilia.	
6	f	Epiphania Domini, duple.	✝
7	g	De Octaua Epiphaniae.	✝
8	A	De Octaua.	
9	b	De Octaua.	
10	c	De Octaua.	✝
11	d	De Oct. & com. S. Higinij Papæ & mart.	
12	e	De Octaua.	
13	f	Octau. Epiphaniae, duplex.	✝
14	g	Hilarij episc. & con. semid. fuit heri. cum com. S. Felicis presb. & confess.	
15	A	Pauli primi Emmitæ. semidupl. fuit ro. huius cum comm. S. Mauri Abbatis.	
16	b	Marcelli Papæ & Martyris, semidu.	✝
17	c	Antonij Abbatis, duplex,	✝
18	d	Cathedra S. Petri Romæ, dup. & cō.	✝
	e	S. Priscæ virginis & Martyris.	
19	f	Marij, Marthæ, Audifacis, & Abachū mar.	
20	g	Fabiani & Sebastiani martyrum dup.	✝
21	A	Agnetis virginis & martyris duplex.	✝
22	b	Vincetij & Anastasij martyrum semid.	✝
23	c	Emerentianæ virginis & martyris.	
24	d	Timothei Episcopi & martyris.	
25	e	Conuersio S. Pauli Apostoli, dupl.	✝
26	f	Polycarpi Episcopi & martyris.	
27	g	Ioannis Chrilost. Episc. & cōfess. dup.	✝
28	A	Agnetis secundo.	
29	b		
30	c		✝

FEBRV-

FEBRUARIUS

1	d	Ignatij Episc. & martyris, <i>idup.</i>	✠
2	e	<i>Purificatio beatę Marię, dupl.</i>	✠
3	f	Blasij Episcopi & martyris.	✠
4	g		✠
5	<i>A</i>	agathę virginis & martyr. <i>semid.</i>	✠
6	b	Dorotheę virginis & martyris.	
7	c		
8	d		
9	e	Apollonię virginis & martyris.	✠
10	f	<i>Nota</i> Dominica Septuag. Sexa. Quin.	
11	g	die cinerum & singulis diebus corius	
12	<i>A</i>	Quadragesimę stationes sunt Romę, &	
13	b	amplissimę conceduntur Indulgentię.	
14	c	Valentini presbyteri & martyris.	
15	d	Faultini & Iouitę martyrum.	
16	e		
17	f		
18	g	Simeonis Episcopi & martyris.	
19	<i>A</i>		
20	b		
21	c		
22	d	<i>Cathedra S. Petri Antiochię, dupl.</i>	✠
23	e	<i>Vigilia</i>	
24	f	<i>Matthię Apostoli, duplex.</i>	✠
25	g		✠
26	<i>A</i>		✠
27	b		
28	c		

MARTIVS.

Nota.

1	d	In singulis diebus Veneris stationes sunt
2	e	ad S. Petrum summo Pontifice present e
3	f	& dantur maximæ indulgentiæ.
4	g	
5	a	
6	b	Thomæ de Aquino confessi. duplex.†
7	c	comm. SS. Perpetuæ & Felicit. mart.
8	d	
9	e	quadragesima martyrum, semiduplex.
10	f	
11	g	
12	a	Gregorij Papa confessoris, & Eccle
13	b	sie Doctoris, duplex.
14	c	
15	d	
16	e	
17	f	
18	g	
19	a	Ioseph confessoris, duplex.
20	b	
21	c	Benedicti Abbatis, duplex.
22	d	
23	e	
24	f	
25	g	annunciatio beate Mariæ, duplex.†
26	a	
27	b	
28	c	
29	d	
30	e	
31	f	

APRI-

APRILIS.

1	g	* Francisci de Paula confessoris dupl.	
2	a		
3	b		
4	c		
5	d		
6	e		
7	f	^{Nova} Ipso Pasche die cum ferijs sequentibus	
8	g	vlq; ad Dominicam in Albis inclusiue	
9	a	stationes & processiones fiunt & dantur	
10	b	Indulgentiz.	
11	c	Leonis Papæ & confessoris, duplex.	
12	d		
13	e		
14	f	Tiburtii, Valeriani, & maximi mart.	
15	g		
16	a		
17	b	Aniceti Papæ & martyris.	
18	c		
19	d		
20	e		
21	f		
22	g	Soteris & Caij Pontificum & martyru	
23	a	semiduplex.	
24	b	Georgij martyris, semiduplex.	
25	c		
26	d	Marci Evangeliste duplex.	
27	e	Cleti & marcellini Pontificum & mar	
28	f	tyrum, semiduplex.	
29	g	Vitalis martyris.	
30	a	* Petri martyris, duplex.	

MAIVS.

1	b	Philippi & Iacobi apostol. duplex.
2	c	Athanasij Episcopi & confess. duplex.
3	d	Inuentio S. Crucis dupl. cum com.
		SS. Alexandri, Euentij, Theoduli martyrum, ac Iuuenalis Episc. & confess.
4	e	Monica viduz.
5	f	
6	g	Iozunis ante portam Latinam dup.
7	A	
8	b	Apparitio S. Michaelis, duplex.
9	c	Gregorij Theologi Episcopi & confessoris duplex.
10	d	Gordiani & Epimachi martyrum.
11	e	
12	f	Nerei, Archillei, & Pancratiij mart.
13	g	
14	A	Bonifacij martyris.
15	b	Nota
16	c	In tribus diebus Rogationum in ipsa
17	d	ascensionis die, & vigilia Pentecostes
18	e	stationes sunt cum indulgentijs.
19	f	Pudentianæ virginis.
20	g	
21	A	
22	b	Nota a die Pentecostes singulis dieb
23	c	& in ipsa die Trin: & corporis Christi
24	d	stationes fiunt, & conceduntur indulg
25	e	Vrbani Papæ & martyris.
26	f	Eleutherij Papæ & martyris.
27	g	Ioannis Papæ & martyris.
28	A	
29	b	
30	c	Felicis Papæ & martyris.
31	d	Petroneillæ virginis.

IVNIVS.

1	e	
2	f	marcellini, petri & Erasmi martyrum ✝
3	g	
4	A	
5	b	
6	c	
7	d	
8	e	
9	f	Primi & feliciani martyrum
10	g	
11	A	Barnabe apostoli, duplex ✝
12	b	Basilidis, Cyrini, Naboris & Nazarij martyrum
13	c	* * Antonij de Padua, duplex ✝
14	d	Basilij Episcopi & confessoris duplex
15	e	Viti, modesti, & Crescentie marty. ✝
16	f	
17	g	
18	A	Marci & marcelliani fratrum mart
19	b	Gervasii & Protasii martyrum
20	c	Siluerii papæ & martyris
21	d	
22	e	Paulini Episcopi & confessoris
23	f	Vigilia
24	g	Natiuitas S. iohannis Baptiste dupl. ✝
25	A	De Octaua Natiuit. S. iohannis Baptiste.
26	b	ioannis & Pauli martyrum, semidupl. cum com Octauæ Natiuit. S. iohannis.
27	c	De Octaua Natiuitat: S. iohannis.
28	d	Leonis Papæ & confess, semidupl. ✝ cum commem. Octauæ & vigilia.
29	e	Petri & pauli Apostolorum; duplex. ✝
30	f	Commem. S. Pauli Apostoli, dupl. ✝ cum commem Oct. S. iohannis

IVLIVS.

1	b	Oct. s. Ioan. Baptista, dupl. & com.
		Oct. Apostolorum.
2	A	Visitatio B. marie dupl. cum com. Oct.
		Apost. & SS. Processi Martin. mart.
3	b	De Octava Apostolorum.
4	c	De Octava.
5	d	De Octava.
6	e	Octava Apost. Petri & Pauli, duplex.
7	f	
8	g	
9		
10	b	Septem fratrum mart. & SS. Rufinae ac Secundae virg. & mart. semiduplex.
11	c	Pij Papae & martyris.
12	d	Naboris & Felicis martyrum.
13	e	Anacleto Papae & martyris, semiduplex.
14	f	Bonaudentis pont. & confess. semidupl.
15	g	Nota Secunda Dominica Iulij statio est cum Indulgentiis.
16		
17	b	Alexij confessoris.
18	c	Symphorosa cum septem filiis mart.
19	d	
20	e	Margaritae virginis & martyris.
21	f	Praxedis virginis.
22	g	Mariae Magdalene, duplex
23		
24	b	Apollinaris Episcopi & mart. semidu.
25	c	Vigilia, & co. S. Christianae virg. & mart. Iacobi Apost. duplex & comm. S. Chri-
26	d	stophori mart. in Laudibus tantum. ** Annae matris B. virginis Mariae du.
27	e	Pantaleonis martyris.
28	f	Nazarij, Celsi & Victoris Papae & mart. & Innocentij papae & confess. semidup.
29	g	Marthae virg. semidup. & co. SS. Felicis Papae, simplici, Faustini & Beatr. mar.
30		
31	b	Abdon & Sennen martyrum.

AVGVSTVS.

1	c	Petri ad vincula, dup. & cō. ss. macha.
2	d	Stephani Papæ & mart. (mart.)
3	e	Inuentio S. stephani protomart semid.
4	f	Dominici confessoris, duplex.
5	g	Dedicatio S. marie ad nives duplex.
6	A	Transfiguratio Domini, dupl. & com. ss. Xisti Papæ, Felicis & Agap. mar. sem.
7	b	Donati Episcopi & martyris.
8	c	Cyriaci, Largi & Smaragdi mart. semid.
9	d	Vigilia & comm. S. Romani mart.
10	e	Laurentij, martyris duplex.
11	f	De O& S. Laurentij, cum com. ss. Te- burrij & iusanæ mart.
12	g	De O& & comm. S. Claræ virginis.
13	A	De O& & comm. ss. Hippolyti & Cal- siani martyrum.
14	b	De Vigilia cum com. O& & S. Euseb. cōf
15	c	Assumptio B. Maria virginis, duplex.
16	d	De O& Assu. B. Mar. cū cō. O& s. Lau.
17	e	O& s. Laur. dupl. & com. O& Assumpt
18	f	De O&tauæ & comm. S. Agapiti mart.
19	g	De O&tauæ.
20	A	Bernardi Abb. dupl. cum cō. O& Assu.
21	b	De O&tauæ
22	c	O& Assump. B. marie, dupl. & com. ss. Timothei, Hipp. & symph. mart.
23	d	Vigilia.
24	e	Barthol. Apoll. dup. Romeceleb. ss.
25	f	Ludouici Regis Francie confessoris.
26	g	Zepherini Papæ & mart.
27	A	
28	b	Augustini Episc. cōf. & Ecclesie Do& dupl & comm. s. Hermetis mart.
29	c	Decollatio S. Iohannis Baptiste duplex & commem. s. sabinæ martyris.
30	d	Felicis & adancti martyrum.
31	e	★ 6

SEPTEMBER.

1	f	Egidij Abbatis, & cō. SS. mart; 12. fra.
2	g	
3	A	
4	b	
5	c	
6	d	
7	e	
8	f	Natiuitas beatę Marię, dupl. & com
		S. Adriani mart. In Laudibus tantum.
9	g	De O& S. Marię & cō. S. Gorgonij mar.
10	A	* Nicolai Tolentinatis confess. duplex.
		cum commem. O&auz.
11	b	De O&aua, & comm. SS. Proti, & Hyacinthi martyrum.
12	c	De O&aua.
13	d	De O&aua.
14	e	Exaltatio S. Crucis dupl. cum com
		O&auz Natiuitatis S. Marię.
15	f	O&aua Natiuitatis beatę Marię, dupl.
16	g	Cornelij & Cypriani Marty. dupl.
17	A	Nota. Diebus Mercurij, Veneris & Sabathi, post festum exaltationis S Crucis stationes cum Indulgentijs.
18	b	* Ianuarij episc. & sociorum martyrum.
19	c	Vigilia, & cō. S. Eustachij, & soc. mar.
20	d	Matthę Apostoli, duplex.
21	e	
22	f	Mauritij & sociorum martyrum.
23	g	Linij Papę & mart. semiduplex, & com-
24	A	(mem. S. Theclę virginis & martyris.
25	b	
26	c	Cypriani & Iustinę martyrum.
27	d	Cosmę & Damiani mart. semidupl.
28	e	* * VVenceslai martyris duplex.
29	f	Dedicatio S. Michaelis Archan. dupl.
30	g	Hieronimi presbyt: confessoris & E c clesię Doctoris duplex.

OCTOBER.

1		Remigij Episcopi & confessoris.	
2	b		
3	c		
4	d	Francisci confessoris, duplex.	✠
5	e		
6	f		
7	g	Marci Papæ & confessoris & commem. S. S. Sergij, Bacchi, Marcelli, & Apu leij martyrum.	
8	✠		
9	b	Dionisij, Rustici, & Eleutherij marty- rum, semiduplex.	
10	c		
11	d		
12	e		
13	f		
14	g	Calixti Papæ & martyris, semiduplex.	
15	✠		
16	b		
17	c		
18	d	Lucæ Evangelistæ, duplex.	✠
19	e		
20	f		
21	g	Hilarionis Abbatis, & comm	
22	✠	SS. Vrsulæ, & sociarum virginum & (martyrum, duplex.	✠
23	b		
24	c		
25	d	Chrisanti & Dariz martyrum.	
26	e	Euaristi Papæ & martyris.	
27	f	Vigilia.	
28	g		
29	✠	Simonis & Iudæ Apostolorum, dupl.	✠
30	b		
31	c	Vigilia.	

NOVEM.

NOVEMBER.

1	d	Festum omnium sanctorum, duplex.
2	e	Commemoratio omnium fidelium Defunct. dup. & de Oct. omnium Sanct.
3	f	De Octava.
4	g	De Oct. & comm. ss. Vitalls, & Agricola ^m martyrum.
5	A	De Octava.
6	b	De Octava.
7	c	De Octava.
8	d	Octava omnium sanctorum duplex, & com. ss. Quatuor Coronat. mart. +
9	e	Dedicatio Basilicę Saluatoris duplex & comm. S. Theodori martyris. +
10	f	Tryphonis, Respicij, & Nymphę mar. +
11	g	Martini Episcopi & confessoris, dupl. + & comm. S. Menę martyris.
12	A	Martini Papę & martyris, semiduplex.
13	b	
14	c	* * Leopoldinarchionis Aust. du. +
15	d	
16	e	
17	f	Gregorij Thaumaturgi Episc & confess
18	g	Dedicatio Basilicarū Petri & Pauli du. +
19	A	* * Elizabethę viduę duplex. +
20	b	
21	c	* * Pręsentatio B. marię duplex. +
22	d	Cecilie virginis & martyris, semidupl. +
23	e	Clementis Papę & martyris, semidu. + & comm. s. Felicitatis, martyris. +
24	f	Chrisogoni martyris: +
25	g	Catharinę virginis & martyris, dupl. +
26	A	Petri alexandrini Episcopi & martyris.
27	b	
28	c	
29	d	ia & commem. s. saturni mart.
30	e	Andree Apostoli, duplex. +

DECEMBER.

1	f	Nota In singulis Dominicis Aduentus stationes cum Indulgentijs.
2	g	Bibianæ virginis & martyris. comm. ✝
3	A	
4	b	Barbaræ virginis & martyris, comm. ✝
5	c	Sabbæ Abbatis, commemor. ✝
6	d	Nicolai Episcopi & confessor. semid. ✝
7	e	Ambrosij Episcopi & confess. & Eccle. ✝
	f	si Doctoris, duplex.
8	g	Conceptio beatæ Mariæ, duplex. ✝
9	A	
10	b	Melchiadis Papæ & martyris, commem.
11	c	Damasi Papæ & confessoris, semidupl.
12	d	
13	e	Luciæ virginis & martyris, duplex. ✝
14	f	Diebus Mercurij, Veneris, & Sabbathi post Luciæ stationes cum Indulgentijs.
15	g	
16	A	
17	b	
18	c	
19	d	Vigilia.
20	e	Thomæ Apostoli, duplex. ✝
21	f	
22	g	
23	A	Vigilia.
24	b	Natiuitatis D. nostri Iesu Christi, du. ✝
25	c	Stephani protomart. idupl. & comm. ✝
26	d	Octauæ Natiuit.
27	e	Ioannis Apostoli & Euangelistæ, du. ✝
28	f	& commemor. Octauarum.
29	g	ss. Inuocent. mart. dupl. & com. Oct. ✝
30	A	Thomæ Cantuariensis, Episc. & mart. ✝
	b	semidupl cum commem. Octauarum.
	c	De Dominica infra Octauâ Natiuitatis.
	d	ve lde Octaua cum com. Octa.
31	e	Siluestri Papæ & cōf. du. cū. cō. Oct. ✝

PRÆFATIO.

Candido beneuoloz, Lectori,

Maxime verò

VNIVERSIS AC

SINGVLIS CONFRATRI-

bus suis sodalitatis Sanctissimi

Corporis Christi, in Aula Cæsarea, Gratiam,
pacem & misericordiam à Deo patre
nostro, & Domino Iesu Christo.

IACOBVS CHIMARRHÆVS

Ruremundanus S. C. M. à Sacris &

Eleemosynis &c. Confraternitatis

Prior, precatur.

AD DEI Omnipotentis Patris, Filij,
& Spiritus sancti Gloriam & honore,
ob singularem etiam sacrosancti corporis &
sanguinis Domini in Venerabili Eucharistia
Sacramento memoriam & Venerationem,
pij aliquot sanctissima matris Ecclesie Ca-
tholice & Apostolice obsequentissimi filij,
in aula Inuictissimi ac Sacratissimi Cæsaris
D. Rudolphi, DD. nostri Clementissimi,
Gregorio XIII. Pontifice Maximo, hoc

certe

P R A E F A T I O.

certè turbatissimo seculo quo hostis humani generis passim mortales prauis ac varijs ha-
reseos furijs exagitat, Confraternitatem
sanctam & laudabilem, sub inuocatione
Corporis Christi, piè ac feliciter instituerunt
quò non modo verbo sed facto quoque &
opere comprobarent & testatum redderent,
se Dei freti auxilio constantes ad vltimum
vsq; vitæ spiritum vt suæ salutis consulerent
in verâ Catholica & Orthodoxa fide per-
mansuros. Institutionis verò huius Confra-
ternitatis hæc potissimum fuere causa. Pio
zelo moti eo quod viderent religionem au-
tam pluribus in locis periclitari, cultum di-
uinum silere, Sacramenta salutaria à mul-
tis contemptui haberi, & maximè hoc vene-
randum Corporis Dominici Sacramentum,
non paucis esse lapidem offensionis, & petrâ
scandali, cū à quibusdā in hac verâ Christi
præsentia negatur, ab alijs debitus illi honor
haud impenditur: ne igitur iustus Iudex ac
fortis Zelotes, fontes cum insonibus puni-
at, & cum Dathan, Core, & Abiron terra

1 Pet. 2.

Num: 16.

prorsus

P R A E F A T I O.

orsus deuoret. ac poena affligat aeterna, fla-
 uerunt inter sese ardenti voto Dei ipsius
 misericordiam vnitis animis iuuocare, ac
 venerabile hoc Sacramentum debita deuo-
 tione colere & venerari, quo misericors
 Deus iustissimā suam iram à populo suo cle-
 mentissime auertere dignetur. Secundo,
 quia Christianitas poenè omnis non modò
 Turcarum framea, aliorumq; persecutorum
 armis vndiq; impetitur, verum indies ma-
 gis magisq; haeticorum regnis, ac falsis
 dogmatibus grauatur & infestatur, idcirco
 feruentius Deum omnipotentem rogandum
 esse duxerunt, vt destruat aduersitatibus &
 erroribus vniuersis, Ecclesiam suam sanctā
 sponsam vnicè dilectam, optata tandem pa-
 ce beare velit, quo aliquando pacificè in vni-
 tate fidei dies vitae suae transigere valerent.
 Tertio vt monitu D. Pauli Apostoli obtem-
 perarent, volens vt obsecrationes, oratio-
 nes, postulationes fieri pro Regibus, & omni-
 bus qui in sublimitate positi sunt, quando-
 quidem hi nutricij nostri sunt, & ho-

acceptum

1 Timoth. 2.

Esaj: 49

PRAEFATIO.

acceptum est coram Deo: ideoq; ut vno ore,
eodemq; corde, feruenti prece Deum opt
Max. à quo est omnis potestas, & in cuius
manu potenti sunt corda Regum, per quē
Reges regnant, & legum conditores iusta
decernunt, per quem Principes imperant,
& potentes decernunt iustitiam, pro omni
Magistratu tam Ecclesiastico quam Politico,
maximè verò pro felici regimine & longi-
ori vita Sacratissimi Imperatoris nostri,
proq; Serenissima ac Inclyta Domus Austri-
aca augmento & conseruatione interpel-
larent, societatis & Confraternitatis vinculo
se se coniunxerunt. Demum ut & ipsam
charitatem fraternam à Christo Domino
nostro tamquam vnicam suorum discipulo-
rum notam seriò nobis demandatam, quae
iam pæne defuerit & extincta iacet, par-
tim inter sese crebris & frequentibus amo-
ris mutui officijs, partim inter alios viuo
exemplo, & charitatis operibus incenderēt
atq; exercerent. Sed institutionis Confra-
ternitatis haec fuerunt principales causae,

Rom: 13.

Prou: 21.

Proc: 8.

Ioan: 13.

Ioan: 15.

initium

PRAEFATIO.

initium uero habuit tale. Cum anno salutis
 humanae supra sesqui Millesimum Octuage-
 simo, Sacratissima Domina D. Maria Impe-
 ratrix pientissima redire in Hispanias natale
 solum constituisset, in cuius aula erant qui
 fraternae charitatis vinculo nexi, opera
 quaedam pia in visitandis aegrotis, & mor-
 tuis sepeliendis inter sese exercerent: Verū
 quod hi penē omnes ipsam Sacratissimam
 Imperatricem, matrem tam sanctā, n tamq³
 piam discedentem comitarentur, maturo
 consilio à quibusdam viris bonis deliberatū
 est, quī simile quid maiori etiam cum diuini
 cultus exercitio posset inchoari. Et certē
 ut est omne principium graue, sic multa con-
 currebant, quae difficultatem parerent, erat
 Zelus quorundam paulo feruentior, sed il-
 lum vicit bonorum moderatus animus, qui
 hoc sodalitio nil nisi Dei honorem quasi-
 erunt, & non uti quidam arbitrabantur
 conspirationem esse & signum quo Catho-
 lici ab his qui minus essent discernerentur.
 Ab initio itaq³ ad tam pium institutum
suam

PRAEFATIO.

suam operam offerunt omnes qui S. C. Ma-
iestatis chorum Musicum exornant, ipsiusq;
eterni DEI misericordias Angelica quasi
symphonia decantant, hi spontè promittunt
se singulis diebus Iouis ad honorem sanctis-
simi Sacramenti velle sacrum Missæ officiū
sua Musica dulcissima decorare. Sed ho-
rum tam pium Zelum multi alij non tam
plebei quam primates pœnè omnes, Nobiles
& egregij Domini cernentes, atq; insuper
causas instituti perpendentes, quin & ma-
ximè flebilem Ecclesie Catholica statum
dolentes, quo odio plusquam canino sacro-
sanctum hoc populi Christiani Sacrificium
maximo sacrilegio à multis putridis mem-
bris aspernatur, eò ipsi ardentioribus &
magis incitatis animis cogitarunt se huius
congregationi associare, ac more maiorum
rituq; peruetusto societatem aliquam san-
ctam animis inuicem religiosè coniunctis
inire, atq; hoc Augustissimum Sacramentū,
nobis à Christo pignus amoris consignatum,
singulari cultu saepius venerari, pietatisq;

Psalm: 88.

ac

PRAEFATIO.

ac fraternae charitatis officia, sibi inuicem ex animo non suctato prestare. Quam verò id ad clariorem Dei gloriam redundet, quantum hoc pacto piorum corda ad deuotionem, & ad fraternae dilectionis opera excitentur, quam etiam bonum sit, & quam iucundum, si multorum credentiũ cor vñũ sit, & anima vna, & multi vt fratres in vnum habitauerint, quis vnquam quiescens sane mentis inficias ire poterit? Et quoad illud à Primitiue Ecclesie temporibus in diuersis locis ad nostra vsq; tempora sit factitatum, quando sub varijs titulis, patronis, ac inuocationibus, non modò ab infima sortis hominibus, sed ab ipsis quoq; Imperatoribus, mundiq; Monarchis, à Regibus & Principibus, societates ac Cofraternitates spirituales instituerũt, testantur passim historie quæ certè modo religio Christiana mirificè propagata est, mente sq; errantiũ sunt reuocata. Cum igitur tam pio conamine laudabilis hæc Cofraternitas habuisset initiũ, ac prosperiore successum sumpsisset, mox de Rectore eius ac

Priore

Act: 4.

Psal: 132.

PRAEFATIO.

Priore eligendo & constituendo consilia ini-
 erunt, & post maturam satis deliberationem
 consentientibus votis me (licet indignū) no-
 minarunt, utq; id muneris in me reciperem
 petierunt. Comuni Confratrum volun-
 tati reluctare nolui, illud tamen rogavi, ut
 molestijs ferendis aliquem mihi Coadiutorem
 darent, quod ut facerent Nobilem & Egre-
 gium Virum Paulum à VVinda Aulicum
 Caesareum & insignem Organicen ad hoc
 elegerunt. Postea ubi frequentior Constra-
 tium factus est numerus, & diversarum na-
 tionum Aulici (viti in familia Caesaris so-
 lent esse) huic Cofraternitati nomen darēt,
 placuit ex diuersis singulos adhibere, qui &
 nostrae administrationis essent conscij, & si
 opus foret etiam suis consilijs nobis adessent.
 Quatuor itaq; Nobiles & optimos viros ad
 hoc destinarunt, ex Italis Maurum Simi-
 baldi Musicum suauissimum, ex Hispanis
 Martinum de Cuenca Symphonistam opti-
 mum, ex Germanis Ioannem Pauseck ama-
 nuensem Imperialis Cancellariae, ex Belgis

Rulandum

P R A E F A T I O.

Rulandum de Hollanda insignem mercatorē
 Aulicum. Neq³ hoc satis visum est nobis,
 sed vt maiori obseruantia, & ordine magis
 decenti omnia fierent, inito consilio conclu-
 sum est, aliquem ex Primatibus Aula tam-
 quam Protectorem Confraternitatis esse asu-
 mendū, qui sua authoritate si fortē aliqua
 difficultas interueniret, decidere & compes-
 sere posset. Nominatus est communi voto Il-
 lustris ac Generosus Dominus D. Paulus Six-
 tus Trauthson, liber Baro in Sprechenstein.
 Schrouenstein. & Falkenstein &c. Aulici
 Imperialis Consilij Praeses, S. C. M. Came-
 rarius & Aula supremus Marschalcus, quē
 cum hoc nomine salutaremus, vtq³ in suam
 nos protectionem reciperet rogaremus, certē
 prompto ac beneuolo animo, quo alias est
 erga pietatem addictissimus precibus nostris
 benignum praeuit assensum: qui vt probē
 suo fungeretur officio, à Sanctissimo Do-
 mino nostro XISTO PP. V. (opera vsus ad
 hoc Illustrissimi atq³ Reuerendissimi Princi-
 pis ac D. D. Ludouici Cardinalis Madruti

arctissim.

PRAEFATIO.

arctissimo consanguinitatis vinculo sibi iuncti, & huius sodalitij Confratris) non modo Apostolica sedis approbationem iam diu petitam & desideratam, sed & largissimas indulgentias, gratias, ac facultates obtinuit, cui ob hoc omnis posteritas merito gratias habet referre,

Ego verò officij mei memor, ut singuli Confratres preces sui instituti haberent, & quasi eisdem verbis Deum interpellarent, Gazolophilacij huius initium feci, duobus³ minuta cum vidua Euangelica illi imposui, non enim in praesentiarum iuuenit manus, quod mitteret amplius, eaq³ certè intentione in lucem prodire curaui, ut omnium volueretur manibus, & illa sedulo tractarent omnes propter quæ fraternitatis se nexu coniunxerunt. Vestrum igitur erit Confratres charissimi (quibus hoc congestum est) eo candore & animo suscipere, & commendatum habere, quo vobis offertur, & ad diuini nominis gloriam, sanctissimiq³ corporis Christi honorem, pro Ecclesiae Ca-

Marc: 12.

(:)

tholica

PRAEFATIO.

Matth. 25.

ibolica felicissimo statu, Magistratus omnis
longeua vita & bono regimine, proq³ Con-
fratrum salute, thesaurum hunc sapius ac
frequenter euertere, ne fortè arugine ali-
qua corrumpatur, vel valorem penitus suum
amittat, quin potiùs talentum hoc sibi con-
creditum vnusquisq³ det ad vsuram, quo
in illa die à iusto Iudice, ac bonorum om-
nium remuneratore audire mereatur, euge
serue bone & fidelis, quia super pauca fui-
sti fidelis, super multa te constituam, intra
in gaudium Domini tui, quod omnibus no-
bis concedere dignetur qui est benedictus
in secula. Amen. Vale benigne Lector,
vosq³ Confratres charissimi valete, & labo-
rem meum etsi perexiguum boni consulite,

Praga, ipso Patrocinij mei die Anno
post Christum natum,

M. D. LXXXVII.

ORATIO.

Christe patris summinatum de pectore
verbum,

De vero verum numine numen habens.

Vnica lux hominum, dilecte gloria sponsa

Laus, decus, auxiliū, spes, via, vita, salus.

Ecce gemit dura lugens Ecclesia sorte,

Nec valet errorum tollere mole caput.

Pro qua luctifica tu passus vulnera mortis,

Vincula cum spinis, verbera, sputa crucem.

Cuius & effuso purgasti sanguine crimen,

Sponsa sit vt rugis, labe doloq₃ carens.

Nunc grauiter pressæ sortem miseratus
acerbam,

Sponsæ fer medicas, nam potes ipse, manus.

Comprime Turcarum rabiem, sectasq₃ ferentes.

Seruiat vt pura relligione tibi.

ORATIO.

Pneuma tuum summo mittas è vertice cœli,

Vt vitijs purget corda grauata malis
Omnibus in mundo lux vt versantibus vna
Vnus baptismus, spes, Deus, vna salus:
Sic quoq₃ doctrine certus consensus vbiqu₃,
Vnam det pura relligione fidem.

Tu proprio lapsum reparaſti sanguine mundum,

Emptum cōserua ſancte redemptor opus.

Tu Dominus, maneat tibi ſac poſſeſſio ſalua,

Nominis vt ſurgat gloria magna tui.

Da ſemel à ſponſæ cedat diſcordia vultu,

Quo tibi concedi ſeruiat vſq₃ choro.

Ac aliquas tanto reddat pro munere grates.

Et meritas laudes officioſa tibi.

Subuenias ſamulis pretioſa morte redēptis,

AEterna tecum fac quoq₃ ſe de frui.

Spiritui tecum, patri quoq₃ ſumma poteſtas,

Gloria ſit virtus, laus, decus, imperium.

Amen.

I. C. R.

APPROBATIO
 LAUDABILIS CON-
 FRATERNITATIS SANCTISSIMI
 corporis Christi in aula Cæsarea,
 per S. D. N. D. XISTVM. V. Pō: Max:
 cum Indulgentijs, gratijs, &
 facultatibus ab eodem
 concessis.

XISTVS PP. V.

AD PERPETVAM REL MEMORIAM.

CVM sicut nobis nuper ex-
 positum fuit, alias Dilecti filij Ba-
 rones, Domicelli, & Primates, Nobiles
 aliq³, Curiam Cæsarea Maiestatis pro tem-
 pore sequentes, cupientes Christiana reli-
 gionis nomen piorum operum exercitijs
 in dicta curia relucere, & quoad fieri pos-
 set, ad maiorem inter se deuotionem exci-
 tandam pia aliqua institutione propagare,
 aliosq³ Christi fideles ad eadem exercitia
 amplexanda incitare, ad Dei omnipotentis

A

lauden.

laudem, ac populi adificationem, animarumq³ salutem vnā piam viriusq³ sexus in dicta Curia, quæ modò in vno, modò in alio loco existit, Confraternitatem sub inuocatione, & ad honorem, ac reuerentiam Sanctissimi corporis CHRISTI perpetuò erigendam, & instituendam curarunt. Vt autem Præfata Confraternitatis institutio Apostolici muniminis roborata firmitate perpetuò subsistat illibata, ipsiq³ Confratres, qui (vt accepimus) diuersa pietatis, & charitatis opera exercere consueuerunt, in piorum operum huiusmodi exercitio facilius confoueantur, & qui nondum sunt in eam recepti, libentius se illis ascribi procurent, quo exinde maiora cœlestis gratiæ dona adepturos se esse cognouerint; precibus itaq³ eorundem Confratrum (qui qualibet feria quintâ primæ hebdomadæ cuiusq³ Mensis solennem processionem celebrare consueuerunt) nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, de omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum

Petri

Petri & Pauli Apostolorum eius auctori-
tate confisi, erectionem, & institutionem
præfatam cum inde secuti quibuscunq³ pro-
ut ritè & legitimè facti sunt, auctoritate
Apostolica tenore præsentium perpetuò ap-
probamus, & confirmamus, illisq³ perpetua
& inuiolabilis firmitatis robur adiicimus:
omnesq³ & singulos tam iuris, quam facti
defectus si qui interuenerint in eisdem sup-
plemus, ac quatenus opus sit in dicta curia. ac
loco, ubi illam pro tempore esse, ac morari
contigerit, vnâ dictorum Baronum Do-
micellorum, Primatum, Nobilium, & alio-
rum, Confraternitatem sub inuocatione, &
ad honorem eiusdem sanctissimi corporis
Christi, dicta auctoritate perpetuò
erigimus & instituimus.

SEQVNTVR INDVLGENTIAE.

OMNIBVS & singulis Christi fidelibus vtriusq; sexus verè poenitentibus & confessis, qui fraternitatem de cætero ingredientur, die ingressus seu receptionis, si sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum in Ecclesia vel Capella siue Oratorio ubi dictam Confraternitatem eiusq; congregationes, ac pia opera, nec non orationes; & diuina officia celebrari, & exerceri contigerit, sumpserint, Indulgentiæ plenissimæ, & omnium peccatorum remissio perpetuò conceduntur & elargiuntur.

Quoties quis Confratrum poenitens, confessus, ac communicatus Sanctissimum hoc Sacramentum

mentū in processione fieri solita per ipsos Confratres feria quinta primæ hebdomadæ cuiusque mensis, vel infra Octauas corporis Christi, vel etiam feria quinta hebdomadæ sanctæ interfuerit, atq; pias ad Deum preces fuderit, plenissimas item lucratur Indulgentias.

Qui aliqua infirmitate detentus tali processioni interesse nō potest, si verè pœnitens & confessus Sacratissimum corporis Dominici Sacramentum, prima die qua ad Ecclesiam accedere valet, sumpserit, similes Indulgentias habebit.

Quisquis ex Confratribus iisdem diebus pœnitens & confessus hoc Sacramentum sumpserit, etiamsi iustis de causis processio intermitteretur, ple-

nissimastamen meretur Indulgentias.

Absentes etiam, Confratres vtriusq; sexus, quocunq; loco extiterint, si verè poenitentes & confessi, iisdem diebus sanctissimum Sacramentum deuotè sumpserint, illudq; in processione si illam ibidem fieri contigerit, comitati fuerint, harum Indulgentiarum etiam sunt participes.

Quicumque ex Confratribus huius Confraternitatis mortis in articulo verè poenitens confessus, & Sacramento Eucharistiæ munitus fuerit, plenissimas item consequitur Indulgentias.

Confratribus qui ipsum sanctissimum Sacramentum cum ad aliquem infirmum defertur, pias orationes recitando, & si

po-

poterunt candelas deferendo, comitati fuerint, seu impediti per alium id fieri procura-uerint, vel etiã dato signo campanæ genibus flexis semel orationem Dominicam cum salutatione Angelica pro infirmo recitauerint, toties centum dies Indulgentiarum sunt concessi.

Quisquis diuinis officijs, prædicationibus, anniuersarijs, funeralibus, vel alijs pijs exercitijs per dictos Confratres fieri & celebrari solitis, interfuerit, centum dierum Indulgentias obtinet.

Quicumq; corpora Confratrũ, aut aliorum Christi fidelium defunctorum ad sepulturam associauerit, vel impeditus ad campanæ sonum pro anima defuncti orationem Dominicam & salutationem Angelicam recitaue-

rit , centum dies Indulgentiarum meretur.

Qui pacem & fraternam concordiam inter Confratres litigantes composuerit , totidem habet dies Indulgentiarum.

Si quis pauperes infirmos, tam Confratres quam alios Christifideles in hospitalibus vel domibus jacentes, seu carcera-
tos visitauerit, quoties id fecerit centum illi dies Indulgentiarum dantur.

Omnibus etiam & singulis vtriusq; sexus huius sodaliti; Cōfratribus, qui ab ipsa Cōfraternitate vel curia Cæsarea absentes, præmissa pia opera, seu ipsorum aliquot in Ecclesijs seu Capellis vel Oratorijs quocunq; locorū ubi ipsos pro tempore esse aut residere contigerit, obseruaerint, etiā centum dies de iniun-

ctis

ctis aut alias quomodolibet debitis pœnitentijs Indulgentiarū conceduntur.

Cuncti etiam Confratres tam præsentēs, quàm absentes, quadragesimali, vel alijs anni temporibus, & diebus, quibus stationes & Indulgentiæ in Ecclesijs quæ in Vrbe & extra illius muros visitando conferuntur, si Capellam sanctissimi Sacramenti, vel si affuerint quoduis Altare visitauerint, ibiq; septies orationem Dominicam, & toties salutationem Angelicam, & si aliquibus infirmitatibus detenti huiusmodi Altare visitare nequuerint, saltem præscriptas orationes dixerint, easdem Indulgentias, & peccatorum remissiones consequuntur, quas consequerentur, si eisdem diebus dictas Urbis & quæ extra il-

Gratiz &
faculcates

A 5 lius

lius muros sunt Ecclesias, personaliter visitarent.

Sed & singulis Confratribus præsentibus & pro tempore existentibus vtriusq; sexus, etiam his qui absunt à Curia, libera facultas datur vt ter in vita, & in articulo mortis vnum secularem, vel cuiusuis ordinis regularem præbyterum ab Ordinario approbatum, in Confessarium sibi eligant, qui eosdem Confratres à quibuscumque excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsq; Ecclesiasticis sententijs, censuris, & poenis, ac quibuscumque quantumvis grauib; & enormibus peccatis, etiã sedi Apostolicæ reseruatis, & alijs casibus etiam non reseruatis, quando opus fuerit, eorum confessionibus diligenter per ipsam auditis (contentis in literis

ris die cœne Domini legi solitis
duntaxat exceptis) absolvere, &
remissionem omnium peccato-
rum, cum Indulgentijs plenarijs
concedere possit.

Quin etiam libera ac omni-
moda potestas & facultas con-
ceditur Prælati, Deputati, &
Officialibus, vt pro felici Con-
fraternitatis regimine, successu,
& administratione, ac in hono-
rem eiusdem sanctissimi Sa-
cramentiquecunq; statuta, con-
stitutiones, & ordinationes (lici-
ta tamen & honesta ac sacris Ca-
nonibus, & Concilio Tridenti-
no non contraria) tam circa re-
ceptionem Confratrum & de-
putationem officialium, quam
quæcunq; alia inde dependen-
tia, bonum regimen dictæ Con-
fraternitatis concernentia, con-
dere, & facere, semelq; condita
& facta

& facta toties quoties pro rerum & temporū qualitate, & necessitate expediens videbitur, etiam in toto mutare, & alterare, corrigere & reformare ac de nouo edere, suasq; congregationes, & alia opera pia in Ecclesijs & Capellis seu Oratorijs, ac locis vbi Curiam Cæsaream pro tempore residere contigerit, exercere, aliaq; desuper necessaria, & opportuna facere liberè possint ac valeant. Statuta verò constitutiones, & ordinationes huiusmodi postquam sic facta & condita, & à loci Ordinario approbata fuerint, à sede Apostolica perpetuò approbata & confirmata erunt, & ab omnibus Confratribus nemine contradicente obseruari debent.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub anno
le Piscatoris, Die Primo Ianuarij, M. D. LXXXVIII.
Pontificatus Nostri Anno Tertio.

Tho. Thom. Gualtherutius.

LITANIAE

LITANIAE
DE SANCTISSIMO
CORPORE CHRISTI.

Antiphona.

O Sacrum conuiuiū, in quo
CHRISTVS sumitur reco-
litur memoria passionis eius,
mens impletur gratia, & futura
nobis gloriæ pignus datur. Al-
leluia.

Kyrie eleison.

Chiste eleison.

Kyrie eleison.

Pater de cœlis Deus, miserere
nobis.

Fili redemptor mundi Deus,
miserere nobis,

Spiritus sancte Deus, miserere
nobis.

Sancta Trinitas vnus Deus, mi-
serere nobis.

A 7 Christe

Matt. 16.

Christe fili Dei viui, Miserere nobis.

Matt. 26

Mar. 14.

Luc. 22.

Christe qui in passionis memoriam hoc Sacramentum instituisti, Miserere nobis.

Psalm. 77.

Christe panis Angelorum, miserere nobis.

Christe quies cibus Apostolicus, miserere nobis.

D. Amb. in Psalm. 118. serm. 15.

Adunatio hominis ad Christum.

Concil. Florentinum.

Adorandum Sacramentum

D. Aug. in Psalm. 98.

Alimentum spiritale,

Chrysost. Homel. 83. in Matt.

Agnus Dei qui integer es, & immaculatus,

Abd. Babil. in vita S. Andreæ.

Aternum mysterium.

Amb. in orat. funeb. fratris sui.

Angelicum sacrificium.

Chrysost. Hom. super Psalm. 95.

Antidotum peccatorum.

Concil. Trid. sess. 13. Cap. 2.

Miserere nobis.

Ani-

Animarum potus & esca.

Benedictio mystica

Cyrl. lib. 4. in Ioan. Cap. 16.

Caro pro mundi Vita

Caro Viuificatiua

Cyrl. Alex. in Epist. ad calosyrium,

Caro Christi.

Theoph. in. 24. Cap. Luc.

Cibus Dominice

Hylar. lib. 8. de Trinit.

Communicatio mysterio-
rum Dei

Chrysost. Hom. 83. in Matth.

Cibus in cuius fortitudine
itur ad montem Dei.

Cœna magna.

Conuiuia & conuiuium

D. Hier. in Epist. ad Hedib. quest. 2.

Communio Deifica.

Dionis. Ariop. de Eccles. Hier. Cap. 3.

Consummatio Sacramen-
torum.

Dionis. eodem in loco.

Corporalis vnio ad Chri-
stum.

Cyrl. lib. 11. in Ioan. Cap. 16.

Ioan. 6.

Misere nobis.

2. Reg. 19.

Luc. 14.

Cyrl.

Corporalis substantialisque
filij Dei participatio.

Cyrl. lib. 11. in Ioa. Cap. 27.

Corpus Domini Deificatum

Damas lib. 4. orrhod. fidei Cap 14.

Corpus Christi verum.

Matth 26.

Diuinum & Augustissimū
Sacramentum.

Dionis. de Eccl. Hier. Cap. 2.

Diuinum fidelium Sacra-
mentum.

Amb. in oratio faneb: fratris sui.

Esca timentibus te.

Psal. 110

Esca spiritualis spiritum vi-
uificans.

Eucharistia corporis & san-
guinis Christi.

Iren. lib. 3 aduers. Hæres.

Psal. 147.

Frumenti adeps satians nos.
Gratia salutaris.

Cypria: de lapsis.

Hostia salutaris.

D. Thom. Aquin.

Hostia sacrae oblationis.

Greg. Mag. lib. 4 Dial. cap. 57.

Miserere nobis.

Iuge

Iuge sacrificium.

Incrumentum sacrificium.

Concil: Eph: primum.

Incruenta, rationalis, & sua-
uis victima.

Euf: Cels: lib: 1. de demonst: Euang: capro.

Manna absconditum.

Magnum salutis nostræ præ-
tium.

Amb. in oratione præparatoria.

Medicamentū & holocau-
stum ad sanandas infirmi-
tates, & purgandas infir-
mitates.

Cyp. in serm. de cœna Domini.

Memoria passionis Christi.

Mensa Domini aduersus
omnes qui tribulant nos.

Mensa dulcissimi conuiuij.

Amb. in orat. ante Missam.

Mensæ Christi sacrificium.

Euf. Cels. lib. 1 de demonst. Euang: cap. 10.

Mysterium pietatis.

Cyrl. lib. 11. in Ioan. cap. 26.

Mysterium pacis.

Chryl. Hom. 83. in Marth.

Dan. 12.

Apoc. 2.

Miserere nobis.

Mat. 26.

Psal. 22.

Myste-

Myſterium maxime horren-
dum ac verendum.

Chryſoſt. lib. 3. de ſacerdotio.

Noui teſtamenti, noua ob-
latio.

Iren. lib. 4. aduerſ. Hæreſ. cap. 32.

Oblatio hoſtiæ ſalutaris.

V. Bed lib. 4. cap. 22.

Oblatio munda.

Martial. in Epift. ad Burdigalenſes, cap. 3.

Oblatio Dominica.

V. Beda lib. 4. Angl: Hiſtor: cap. 14.

Exod: 25.
Heb: 9.

Panis propoſitionis in ſalu-
tem omni credenti pro-
poſitus.

Ioan: 6.

Panis vitæ, vitam præſtans
homini.

Ibid:

Panis qui de cœlo deſcen-
diſti.

Panis qui caro es pro mun-
di vita.

Neh: 9.

Panis cœleſtis.

Pſal: 103,

Panis cor hominis confir-
mans.

Milerere nobis.

Panis

Panis egentium, & vita pauperum.

Ecclesiastici: 34.

Panis esurientes bonis adimplens.

Luci: 1.

Panis supersubstantialis qui anime substantiam fulcit.

Damas: lib: 4. Orth fidei cap: 14.

Panis filiorum Dei.

Marc: 7.

Panis benedictionis.

1. Cor: 10.

Panis in cuius fractione Christus agnoscitur.

Luci: 24.

Panis suauissime omne delectamentum in se habes.

Sap: 16.

Panis pinguis delicias præbens Regibus.

Gene: 49.

Panis nos verè saturans

Psal. 104

Panis Deifer. D. Basilii.

1. Cor: 10.

Participatio corporis & sanguinis Christi.

Leo serm: 14. de passione Christi.

Participatio promissionis Christi.

Cyri: lib: 11. in Ioan: cap. 26.

Miserere nobis.

Pignus

Pignus futurę glorię, & perpetuę foelicitatis

Concil: Tridifefs: 13. cap: 2.

Pfal: 19.

Pingue holocaustum

Propitiationis hostia.

Cyril: Hierof: Catechesi 3. Myſtagogica.

Purum & immaculatū corpus Chriſti.

Euag: Eccl: Hiſt: lib: 4. cap. 35.

Rationabile & abſq; ſanguine ſacrificium.

Baſil. Mag in Liturgia ſua.

Sacramentum pretij noſtri.

Aug. lib. 9. confeſs. cap. 13.

Sacramentum communicatę carnis & ſanguinis Chriſti.

Hilar. lib. 8. de Trinit.

Sacra ſynaxis.

Sacra menſa.

Leo Mag. ſermo. 6. de ieiunio 7. menſis.

Sacrum conuiuium.

D. Thomas Aquin.

Sacramentum panis.

Aug: lib. de conſenſ: Euang. cap. 25.

Mifere nobis.

Sacer

Sacer panis.

Greg: lib: 3. dial: cap: 3.

Sacrificium laudis.

Sacrificium salutare.

Vener: Bed: lib: 4. cap: 22.

Sacrificiū corporis Christi.

Aug: lib: 22. de ciuit: Dei. cap: 8.

Sacrificium victimæ salutari-

ris.

Greg: Mag: lib: 4. dial: cap: 57.

Sanctus cibus & incorru-

ptum epulum.

Orig: Hom: 5. in diuers: Euang: locos.

Sanctum Domini.

Cypr: serm: 5. de lapsis.

Sacratissima Eucharistia.

Dion: de Eccl: Hier: cap: 2:

Sacrofanctum mysterium.

Euf: Cels: Eccl: Hist: lib: 6. cap: 36.

Spiritualis animarū cibus.

Concil: Trid: sess: 13. cap: 2.

Symbolum gratiarum acti-

onis.

Orig: lib: 8. contra Cels:

Symbolum corporis & san-

guinis Christi.

Clem: lib: 6. const: Apost: ca 23.

Psal. 49.

Miserere nobis.

Tran-

Transselementatio panis &
vini in corpus & sanguinem Christi.

Teoph: in 14. cap. Marci.

Transmutatio ex pane & vino in corpus & sanguinem Domini.

Damas. lib: 4. Oih. fidei. cap: 14.

Transubstantiatus panis.

Conc: Lateran: cap: 1.

Veneranda & laudata mysteria.

Dionis: Eccl: Hier: cap. 3.

Verendum & Incruentum sacrificium.

D. Iacob. in sua Liturgia.

Viaticum animarum.

Paulinus in vita S. Ambr.

Victima illibata

Hier. in cap. 1. Epist: ad Tit.

Victima sancta.

Aug: lib: 9. confess: cap: 13.

Victima sacra oblationis.

V. Beda lib: 4. cap. 22.

Vitale Sacramentum & impollutum.

Ioa: Damasc: in serm: de defunctis.

Miserere nobis.

Viui-

Viuifica sancti ficatio.

Cyril: Alex: lib: 4. in Ioa: cap: 17.

Psal 49.

Propitius esto. parce nobis Domine.

Propitius esto. Exaudi nos Domine.

Ab omni peccato.

A subitanea, & improuisa
mala morte.

Ab insidijs Diaboli.

Ab ira, odio, & omni mala
voluntate.

Lib. nos Doe.

Ab omni errore & falso dogmate.
Conserua nos Domine.

Ab hæresi & omni schismate
Conserua nos Domine.

Per nimiam charitatem qua dilexisti nos. Libera.

Per incarnationem & natiuitatem tuam. Libera.

Per admirabile hoc & Venerandum Sacramentum. Libera.

Per

Per sanctam hanc in tui memoriam institutionem. Libera
Per verissimam tui corporis & sanguinis praesentiam. Lib
Per carnem & sanguinem tuum. Libera nos Domine.

Per memoriam passionis tuae. Libera nos Domine.

In die Iudicii. Libera.

Peccatores. Te rogam⁹ audi nos.

Vt tota deuotione hoc Sacramentum colere & adorare valeamus. Te rogamus.

Vt Catholicae Ecclesiae sponsae tuae dilectissimae optatam tandem pacem donare digneris. Te rogamus audi nos.

Vt summum Pontificem nostrum N. omnemq; Ecclesiasticum ordinem in vera pietate, & sancta religione conseruare digneris. Te rogamus audi nos.

Vt Imperatori nostro N. Regibus

bus, Archiducibus, & Principibus Christianis felix regimen, & veram concordiam donare digneris. Te rogamus. Ut miserè seductos Hæreticos, atq; obcæcatos schismaticos ab omni errore, & falsa persuasione eruere, & ad gremium sanctę matris Ecclesię reducere digneris Te roga. Ut vires Turcarum, omniumq; persecutorum nominis tui sanctissimi debilitare digneris. Te rogamus. Ut inimicos sanctissimi tui Sacramenti vel veritatem illius negantes, vel hæretico dogmate id ipsum labefactantes ad sanio rem mentem reuocare digneris. Te rogam. Ut Confraternitatem nostram in honorem & singularem Venerabilis Sacramenti ve-

nerationē institutam conser-
uare & augere digneris. Te.

Vt in vera poenitentia veroq; e-
mendandi proposito saluifi-
cum hoc Sacramentum sæ-
pius sumere valeamus. Te.

Vt nunq̃; ex hac vita nisi prius
hoc salutari Viatico muniti
simus, nos auocare velis. Te.

2. Reg: 19.

Vt in fortitudine cibi istius mon-
tem sanctum tuum ascende-
re, inq; tabernacula tua habi-
tare valeamus. Te rog.

Vt parentibus nostris, amicis &
Confratribus vita defunctis
sempiternam requiem, & re-
surrectionē gloriosissimā do-
nare digneris. Te rogamus.

Vt nos exaudire digneris. Te
Fili Dei, in hoc Sacramento ve-
rè præsens. Te rogam.

Agnus DEI qui immolatus es
pro nobis. Parce nobis Dñe.

Agnus

Agnus Dei qui caro es pro mundi vita. Exaudi nos Domine
Agnus Dei qui tollis peccata mundi. Miserere nobis.

Kyrie eleison.

Christe eleison.

Kyrie eleison:

Pater noster. Ave Maria.

Psalmus 67.

EXurgat Deus & dissipentur
inimici eius, & fugiant qui
oderunt eum à facie eius.

Sicut deficit fumus deficiant, si-
cut fluit cera à facie ignis, sic
pereant peccatores à facie
Dei.

Et iusti epulentur, & exultent in
conspectu Dei, & delectentur
in læticia.

Cantate Deo, psalmum dicite
nomini eius, iter facite ei
qui ascendit super occasum,
Dominus nomen illi.

Psal. 132.

Ecce quam bonum & quam iucundum, habitare fratres in vnum.

Sicut vnguentum in capite quod descendit in barbam, barbam Aaron.

Quod descendit in oram vestimenti eius, sicut ros Hermon qui descendit in montē Sion.

Quoniam illic mandauit Dominus benedictionem, & vitam vsq; in seculum.

Gloria patri, & filio, & spiritui sancto- Sicut erat in principio & nunc & semper, & in secula seculorum. Amen.

Vers.

Ioan. 6.

Caro mea verè est cibus.

Psal. 66.

Et sanguis meus verè est potus
Esto nobis Domine turris fortitudinis. A facie omnium inimicorum nostrorum.

Psal. 121.

Fiat pax in virtute tua.

Et abundantia in turribus tuis.

Oremus

Oremus pro Pontifice nostro N.
 Dominus conseruet eum, & vi-
 uificet eum, & beatum faciat
 eum in terra, & non tradat
 eum in animam inimico-
 rum eius.

Psal. 40.

Domine saluum fac Imperato-
 rem nostrum. N.

Psal. 19.

Et exaudi nos in die qua inuoca-
 uerimus te.

Saluos fac nos seruos tuos.

Psal. 85.

Deus meus sperantes in te.

Mitte nobis auxilium de sancto.

Psal. 101.

Et de Sion tuere nos.

Pro fratribus nostris fideliter de-
 functis.

Requiem æternam dona eis
 Domine, & lux perpetua lu-
 ceat eis.

Domine exaudi orationē meā.

Psal. 19.

Et clamor meus ad te veniat.

Oremus.

DEus qui nobis sub Sacramento mirabili passionis tuæ memoriam reliquisti, tribue quæsumus, ita nos corporis & sanguinis tui sacra mysteria venerari, vt redemptionis tuæ fructum in nobis iugiter sentiamus.

Contere Domine fortitudinem omnium inimicorum Ecclesiæ tuæ sanctæ, & disperge illos in virtute tua omnipotenti, qui vel immuni tyrannide corpora tuorum fidelium interimere conantur vel animas illorum hæretico veneno inficere & in æternum perdere non cessant, quo destructis aliquando aduersitatibus & erroribus vniuersis, securam tibi deseruiat libertatem, nosq; in pace & tranquillitate, in fidei vnitatem, & sancto
seruitio

seruitio tuo, dies vitæ nostræ transigere valeamus.'

Domine Deus qui tua diuina ordinatione, ac singulari dispositione Ecclesiæ tuæ sanctæ, Catholicæ, Rectorem semper ac Pastorem dedisti, tuiq; Vicariū in terris esse voluisti, tuam clementiam inuocamus, vt beatissimum Pontificem nostrum N. tua prouidentia iusto ordine & vocatione nobis datum, saluum & incolumem custodire digneris, quatenus ea te auctore atq; gubernatore sedulò agat ac meditetur, quæ pro conseruatione publicæ pacis, proq; fidei Catholicę propagatione per totum Christianismum vtilia sunt & necessaria.

Rex Regum Dominus dominantum conditor orbis, numine sub cuius constat veneranda po-

estas, te suppliciter rogamus, respice propitius Imperatorē nostrum N. Reges, Archiduces, Principesq; Christianos, vt pax vera inter ipsos colatur & tua manu potenti, ac brachio excelso adiuti, de cunctis inimicis sanctissimi nominis tui triumphare valeant.

OMnipotens æterne Deus, defende quæsumus & ab omni aduersitate clementissimē protege nos famulos tuos, in memoriam ac venerationem sanctissimi corporis & sanguinis vnigeniti filij tui Domini nostri IESV CHRISTI in sanctissimo Eucharistiæ Sacramento fraternæ charitatis vinculo coniunctos, & præsta propitius, vt qui te Deum patrem, cum eodem filio tuo, & spiritu sancto, eadem fide & religione

ligione, eodem ore & corde colimus, quique in eadem aula Cæsarea vel sub eius protectione viuimus, etiam fraterno nos & sincero amore inuicem cōplectamur.

Sempiternè Deus, vita viuentiū & resurrectio mortuorum. cui non pereunt corpora nostra moriendo sed in melius mutantur, te supplices inuocamus vt defunctis hoc seculo parentibus & confratribus nostris, eternam requiem, salutem perpetuam, ac resurrectionem gloriosissimam clementissimè concedere digneris; nobis verò post huius vitæ misérias & calamitates da simul cum illis & omnibus electis promissam patriam coelestem possidere, & de tua gloria æternum lætari. Per Iesum Christum primogenitum ex mortuis

Coll. i.

B 5

Do-

Dominum & saluatorem nostrum,
qui tecum viuit & regnat
in vnitate spiritus sancti Deus
in secula, Amen.

HYMNVS IN PROCES-
SIONE DICENDVS.

D. Thomas Aquinas.

PAnge lingua gloriosi
Corporis mysterium,
Sanguinisq; pretiosi,
Quem in mundi pretium
Fructus ventris generosi
Rex effudit gentium.

Nobis datus, nobis natus
Ex intacta virgine,
Et in mundo conuersatus
Sparso verbi semine,
Sui moras incolatus
Miro clausit ordine.

In supremæ nocte cœnæ
Recumbens cum fratribus,

Obseruata

Observata lege plenè
Cibis in legalibus,
Cibum turbæ duodenæ
Se dat suis manibus.

Verbum caro, panem verum.
Verbo carnem efficit,
Fitq; sanguis Christi merum,
Et si sensus deficit,
Ad firmandum cor syncerum
Sola fides sufficit.

Tantum ergo Sacramentum
Veneremur cernui.
Et antiquum documentum
Nouo cedat ritui
Præstet fides supplementum
Sensuum defectui.

Genitori genitoq;
Laus & iubilatio
Salus, honor, virtus quoq;
Sit & benedictio,
Procedenti ab utroq;
Compar sit laudatio.

A M E N.

IN STATIONE VERO
HOS RHYTHMOS RECITARE
poteris inter cantan-
dum.

IESV pellicane pic,
Emunda nos à crimine,
Per pretiosum sanguinem,
Quo liberaſti hominem,
Da peccatorum veniam,
Cœleſtem redde patriam.

O quam ſanctus panis iſte,
Nam es verè Ieſu Chriſte,
Deus meus, homo verus,
Amor & ſaluator meus
Qui nos tuo ſupplicio,
Redimis ab exilio.

Hic eſt panis Angelorum,
Hic ſolamen peccatorum,
Adoremus & cantemus,
Hic eſt Chriſtus Deus meus,
Qui nobis in memoriam
Dedit hanc panis hoſtiam.

Aue

Aue panis Angelorum,
Vita salus peccatorum,
Deuotè nos te petimus,
Vt nobis sis propitius,
Et per tuam clementiam
Perducas nos ad gloriam.

A M E N.

CVM SACERDOTE

D I C A S.

DEvs qui nobis sub Sacra-
mento mirabili passionis
tuæ memoriam reliquisti,
tribue quesumus, ita nos corpo-
ris & sanguinis tui sacra mys-
teria venerari vt redemptionis
tuæ fructum in nobis iugiter sen-
tiam⁹, Qui viuis & regnas Deus
per omnia secula seculorum.

A M E N.

QUANDO CELEBRANS

EX SACRARIO PROCEDIT

dicas.

VENI sancte Spiritus, reple
tuorum corda fidelium, &
tui amoris in eis ignem
accende, qui per diuersitatem
linguarum cunctarum, gentes
in vnitatem fidei congregasti. Al-
leluia.

Emitte spiritum tuum & crea-
buntur Alleluia.

Et renouabis faciem terrae Al-
leluia.

OREMVS.

DEVS qui corda fidelium
sancti Spiritus illustratio-
ne docuisti da nobis in eo-
dem spiritu recta sapere, & de
eius semper consolatione gau-
dere. Per Christum Dominum
nostrum. Amen.

Dehinc

*Dehinc signet se signaculo sanctæ crucis,
& cum sacerdote dicat.*

In nomine Patris, & Filij, &
Spiritus sancti, Amen.

Addat confessionem hanc generalem.

CONFITEOR Deo omnipotenti,
beato Michaëli Archangelo
beato Ioanni Baptistæ, sanctis
Apostolis Petro & Paulo, omni-
bus sanctis, * quia peccaui ni-
mis cogitatione verbo & opere
(*pectus ter percutiat*) mea culpa,
mea maxima culpa. Ideo pre-
cor beatam Mariam semper
Virginem, beatum Michaë-
lem Archangelum, beatum Io-
annem Baptistam, sanctos Apo-
stolos Petrum & Paulum, omnes
sanctos, & te Pater orare pro me
ad Dominum Deum nostrum.

Misereatur nostri omnipotens
Deus, & dimissis omnibus pec-
catis

B. Maria
semper
Virgini

* & tibi
pater

catis nostris perducatur nos in vitam æternam. Amen.

Crucem super se ducat dicendo

INDulgentiam, absolutionem, & remissionem omnium peccatorum nostrorum, tribuat nobis omnipotens & misericors Dominus. Amen.

Aufer à nobis Domine cunctas iniquitates nostras, ut sancta sanctorum, puris mereamur mentibus colere ac venerari. Amen.

Ante introitum.

OPater clementissime, tanta sunt tua ingenus humanum beneficia, ut unde exordiar quo tibi pro posse gratiarum actiones referam, penitus ignorem: parum namque tibi fuit hominem ad imaginem & similitudinem tuam creare, multisque & quasi

innu-

innumeris bonis afficere, sed quod omnia opera tua superat, etiam peccato perditum, Sathanae mancipatū, ac æternæ morti destinatum, misericordia tua infinita, per amarissimam passionem & ignominiosam mortem filij tui vnigeniti Domini nostri Iesu Christi restituere, reducere, ac liberare voluisti: tanti beneficij dum recolere memoriam instituo, magis etiā vt hoc cum gratiarum actione recogitem instigat, quod non vti in veteri lege filios Israel per quadraginta annos, solitudinem inhabitantes, tua larga manus.

INTROITVS.

Cibauit eos ex adipe frumenti Psal. 80.
 Alleluia, & de petra melle facturauit eos Alleluia Alleluia
 Alle-

psal. 80.

Alleluia: sed quod nobis agnum
immaculatum, panem de cœlo
verum, eiusdem dilectissimi fi-
lij tui carnem & sanguinem,
in cibum & potum præbes,
quo animæ nostræ simul & cor-
pora pascantur & reficiantur.
ideoq. Exultate Deo adiutori
nostro iubilate Deo Iacob.

Gloria Patri, & Filio, & Spiri-
tui sancto, sicut erat in princi-
pio, & nunc & semper, & in se-
cula seculorum Amen.

Kyrie ad te clamamus, Abba pa-
ter rogitamus, eleison.

Kyrie fons omnis boni & largi-
tor omnis doni, eleison.

Kyrie qui nos creasti, & per
Christum liberaisti, eleison.

Christe verbum summi patris,
filius Mariæ matris, eleison.

Christe qui es panis vitæ, ne di-
catur tandem ite, eleison.

Christe

Christe fili Dei viui, per virtutem huius cibi, eleison.

Kyrie, sancte spiritus, qui noster es paráclitus, eleison.

Kyrie, dator munerum, & verus pater pauperum, eleison.

Kyrie sanctificator, verus Deus, & solator, cordium purificator, eleison.

Licet ô sancta Trinitas, non sit Eccl. 15 speciosa laus in ore peccatoris, neq; tam perfectus sim, vt coelestium spirituum ordines qui te incessanter nocte ac die laudāt, de tua tamen bonitate magis confidens, quam de mea malignitate diffidens, cum Angelis & Archangelis, cumq; omni coelesti Hierarchia corde & animo in tuas laudes decanto.

Gloria in excelsis Deo, & in Luc. 9. terra pax hominibus bonæ voluntatis, laudamus te. Benedicimus,

cimus te, Adoramus te, Glorifi-
mus te, Gratias agimus tibi pro
pter magnam gloriam tuā, Do-
mine Deus rex cœlestis, Deus
pater omnipotens, Domine fili
vnigenite Iesu Christe, Domine
Deus, agnus Dei, filius patris
Qui tollis peccata mundi, mise-
rere nobis. Qui tollis peccata
mundi suscipe deprecationem
nostram. Qui sedes ad dexteram
Patris, miserere nobis. Quoniā
tu solus sanctus, Tu solus Domi-
nus, Tu solus altissimus IESU
Christe, cum sancto Spiritu, in
gloria Dei Patris, Amen.

*Dum cantatur Hymnus Angelicus quilibet
quinq̄ies Orationem Dominicam cum sa-
lutatione Angelica ea intentione recitare
poterit, qua vt fiat in legibus frater-
nitatis est expressum.*

Post dicitur collecta.

OREMVS.

Deus

DEVS qui nobis sub Sacramē-
to mirabili passionis tuæ
memoriā reliquisti, tribue quæ-
sumus, ita nos corporis & san-
guinis tui sacra mysteria vene-
rari; vt redemptionis tuæ fru-
ctum in nobis iugiter sentiamus.
Et famulos tuos summum Pon-
tificem, Imperatorem, Impera-
tricem, Reges, Principesq; no-
stros, & omnes fideles ab omni
aduersitate custodi, pacem & sa-
lutem nostris concede tempo-
ribus, & ab Ecclesia tua cunctam
repelle nequitiam. Qui viuis &
regnas cum Deo patre, in vnita-
te spiritus sancti Deus, per omnia
secula seculorum. Amen.

*Lectio Epistola B. Pauli Apostoli
ad Corinthios.*

FRATRES, Ego enim accepi à Do-
mino, quod & tradidi vobis,
quoniam Dominus Iesus in qua
nocte

I. Cor. II.

nocte tradebatur, accepit panem, & gratias agens, fregit, & dixit, accipite & māducate, hoc est corpus meum quod pro vobis tradetur. Hoc facite in meam commemorationem. Similiter & calicem postquam cœnauit dicens: Hic calix nouum testamentum est in meo sanguine, hoc facite quotiescunq; bibetis, in meam commemorationem. Quotiescunq; enim manducabitis panem hunc, & calicē bibetis, mortem Domini annunciabitis, donec veniat. Itaq; quicumq; manducauerit panē, & biberit calicem Domini indignē: reus erit corporis & sanguinis Domini. Probet autem seipsum homo, & sic de pane illo edat, & de calice bibat. Qui enim manducat & bibit indignē, iudicium sibi manducat &

bibit,

bibit, non dijudicans corpus Domini.

Deinde dicat.

REgi seculorum immortalis, inuisibili soli Deo honor, gloria, & gratiarum actio, in secula seculorum. Amen. i. Tm. i.

GRADVALE.

OCuli omnium in te sperant Domine, & tu das illis escam in tempore opportuno. Vers. Aperis tu manum tuā, & imple omne animal benedictione. Psal. 144.

Alleluia, alleluia. Caro mea verè est cibus, & sanguis meus verè est potus, qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem in me manet, & ego in eo. Ioan 6.

Post septuagesimam Tractus.

LAudate Dominū omnes gentes, laudate eum omnes populi. Psal. 117.

puli. Quoniam confirmata est
super nos misericordia eius, &
veritas Domini manet in æter-
num.

SEQUENTIA.

Thomas
Aquinas.

Lauda Sion saluatorem, lauda
ducem & pastorem, in hym-
nis & canticis.

Quantum potes, tantum aude.
quia maior omni laude, nec
laudare sufficis.

Laudis thema specialis, panis vi-
uus & vitalis, hodie proponi-
tur.

Quem in sacre mensæ coenæ tur-
bæ fratrum duodenæ, datum
non ambigitur.

Sit laus plena, sit sonora, sit iu-
cunda, sit decora mentis iu-
bilatio.

Dies enim solemnus agitur, in
qua mensæ primò recolitur
huius institutio.

In hac

In hac mensa noui Regis, nouum Pascha nouæ legis, phase vetus terminat.

Vetustatem nouitas, umbram fugat veritas, noctem lux eliminat.

Quod in coena Christus gessit, faciendum hoc expressit, in sui memoriam.

Docti sacris institutis, panem vinum in salutis consecramus hostiam

Dogma datur Christianis, quod in carnem transit panis, & vinum in sanguinem.

Quod non capis quod non vides, animosa firmat fides, præter rerum ordinem.

Sub diuersis speciebus, signis tantum & non rebus, latent res eximia.

Caro cibus, sanguis potus, ma-

net tamen Christus totus, sub
vtraq; specie.

A sumente non conscisus, non
confractus, non diuisus, inte-
ger accipitur.

Sumit vnus sumunt mille. quan-
tum isti, tantum ille, nec sum-
ptus consumitur.

Sumunt boni, sumunt mali, for-
te tamen inæquali, vitæ vel
interitus.

Mors est malis, vita bonis, vide
paris sumptionis, quam sit di-
spar exitus.

Fracto demum sacramento, ne
vacilles sed memento tantū
esse sub fragmento, quantum
toto, tegitur.

Nulla rei fit scissura, signi tantū
fit fractura, qua nec status
nec statura signati minuitur.

Ecce panis Angelorum, factus
cibus viatorum, verè panis

filiorum

filiorum, non mittendus canibus.

In figuris præsignatur, cum Isaac immolatur, agnus Paschæ deputatur, datur manna patribus.

Bone pastor, panis verè IESU nostri miserere tu nos pascere, nos tuere, tu nos bona fac videre, in terra viventium.

Tu qui cuncta scis & vales, qui nos pascis hîc mortales, tuos ibi commensales, cohæredes, & sodales fac sanctorum ciuium. Amen Alleluia.

Ante Euangelium.

MVNDA Deus cor nostrum, & aures fac intentas ô Domine, vt dulcissima Euangelij tui verba, non tam auscultare quàm corde percipere mereamur, Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Sequentia sancti Euangelij
secundum Ioannem.

*Responde, & signo crucis frontem, labia, &
pectus consigna.*

Gloria tibi Domine.

Qui natus es de virgine, cum
patre & sancto Spiritu in sempi-
terna secula. Amen.

Ioan. 6.

IN illo tempore, dixit Iesus tur-
bis Iudæorum, Caro mea ve-
rè est cibus, & sanguis meus
verè est potus. Qui manducat
meam carnem, & bibit meum
sanguinem in me manet & ego
in illo. Sicut misit me viuens pa-
ter, & ego viuo propter patrem,
& qui manducat me, & ipse vi-
uet propter me. HIC EST PANIS,
qui de coelo descendit. Non si-
cut manducauerunt patres ve-
stri manna & mortui sunt. Qui
manducat hunc panem, viuet
in æternum.

Hic genua
flexantur.

Laus

Laus tibi Christe; per hac sancta Euangelica dicta, deleantur vniuersa nostra delicta Amen.

Sequitur Symbolum Nicenum.

CREDO in vnum Deum, Patrem omnipotentem, factorem coeli & terræ, visibilium omnium & inuisibilium. Et in vnum Dominum Iesum Christum, filium Dei vnigenitum. Et ex patre natum ante omnia secula, Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero. Genitum non factum, consubstantiali patri, per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines & propter nostram salutem descendit de coelis. Et incarnatus est de Spiritu sancto, ex Maria virgine. **ET HOMO FACTVS EST.** Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus, & sepultus est. Et

*Flectantur
genua.*

C 3 **resurrexit**

resurrexit tercia die secundum scripturas. Et ascendit in cœlum, sedet ad dexteram patris. Et iterum venturus est iudicare viuos & mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum sanctum Dominum & viuificantem, qui ex patre filioq; procedit. Qui cum patre & filio, simul adoratur & conglorificatur. Qui locutus est per Prophetas. Et vnā sanctam Catholicam & Apostolicam Ecclesiam, confiteor vnum baptisma in remissionem peccatorum. Et exspecto resurrectionem mortuorum. Et vitam venturi seculi Amen.

Post symbolum hanc adde Orationem.

O Sancta & adoranda Trinitas, ô vera & æqualis vnitas, Hæc fidei nostræ summa est & certissima regula, qua cuncta nobis

nobis quæ de tua omnipotentia
 & essentia diuina, de creatione,
 redemptione, & sanctificatione
 sunt credenda iusto ordine
 proponuntur, & à sanctis Patri-
 bus Nicœni Concilij in tuo no-
 mine congregatis, & à teipso
 edoctis sunt conclusa, quo veri
 Christiani à paganis, ethnicis &
 hæreticis discernerentur. Hanc
 totius nostræ religionis summā
 ac salutis æternæ fundamentum
 facile credimus & confitemur,
 quo sine nemo in electorum cō-
 sortium ascribi, nemo in nu-
 merum filiorum Dei assumi, ne-
 mo in æternum hæreditatis pa-
 triæ cœlestis particeps fieri po-
 terit. Te igitur o Deus inuoco
 vt qui tua diuina gratia hanc fi-
 dem nobis dedisti, vt ad vltimū
 etiam vitę spiritum eandem pu-
 rè ac perfectè profiteamur con-

1. Cor. 13.

cedas : quo te Deum nostrum
quem nunc velatum quasi per
speculum in ænigmate fide sal-
tem complectimur, tunc sicuti
es de facie ad faciē contemplari
mereamur. Qui in Trinitate
perfecta viuis & regnas Deus in
secula seculorum Amen.

OFFERTORIUM.

Leuit. 21.

Sacerdotes Domini incensum,
& panes offerunt Deo, & ideo
sancti erunt Deo suo, & non pol-
luent nomen eius. Alleluia.

Postea dicas hanc orationem.

Partim ex
Liturgia
Chrysost:

Domine Deus omnipotens,
solus sanctus, solus iustus, &
misericors, qui suscipis hostiam
ab ijs qui te toto corde inuo-
cant, suscipe preces nostras, &
oblata sancto altari tuo clemen-
ter respice, vt dignè tibi offeran-
tur dona, & sacrificium spirita-
le pro

le pro nostris peccatis, & ignorantijs totius populi. Præsta Domine vt inueniamus gratiam in conspectu tuo, vt fiat acceptabile sacrificium tuo nomini dictum, & inhabitet spiritus gratiæ tuæ bonus super nos, & super hæc apposita oblata, & super omnem populum Christianum. Sit tibi placabile sacrificium pro tota sancta Catholica & Apostolica Ecclesia pro eius Rectoribus, & tutoribus fidelissimis, vt cunctis proficiat ad salutem corporis & animæ. Amen.

Ad lotionem manuum.

LAuentur manus exterius, & mundetur cor interius, vt puris manibus, & mundo corde, sacrificium istud tibi Deo nostro viuo & vero offeratur, ad cordis nostri & corporis perfectam purgationem. Amen.

Quando Sacerdos dicit : Orate.

VScipiat Dominus sacrificium
de manibus tuis, ad laudem &
gloriam nominis sui, ad vtilita-
rem quoq; nostram, totiusq; Ec-
clesiæ suæ sanctæ : & mittat tibi
Dominus auxilium de Sion, &
memor sit sacrificij tui, vt omni-
bus prosit ad veniam, quod pro
omnibus in ara crucis est ob-
latum ad salutem Amen.

SECRETA.

ECclesiæ tuæ quæsumus Do-
mine, unitatis & pacis pro-
pitius dona concede, quæ
sub oblatis muneribus mysticè
designantur. Et famulos tuos vt
suprà.

Quando Sacerdos dicit, sursum corda.

COrda nostra Domine Deus,
carnis mole depressa, pecca-
torum

torum pondere lassâ, & mundi concupiscentijs implicata iacent: sed tua diuina virtute de terrenis ad cœlestia, de caducis hiscè & momentaneis ad æterna & nunquam peritura sursum atolle, & eleua, vt præter te solum nihil cogitent, nec desiderent. Amen.

Prefatio de Corpore Christi.

VERè dignum & iustum est æquum & salutare, nos tibi semper & vbiq; gratias, agere Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus. Quia per incarnati verbi mysterium noua mentis nostræ oculis lux tuę claritatis infulsit: vt dum visibiliter Deum cognoscimus, per hunc in inuisibilium amorem rapiamur. Et ideo cum Angelis & Archangelis, cum thronis, &

dominationibus, cumq; omni
militia coelestis exercitus, hym-
num gloriæ tuæ canimus, sine
fine dicentes.

Esa. 9.

Sanctus, sanctus, sanctus do-
minus Deus Sabaoth. Pleni sunt
coeli & terra gloria tua, Osanna
in excelsis.

Marc. 11.

Benedictus qui venit in no-
mine Domini, Osanna in ex-
celsis.

Ad sacrum Canonem.

Secundem ordinem Melchisedech.

Psal. 109.
Ex Hortu-
lo animæ
Colonien:
& præpa-
ratoria P.
Amb.

SVMME Sacerdos & verè Pon-
tifex Iesu Christe, qui te obtu-
listi Deo patri in ara crucis ho-
stiam purā, & immaculatam pro
nobis miseris peccatoribus: qui
carnem tuam & sanguinem no-
bis in Sacramento (quod tua di-
vina omnipotentia conficitur)
reliquisti, & hoc sacrificium in-
stituisti

stituísti, atq; offerri præcepisti, in tui commemorationem pro nostra salute. Per hanc omnipotentiam tuam te rogo, vt cōcedas nobis peccatoribus venerandæ passionis tuę dignam memoriam agere, & nos totos nostraq; omnia tibi (qui es Dominus & Redemptor noster) resignare & consecrare: quo huic cœlesti sacrificio cum timore & tremore, cum cordis pvritate, & lachrymarum fonte, cum læticia spirituali, & cœlesti gaudio interesse valeamus. Sentiat mens nostra dulcedinem beatissimę præsentie tuę, & excubias sanctorum Angelorum tuorum in circuitu nostro. Amen.

VERumquod charitas fraternitatis exigit, & tibi acceptum est, vt etiam pro inuicem oramus & obsecrationes, oratio-

Jacob. 5.
1. Tim. 2.

Psal. 79.

Cant. 3.

nes, & postulationes fiant pro omnibus hominibus, maximè pro Regibus, & ijs qui in sublimitate sunt: tuam Deus misericordiam imploro, vt vineam tuam sanctam Catholicam & Apostolicam Ecclesiam visitare, vulpes quæ hanc demoliuntur capere, tyrannorum persecutiones reprimere, hæreticorum fraudulenta dogmata tollere, schismaticorum crassos errores purgare clementissimè digneris. quo in pace & fidei unitate dies nostros transigere valeamus. Oro Domine pro Pontifice nostro N. & pro omnibus sacerdotibus, vt verbis simul & meritis vitæ populum Christianum ad coelestem patriam inuitent.

Pro Imperatore nostro N Regibus, Archiducibus, & principibus

pibus Christianis, vt sint nutricij
populi tui, sint Patres Orpha-
norum, & Iudices viduarum,
miserijs inopum, & gemitibus
pauperum doleant, nil nisi quod
iustum est iudicent, dent repro-
bis pœnas, præmia iusta pijs,
sicq; administrent temporalia
ne futuris priuentur.

Esai. 94.
Plal. 67.

Da Domine Deus omnibus
nobis cor vt te colamus, & in
bonis operibus perseverantiam.
præsta virginibus castitatem. cō-
iugatis sanctimoniam, poenitē-
tibus indulgentiam, viduis &
orphanis consolationem & su-
stentationem, pauperibus pro-
tectionem, peregrinantibus re-
ditum, nauigantibus portum
salutis, bonis vt in bonitate sem-
per consistent, mediocribus vt
meliores fiant, prauis & mihi
misero peccatori, vt à malo
quie-

2 Mach. 1.
Ex. 40. ca.
Medit. S.
Aug.

Esai. 1.

D. Iacob.
in sua li-
urgia.

quiescant, & benè agere discant.
Sed vt magis sit efficax hæc no-
stra oratio commemorationem
agimus sanctissimæ & immacu-
latæ Domine nostre matris Dei,
& semper virginis Mariæ, om-
nium sanctorum & iustorum,
vt precibus atq; intercessionibus
eorum omnes misericordiâ
consequamur: nunquam siqui-
dem tuo auxilio destituis, quos
talibus patrocinijs concesseris
adiuuari. Per eundem Christum
Dominum nostrum Amen.

Ad eleuationem SS. corporis Dominici.

A Ve verum corpus natum de
Maria virgine, verè passum,
immolatum in cruce pro ho-
mine, cuius latus perforatum
vero fluxit sanguine, esto nobis
prægustatum mortis in exami-
ne, ô clemens, ô piè, ô dulcis le-

su fili

su fili Mariæ, miserere nostri.
Amen.

ORATIO.

DOMINE IESV CHRISTE
fili Dei viui, qui in vltima
coena, verendum hoc & ado-
randum veri tui corporis Sacra-
mentum in amarissimæ passio-
nis tuę memoriam instituisti, da
nobis quæsumus, illud firma fi-
de semper credere, iugi deuo-
tione, ac debita reuerentia co-
lere, aduersus hostes & impu-
gnatores tanti beneficij Catho-
licam de hoc Sacramento veri-
tatem fortiter asserere, tuiq; præ-
sentiam salubriter confiteri, &
hæc misteria corporis & sangui-
nis tui sic venerari concede, vt
passio tua in nobis nunquam in-
ueniatur infructuosa. Amen.

Ad eleuationem calicis.

Salue

Salue nobilissime sanguis de latere Domini nostri IESU Christi profluens, & maculas totius veteris & nouæ culpæ diluens, ablue, munda, sanctifica animas nostras ab omni inquinamento peccati, & custodi eas in vitam æternam.

ORATIO.

Deut: 26.

Psal. 83.

Pbil: 2.

Respice Domine sancte, pater omnipotens de sanctuario tuo, & de excelso cœlorū habitaculo, respice obsecro in faciem Christi tui, qui tibi pro nostra totiusq; mundi salute factus est obediens vsq; ad mortem crucis, & memineris quanta pro peccatorum nostrorum remissione ipse sit perpeffus. In tuere quæso pijsissime Pater filium tuū dilectissimum propter nos homines, nostramq; salutem in
cruce

cruce toto corpore extensum:
cerne caput corona spinea coro-
natum, & dimitte clementissi-
me quicquid capitis sensibus à
nobis est peccatū. Vide manus
innocuas clauibus transfixas,
rubeoq; manantes sanguine, &
condona quicquid manus no-
stræ peccauerunt. Considera
apertum latus crudeli cuspide
læsum, aqua & sanguine stillans,
accor nostrum ab omni crimi-
ne purga.

Aspice pedes sanctissimos diris
confixos clauis, & cohibe pedes
nostros à lapsu, perface gressus
nostros in semitis tuis, vt non
moueantur vestigia nostra. Re-
spice clementissime Pater in eū
qui passus est, & reminiscere pro
quibus ille sit passus, & si nostris
meritis tua gratia haud sumus
digni, eius merita cuius mem-

psal. 114.

psal. 16.

bra

Matth: 17.

Ioan. 6.

Esai. 53.

bra facti sumus nos dignos efficiant: eius passio nos à gehennæ incendio liberet, eius mors à morte perpetua eripiat, eius resurrectio, vitam nobis sempiternam conferat: eius etiã obedientia nostram inobedientiam excuset, eius humilitas nostram superbiam auferat, eius patientia nostram iram & odium tollat, eius bonitas & clementia nostram malitiam & impietatem extinguat, eius perfectio nostram imbecillitatẽ suppleat, is namq; est dilectus tuus filius in quo tibi benè complacuit, cui tu pater omnia in manu dedisti, quem & propter peccata populi tui percussisti. Quiq; tecum viuit & regnat in vnitate spiritus sancti, Deus in secula Amen.

Ad defunctorum memoriam.

Deus

DEVS vita viuentium & resurrectionis mortuorum, qui mortem nostram moriendo destruxisti, & vitam resurgendo reparasti, rogamus te pro animabus fidelium, vt sit illis salus eterna, vita perpetua, gaudium & refrigerium sempiternum hoc magnum pietatis Sacramentum. Memento quæso parentum, fratrum, sororum, propinquorum, & amicorum nostrorum omniumque in te quiescentium, & gratia tua quam sperauerunt & crediderunt resurrectionem, in illa die gloriosissimam illis tribue.

Tundas pectus.

NOBIS quoque peccatoribus miseris de multitudine miserationum tuarum sperantibus cum omnibus his qui tibi ab

initio

Apoc: 22.

Apoc: 7.

Dan. 12.

initio mundi placuerunt, partem aliquam & societatem donare digneris, in cœlestibus regnis, ubi sanctorum habitatio est, & in æternum requies eorum, ubi nox nulla, tenebræ nullæ; ubi non est luctus, neq; clamor, sed nec ullus dolor, sed dies sempiternus, iugis splendor, æterna claritas, perpetua quies. ubi sancti tui Domine fulgent ut stellæ in perpetuas æternitates, ubi tu omnia es in omnibus. Qui Trinus & vnus Deus per infinita seculorū secula Amen.

Ante orationem Dominicam.

QVis filiorum Adę deprauatam suam & abiectissimam naturam considerans te Deum omnipotentem, creatorem cœli & terræ, Patris nomine compellare, sibiq; filij tui no-

men

men vendicare ausus fuisset, cū
vix digni simus qui serui dica-
mur tui, nisi vnigenitus tuus
natura filius, eam appellationis
dignitatē quā solus tenebat, per
suum fauorem adoptione nobis
fecisset communem. Eius igitur
diuina institutione formati, au-
demus dicere:

Oratio Dominica.

Pater noster qui es in coelis,
sanctificetur nomen tuum.
Adueniat regnum tuum, Fiat
voluntas tua, sicut in coelo & in
terra. Panem nostrum quoti-
dianum da nobis hodie, & di-
mitte nobis debita nostra, sicut
& nos dimittimus debitoribus
nostris. Et ne nos inducas in
tentationem. Sed libe-
ra nos à malo.

A M E N.

Post

Post hanc subiungas.

Ex Missali
Romano.

Libera nos quæsumus Domine ab omnibus malis præteritis præsentibus & futuris, & intercedēte beata & gloriosa semper virgine Dei genitrice Maria cum beatis Apostolis tuis Petro & Paulo, atq; Andrea, & omnibus Sanctis, da propitius pacem in diebus nostris, ut ope misericordiae tuæ adiuti & à peccato simus semper liberi, & ab omni perturbatione securi. Per eundem Dominum nostrum Iesum Christum filium tuum, qui tecum vivit & regnat in unitate Spiritus sancti Deus. Per omnia secula seculorum, Amen.

D. Augst: lib: 20. contr: Faust: caput. 21.

Populus Christianus memorias Martyrum aliorumq; sanctorum religiosa solennitate concelebrat, ad excitandam imitationem

ut me.

ut meritis eorum consocietur, & orationibus adiunetur.

Hieronymus aduers. Vigilant.

Si Apostoli & Martyres adhuc in corpore constituti, potuerunt orare pro ceteris, quando pro se adhuc debebant esse solliciti, quanto magis post coronas, victorias, & triumphos?

Quando dicitur: Pax domini sit semper vobiscum, frontem, os, & pectus crucis signo muniat.

Agnus Dei qui tollis peccata mundi, miserere nobis.

Agnus Dei qui tollis peccata mundi, miserere nobis.

Agnus Dei qui tollis peccata mundi, dona nobis pacem.

ORATIO.

Domine Iesu Christe qui ut agnus mansuetissimus ad immolandum ductus es,

D.

Vt

vt victima pacifica oblatus in
ara crucis, quo patrem nobis
coelestem placatum redderes, te
ardenti prece inuoco, vt miser-
tus nostri, omnia nostra peccata
tollere, tuoq; regno dignos ef-
ficere velis. Amen.

Ad pacis osculum.

Heb. 12.

Rom. 5.

DA nobis Domine, pacem
in diebus nostris, vt & pa-
cata sit conscientia nostra, & ve-
ra nobis sit, cum proximis no-
stris, sed maximè vt iustificati fi-
de pacem habeamus ad te Deū
nostrum, Qui viuis & regnas in
secula Amen.

Ad communioem.

Clementissime Pater Domine
Deus meus, paternā tuam in-
uoco gratiā & clementiā, da pre-
cor vt sacrosanctum hoc corpo-

ris

ris & sanguinis filij tui Domini nostri IESU Christi sacrificium quod in sempiternam memoriā passionis eius amarissimæ proq; gratiarum actione tibi Deo patri nostro omnium bono offertur, & cuius nunc spiritualiter participes per ipsius Sacerdotis sumptionem efficimur, vt virtute ipsius corporis & sanguinis mundi à sordibus peccatorum, & ab omni malo liberi efficiamur. Da vt hoc cœlesti alimentato refectioni, in huius cibi fortitudine, in viam mandatorum tuorum ambulemus, vsq; ad montem sanctū tuum, inq; illo habitemus & requiescamus in omnem æternitatem. Amen.

3. Reg. 19.

Psal: 14.

Gratiarum actio post communionem.

GRatias agimus tibi Domine Deus omnipotens, pro

D 2

omni-

Apoc. 7.

omnibus beneficijs ac donis
 uis, quibus nos miseros exules
 patria cœlesti, per Iesum Chri-
 tum filium tuum, in spiritu san-
 cto tam cumulatè affecisti,
 maximè quod nos eiusdem filij
 tui passionis memoriam agere,
 concessisti eiusq; sanctissimum
 corpus & sanguinem spiritua-
 liter manducare dedisti. Tibi
 igitur Deo nostro laus, honor,
 gloria, & gratiarum actio in se-
 cula seculorum Amen.

COMMUNIO.

1. Cor. 11.

Quotiescunq; manducabi-
 tis panem hunc, & calicem
 bibetis mortem Domini annun-
 ciabitis donec veniat: itaq; qui-
 cunq; manducauerit panem, &
 biberit calicem Domini indi-
 gnè, reus erit corporis & sangui-
 nis Domini. Alleluia.

Collecta

COLLECTA.

FAc nos quæsumus Domine,
diuinitatis tuæ sempiterna
fruitione repleri, quam pre-
ciosi corporis & sanguinis tui
temporalis perceptio præfigu-
rat. Et famulos, vt supra, Qui vi-
uis & regnas cū Deo patre in vni-
tate Spiritus sancti Deus, per
omnia secula seculorū. Amen.

Ad benedictionem.

Benedicat & custodiat nos
diuina maiestas, & vna dei-
tas Pater ✠ & filius ✠ & spiritus
✠ sanctus Amen.

*Intitium sancti Euangelij secundum
Ioannem.*

IN principio erat verbum, &
verbum erat apud Deum, &
Deus erat verbum. Hoc erat in
principio apud Deum. Omnia

D 3

per

per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est nihil, quod factum est. In ipso vita erat, & vita erat lux hominum, & lux in tenebris lucet, & tenebræ eam non comprehenderunt. Fuit homo missus à Deo, cui nomen erat Ioannes, hic venit in testimonium, vt testimonium perhiberet de lumine, vt omnes crederent per illum. Non erat ille lux, sed vt testimonium perhiberet de lumine. Erat lux vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. In mundo erat, & mundus per ipsum factus est, & mundus eum non cognouit. In propria venit, & sui eum non receperunt. Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri, his qui credunt in nomine eius. Qui non ex sanguinibus

neq;

neq; ex voluntate carnis, neq; ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt. ET VERBUM CARO FACTUM EST, & habitauit in nobis. Et vidimus gloriam eius, gloriam quasi vnigeniti à patre, plenum gratiæ & veritatis.

Flecte
genua.

Laus tibi Christe, per hæc Euangelica verba deleantur peccata nostra vniuersa. Amen.

Postea cantatur.

GENITORI GENITOQ; laus & iubilatio, salus, honor, virtus quoq; sit & benedictio, procedenti ab utroq; compar si laudatio Amen.

ORATIO.

ACTIONES nostras quesumus Domine aspirando præueni, & adiuuando prosequere, vt cuncta nostra oratio & opera-

D 4 tio

tio à te semper incipiat, & per te coepta finiatur. Dirige Domine gressus nostros in semitis tuis, vt sic transeamus per bona temporalia, vt non amittamus æterna. Per Christum Dominum nostrum, Amen.

PIVM EXERCITIVM CELEBRARE
vel communicare
volentis.

*Exhortationes pulcherime ad frequentem
confessionem & sanctissimi corporis Domini
communione, per vulgares similitu-
dines ductæ, à Reuer: Patre Francisco
Costero Societatis Iesu Theologo,
conscriptæ.*

Q Vi rarò confitetur, significat se parui facere Deum, cuius iram non metuit, & pluris fa-

ris facere hominem, quem non patitur sibi esse infensum. Is enim apertè declarat, se nihili ducere illum, quem quotidie offendit, & de quo placando raro, aut nunquam cogitat.

Homo quotidie aut sæpius in hebdomada verit cubiculum suum, ne locus sit immundus, in quo ipse versatur. Atqui anima nostra est templum Spiritus sancti: proinde frequenter purganda, in tanti hospitis reuerentiam.

Sicut araneus vitat cubicula diuitum, quæ sæpe purgantur, quod in ijs sua tela detergatur, & ipsi periculum immineat, ne pedibus conteratur: Ita diabolus, dum videt tentationes suas frequenti cōfessione dissipari, & caput suum calcari, fugit eos

D 5 qui

qui crebra confessione conscientias purgant.

Sicut infirmo aut valetudinario utilis est frequens præsentia Medici, qui præscribat, quibus utendum sit, & à quibus abstinendum: ita qui frequenter exponit in confessione conscientiam suam sacerdoti, accipit salutaria consilia, quibus se in actionibus suis iuuet, & quotidiana vitia deponat.

Pro frequenti communione.

Sicut parens, cui gratissimū
Sest frequenter ad domum filij
sui vocari, sciens huius sui desiderij filium esse concium, nō rectè accipit, si semel tantum bis terue in anno, aut saltem raro admodum inuitetur. Ita Christus, cuius nouimus esse delicias versari cum filiis hominum, si
rarò

rarò admittatur, meritò iniquè
ferre potest. Pron. 8.

Amicus libenter adest amico.
Si ergo tu Christo non ades libenter, signum est parui amoris erga eum.

Dicis te desiderare Christo perpetuò adesse in coelo. Hic ergo frequenti communione in-eunda est cum eo familiaritas, ne post hanc vitam te non agnoscat. Nam sicut amicus, qui in prosperitate amicum negligēs, alijs sese iungit, si tempore aduerso ab alijs desertus, amicum repetit, non id facere ex charitatis affectu videtur, sed ex necessitate: Ita qui dum viuit, Christum Dominum postponit rebus terrenis, post mortem iudicandus est nō ex amore Christū desiderare, sed quia alia solatia, quę Christo preposuerat, desunt.

Sicut

Sicut diues homo, natura misericors & liberalis, si sæpe visitet domum ruinofam hominis pauperuli, nunquam ad eam veniet, nisi relicto aliquo dono, tum pro beneficio hospitij, tum pro domus reparatione: potissimè si statuatur sæpius eodè diuertere. Ita Christus ditissimus & summè misericors; quoties in domum nostram per sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum ingreditur, nunquam discedit, nisi relicto eximio munere, partim pro officio communionis, partim vt habitaculum sibi, ad quod frequenter venire proponit, digne paretur. Quia enim nemo ita probè nouit, quo ornatu parandus sit locus Christo, atq; Christus ipse ideo communione vnica: disponitur homo ad cōmuniunem sequen-

quentem, nempe dum Christus
frequenti communione sibi ipso
locum parat.

Fascis viridis vt totus incen-
datur, & ignem concipiat, non
satis est si semel ignis subiicia-
tur, sed frequenter ignis admo-
uendus est, vt eius crebra repe-
titione primùm quidem incale-
scant ligna, deinde verò tene-
riores ramusculi absumentur.
paulatim quoque fascis exsicca-
catus in ignem tandem totus
vertatur. Eodem pacto, homo
vitijs atq; passionum copia
humidus non statim conuerti
potest in ignem diuinum, nisi
crebra communione passiones
sensim educantur.

Sacra Eucharistia est cibus
animæ, sicut panis est cibus cor-
poris. Anima autem tanto est
corpore præstantior, quanto di-

uiniior: nimirum, ad Dei imaginem & similitudinem creata, Christi sanguine redempta, immortalitate donata, naturæ angelicæ, sine qua ut nec ipsum corpus viueret: Nonne ergo indignum est, ut corpus hoc à vermicibus absumendum, atque in cineres breui redigendum quotidie sæpe pascatur, atque ad illud fouendum omnia studia omnesq; labores conuertantur. Animæ autem nutrimentum & rarò, & non sine tædio præbeatur? Sane sicuti corpus sine cibo nec labores ferre potest, nec viuere: ita anima sine Eucharistia, non potest istius peregrinationis labores sustinere, nec vitam retinere. *Qui* (inquit Christus) *manducat me & ipse viuet propter me.* quasi dicat: non viuet, nisi me sumat.

Ican. 6.

Corpus

Corpus induere solet qualitates nutrimenti non ex vna tantum, sed ex frequenti eius sumptione. Non enim statim mutabitur in cholericum aut phlegmaticum, quisquis semel eiusmodi cibum sumpsit, qui tales qualitates inducit: nisi continenter eo utatur. Si itaque transferri cupis in qualitates Christi, esseque spiritualis, passionibus vacuus, & planè coelestis: frequenter utaris hoc cibo diuino.

Quo tempore aer est peste infectus, solent homines uti aduersus noxium aerem, imminensque periculum medicina præsertiua, potissimum egressuri foras. Atqui verò, totus iste mundus infectionibus plenus est, nimirum infinitis peccatis, occasionibusque peccandi. Proinde, qui præseruari à peccatis

catis cupit, is medicina hac eo frequentius vtatur, quo illi grauiora imminēt pericula, & plures occasiones, quibus ad peccandum induci posset.

Sicut is, cui inter hostes est incedendum, dat operam & comites habere, & arma, quibus hostes aut deterreat aut repellat: ita qui in hac vita inter innumeros hostes visibiles, & inuisibiles degit, curare debet, ne vel comitatu, vel armis destituatur. Optimus autem comes est Christus in Eucharistia sumptus, cui semper adest innumera multitudo angelorum: optima etiam arma præbet communicanti, quando gratiam & fortitudinem largitur. Sæpe est ergo ad hanc mensam accedendum & cum Psal. mista dicendum: *Parasti in conspectu meo mensam, aduersus eos qui tribulāt me*

Psal. 22.

Sicut

Sicut qui filium habet vnice dilectum, hoc maximè curat, ne ei doctus aut diligens pædagogus desit, à cuius latere nunquam discedat: ita qui animam suam rectè institutam cupit, nunquam patietur ab ea Christum abesse, sed eam illi per crebram communionem coniunget, & cum sponsa in Canticis dicet: *Introducā te in domum patris mei, & in cubiculum genitricis meæ: ibi me docebis præcepta tua.* Cant: 8.

Sicut infirmus aut grauer vulneratus, desiderat medici vel chirurgi frequentem accessum & medicamenta seu malagmata, quibus vulnera sæpe reficiantur: ita Christianus varijs multisque vulneribus in anima faucibus & grauib. morbis obnoxius, merito desiderare Christi optimi Medici præsentiam debet,

b et,

bet qui in Sacramento Eucharistiæ omnium morborum remedia secum adfert. Ita enim D. Bernardus: Eucharistia medicina est ægrotis; peregrinantibus diæta, debiles confortat, valentes delectat, languorem sanat, sanitatem seruat: fit homo mansuetior ad correptionem, patientior ad laborem, ardentior ad amorem, sagacior ad cautelam, ad obedientiam promptior ad gratiarum actiones deuotior.

Ioan. 6.

Sicut populus Israeliticus totis 40. annis in deserto, vsque ad ingressum in terram promissionis, vixit quotidiano esu Mannæ, quod Manna gessit nostræ Eucharistiæ figuram: ita nobis in huius mundi peregrinatione frequenter est Eucharistia sumenda, quæ ob id vocatur panis

quo-

quotidianus (ait D. Ambrosius) quia quotidie esset accipienda quotidie quidem in Missæ sacrificio spiritualiter, semel autem sacramentaliter in hebdomada.

Sicut mercatores ea loca sæpius frequentant, vbi plus lucri expectant: & pauperes illorum ianuas, vbi copiosiores eleemosynæ conferuntur. Ita Christianus ad Christi mensam frequentior esse deberet, vbi & maiora & vberiora dona dantur. Siquidem hic ^a dimittuntur quotidiana peccata: ^b expelluntur potestates Sathanæ: ^c dantur vires ad ipsum etiam martyrium subeundum: ^a minuitur in minimis peccatis sensus, in grauioribus autem tollitur omnino consensus, denique adferuntur omnia bona: quia homo cō-

municans

Lib: 5. de
sacr. ca 4.

^a Amb. li.
4. de sacra
cap: 4.

^b Ignatius
Epist: 14.

^c ad Ephes.
Cypr: li:
1. epist: 2.

^d Ber: ser:
de cœna
Domini.

e ser: 14.
Rass: Do-
minic

municans in id transit, quod su-
mit. D^e Leo ait: Venit quippe
ad te Christus vt te honore af-
ficiat sua præsentia, vngat te sua
gratia, curet te sua misericor-
dia, lauet te suo sanguine, resu-
scitet te sua morte, illuminet te
sua luce, inflammet te suo amo-
re, consoletur te sua infinita
suauitate, vniat & desponsset se
cum anima tua, faciatq; parti-
cipem te spiritus sui, omniumq;
bonorum, quæ cum hac carne,
quàm tibi offert, in ara crucis
promeritus est. Sicut ergo, si
Princeps aliquis multis mune-
ribus, qualibet septimana, ia-
nuam tuam pulsaret, gratissimo
animo illum admitteres: ita ad-
mitte Christum, cuius donorum
magnitudo atque præstantia res
terrenas superat.

D. Au-

D. Angult: Tom 9. lib. 2. de uisitatione infirmorum. cap. 4. & 5.

Humanum est errare, Diabolicum perseuerare, Christianum verò à peccato desistere: qui igitur vult confiteri vt inueniat gratiam, quærat Sacerdotem scientem soluere & ligare.

Idem tract. 12. in Ioannem.

Initium bonorum operum, est confessio operum malorum.

1. Ioan: 1.

Si confiteamur peccata nostra, fidelis est & iustus Dominus vt remittat peccata nostra, & emundet nos ab omni iniquitate.

Confessio peccatorum.

A' cuius Carolo Magno præscript.

DEVS inæstimabilis misericordiæ, Deus immensæ maiestatis & pietatis, Deus conditor & redemptor generis humani

inmani, qui confitentium tibi
corda purificas, & accusantes se
ante conspectum diuinæ cle-
mentiae tuæ ab omni vinculo
iniquitatis absoluis, misericor-
diam tuam totis exoro gemit-
ibus, vt secundum multitudi-
nem miserationum tuarum de
omnibus peccatis meis de qui-
bus me mea conscientia accu-
sat, puram coram te concedas
agere confessionem, veramq; ex
his omnibus & condignam tri-
buas mihi poenitentiam. Pec-
caui Domine in cogitationibus
pessimis, in meditationibus
prauis, in consensu malo, in
concupiscentia atq; delectatio-
ne immunda, in verbis otiosis
in factis malitiosis, in visu, au-
ditu, oderatu, gustu, & tactu. Tu
quidem Domine Deus miseri-
cors, ad operandum mihi salutē
animā

animæ meæ quinq; sensus & liberam voluntatem, corpori vtrò singula membra humanis vñsibus apta dedisti, sed ego miserimus omnium peccator, te salutis auctorem contempsi, & inimico suadenti æterna mihi incendia preparavi. Lapsus sum in peccatis, corruui in delictis, in membris singulis naturæ modum excessi, & impijs me laboribus obnoxium feci, vt astra cœli, atque arena maris sunt innumerabilia peccata mea, nec est malum quo me obnoxium non confiteor.

Pro remissione peccatorum.

ORATIO.

Domine Deus occultorum cognitor, cui nihil latet, Ezech: 33.
sed luce omnia manifestiora sunt, qui dixisti, poenitentiam te
malle

Psal. 85.

Luc. 7.

malle peccatorum quam mortem, tibi omnia cordis mei reuelauī arcana. Quapropter Domine Deus, cuius miseratio non habet finem, respice in me, & miserere mei, attrahe me tua clementia, sicut attraxisti mulierem peccatricem, & sicut illa vnigeniti filii tui Domini nostri Iesu Christi pedes lachrimis rigauit, & capillis capitis sui absterfit. sic præsta propitius, vt multitudinem peccatorū meorum acerbè deslere, eorumq; indulgentiam ac omnimodam absolutionem à te impetrare valeam. Concede etiam ô Deus vt secundum magnitudinem delictorū magna sit & flagrans in me dilectio, vt similem audire sententiam merear, remittuntur tibi peccata multa, quoniam dilexisti multum. Largire etiam

etiam mihi Domine Deus, de
præteritis veniam, de præsentibus
continentiam, de futuris
cautelam; fac mecum secundum
magnam misericordiam
tuam, & dimitte vniuersa delicta
mea. Gratiam & bonitatem
tuam ne deneges mihi, ut
emendem me de cætero, & quod
à me requiris ut faciam, tu
tribue saltem ut possim, sciam, &
velim, & da exequi quod expe-
dit salutis animæ meæ, quia si-
ne te nihil potest mortalis infir-
mitas. In manus igitur tuas me
totum hodie & omni tempore
commendo & deuoueo, tu tuum
plasma cura, rege, protege, de-
fende, & quicquid actione, ver-
bo, vel cogitatione diabolica
fraude vitiatum est, tu pijsimè
pater renoua, & condona, &
non habentem spem nec fidu-

Psal. 24.

Ioan. 15.

E

ciam

ciam nisi in tua solum misericordia, ne proijcias in iram tuam, sed in peccatorum meorum remissionem ad Sacramentum tuę reconciliationis admitte. Per eundem Christum Dominum nostrum. Amen.

*Pro remissione peccatorum ex Psalmis
Davidis. Oratio.*

AD te Domine DEVS meus, pater cœlestis, propter nomen vnigeniti filij tui Domini nostri IESV Christi mundi totius saluatoris & redemptoris, leuo animam meam, quę in te sedulo confidit, non erubescam:

Psal. 24.

Ibid.

Reminiscere miserationum tuarum Domine quę à seculo sunt, delicta verò & ignorantias meas ne memineris vnquam Vniuersę vię tuę misericordia & veritas, remitte quęso
peccatum

peccatum meum, multum est enim.

Ne auertas faciem tuam à puero tuo, & ne declines in ira à seruo tuo, sed magis iniquitatibus meis propitiare.

Delictum meum cognitum tibi feci, & iniustitiam meam à te non abscondi, dele Domine peccata mea.

Vias meas reuelauit tibi dixit cor meum, in te spero, fac mecum secundum misericordiam tuam.

Ecce sagittæ tuæ infixæ sunt mihi, nec est sanitas in carne mea, quoniam iniquitates meæ supergressæ sunt caput meum, sicut onus graue grauata sunt super me. Domine ante te omne desiderium meum, & gemitus meus à te non est absconditus.

Miserere mei Deus, quoniam

Ezech: 18.

niam tibi soli peccaui, & malum coram te feci, vt iustificeris in sermonibus tuis, quibus dixisti, viuo ego, nolo mortem peccatoris, sed magis vt conuertatur & viuat.

Psal: 50.

Secundum magnam misericordiam tuam, miserere mei Deus, & secundum multitudinem miserationum tuarum dele iniquitatem meam.

Psal: 6.

Iob: 17.

Psal: 50.

Anima mea turbata est valde, spiritus meus attenuatus est in me, cor contritum & humiliatum Deus ne despicias.

Psal: 30.

Esto mihi in Deum protectorem, & in locum munitum, vt saluum me facias.

Psal: 50.

Cor mundum crea in me Deus, & spiritum sanctum tuum ne auferas à me.

Psal: 142.

Psal: 102.

Non intres in iudicium cum seruo tuo, neq; secundum pec-

cata

cata mea retribuas mihi, sed delicta mea tua bonitas auferat, ac penitus deleat.

Vias tuas Domine demonstra mihi, & semitas tuas edoce me, vt posthac cautior ambulem in semita mandatorum tuorum.

Psal: 24.

Psal, 118.

Legem mihi pone Domine viam iustificationum tuarum, yteam semper exquiram, vtq; discam mandata tua opere adimplere. Per eundem Christum Dominum nostrum, Amen.

Ibid:

Pœnitentis ad Christum.

ORATIO.

O Clemens, ô piè, ô dulcis Iesu fili Dei viui, qui te mediatorem & aduocatum inter nos miseros Adæ filios, & Patrem tuum cœlestem constitusti, obsecro te per charitatem illam nimiam quæ te de sinu patris

1. Tim: 2.

1. Ioan: 2.

Ephes: 2.

Phil: 2.

Gal: 2.

Ioan; 1. 4.

Luc: 2.

Ephel: 1.

Ioan. 24.

Luc: 19.

Math: 9.

altissimi, deq; solio excelso gloriæ tuæ in vterum beatissimæ semper Virginis ac matris Mariæ traxit, & de vtero virginis per amaram passionem ad mortem ignominiosam, mortem scilicet crucis: perq; singulas guttulas pretiosissimi tui sanguinis te oro, vt amarissime passionis & mortis tuæ meritis & virtutibus particeps effectus, veniam omnium delictorū meorum consequi merear, mundo totus moriar, tibi soli posthac viuam, ac amore feruentissimo inseparabiliter inhæream. Et quia tu solus es Messias, saluator, redemptor, vita & salutare nostrum, qui in hunc mundum venisti, quærere & saluum facere quod perierat, neq; enim vt iustos vocares, sed peccatores ad poenitentiam venisti: te in-

UOCO

uoco suppliciter, vt respicere
 digneris super me oculis ineffa-
 bilis misericordiæ tuæ, quibus
 respexisti clementissimè Petrum Matth: 26.
 Apostolum ad vocem ancillæ
 te neganrem in atrio Pontificis,
 Mariam Magdalenam peccatri- Luc: 23.
 cem in conuiuio Pharisei, &
 Latronem te confitentem & Luc: 7.
 orantem in crucis patibulo: &
 præsta, vt etiam ipse de peccatis
 meis maximis cum Petro dignè
 flere, cum Maria Magdalena te
 perfectè amare, & cum latrone
 te Deum meum in secula secu-
 lorum videre, & in æternum
 laudare valeam. Qui viuis &
 regnas Deus in secula, Amen.

*Pro remissione peccatorum ad spiritum
 sanctum.*

ORATIO.

SPIRITUS sancte DEVS qui patri,
 filioq; consubstantialis, coæ-

E 4 ternus,

ternus, essentialis, & per omnia
similis es, moerentium consola-
tor vnice, mundator scelerum
purissime, curator vulnerum
optime, fortitudo fragilium ma-
xima, orphanorum pater pijs-
sime, spes pauperum vberrima,
veni sancte Spiritus, & tuam pa-
raclefin coelitus menti meae in-
funde, munda & purifica in me
quicquid tuae diuinæ Maieſtati
in hac mei corporis & animæ
compagine minùs placet. Tu
cordis mei intima, tua potenti
virtute illabere, peruersas co-
gitationes, dicta enormia, facta
scelerata tui luminis fulgore ab-
sterge. Vulneratum cor meum
varijs peccatis sana & sanctifica
illud, vtdignum tibi habitaculū
efficiatur: tange illud & ſau-
cia amoris tui iaculo, torpentes
in me medullas flamma tuæ di-
lectionis

lectionis, succende, intima mē-
tis meæ sancto feruoris tui igne
illustra. Pota me torrente vo-
luptatis tuæ, vt præ tua dulce-
dine vilescant cuncta animæ
meæ, quæ mundus hic peruer-
sus habet ac continet. O alme
Spiritus, doce me facere volun-
tatem tuam, deduc me in viam
rectam, & viuifica me in æqui-
tate tua, quia tu es Deus meus,
qui cum patre & filio simul vi-
uis & regnas in secula, Amen.

Psal: 35

Psal: 142.

Ante missam vel communionem.

Quæ Parenthesi includuntur celebrantem
concernunt.

O R A T I O

DOMINE IESV CHRISTE fi-
li DEI viui, & altissimi
qui pridie quam pro totius hu-
mani generis salute, mortem
acerbissimam in ligno crucis
subires, sacrosanctum corporis

Matth: 26.

Mar. 14.

E s & san-

Luc: 22.
Cor: 11.

languinis tui Sacramentum instituisti, atque discipulis tuis dilectissimis sub panis & vini speciebus, carnem & sanguinem tuum pretiosissimum sumendum dedisti, iisque sedulò præcepisti, ut in tuæ passionis perpetuam memoriam hoc facerent; per hoc æternum tuum testamentum te inuoco, ut qui hodie maximum illud & diuinum mysterium (tractare, consecrare) & sumere intendo, eadem forma, modo, & ordine quo discipulis tuis hoc facere mandasti, tuam mihi gratiam clementissimè largiri digneris, quo dignè illud perficere valeam. Fateor quidem Domine me minùs ad tantum mysterium idoneum, dignum, & habilem esse, quia homo peccator ego sum, mente ac corpore valdè pollutus,

lutus, idcirco per sancta quinq;
vulnera tua, per amarissimam
mortē tuam, perq; pretiosissimū
sanguinem tuum in ara crucis
pro me effusum te oro & obte-
stor, quin & per merita & in-
tercessionēs beatæ semper virgi-
nis Mariæ, & omnium electo-
rum tuorum te rogo, ne proj-
cias me à facie tua, neue despi-
cias me propter peccata mea,
sed propter Saluatoris nomen,
& suffragia omnium sanctorum
tuorum, spiritus sancti gratiam
cordi meo infundas, quæ erran-
tem in viam rectam reuocet,
coecum illuminet, frigidum ac-
cendat, distractum colligat, vt
debita deuotione adhibita, pu-
ro corde & ore (piè celebrare,
verè consecrare) ac dignè su-
mere valeam te panem viuum,
ad vitam & salutem animę meę

Psal: 50.

Psal: 26

mi-

miserrimæ (omniumque tam
viuorum quam mortuorum fe-
licitatem perpetuam. Amen.

*Eiusdem argumenti, Oratio
secunda.*

Ioan. 6.

Psalm. 77.

Psalm. 118.

Ioan. 6.

P Anis viuus & vitalis vitam
præstans homini, panis san-
cte qui de cœlo descendisti, vt
nos ad cœlum transferres, panis
Angelorum, Angelici nos fa-
ciens ordinis, panis qui caro es
pro mundi vita, panis qui verè es
cibus, animas esurientes bonis
adimplens, dulcissime Domine
Iesu Christe, Rex meus, & Deus
meus, tu quidem mandasti man-
data tua custodiri nimis, tu di-
xisti, nisi manducaueritis car-
nem filij hominis, & biberitis
eius sanguinem non habebitis
vitam in vobis, & iterum, qui
manducat hunc panem, viuet
in æter-

in æternum. Verum terret me plus nimium, quod in veteri lege ne quidem ad panes propositionis (qui tantum tui figuram repræsentabant) quisquam admitteretur, ni mundus esset, & à sordibus liber, imo præcepisti ne qui maculam haberet panem offerret. Ast multò maiorem mihi incutiunt terrorem verba Apostoli tui dicentis, qui manducat et bibit indignè iudicium sibi manducat & bibit non diiudicans corpus Domini. Positus igitur in medio quo me vertam nescio, ni te panem vivum sumpsero, vita mihi nulla est speranda, si indignè sumpsero, mors & gehenna manet: tu namq; purissimus es panis, toti mundo in salutem propositus, sed dignè & puro corde sumentibus es tantum esca salutis.

Gen. 14

1. Reg. 19.

Levit. 21.

1. Cor. 11.

Dan. 13.

Psal: 87.

Psal: 54.

Psal: 6.

Matth. 1.

Psal: 146.

Iob: 14.

1. Tim. 2.

Luc. 19.

Matth: 11.

Psal: 26.

Sed quid faciam miser? angustia mihi sunt vndiq; , terrores mortis conturbant me, timor & tremor venerunt super me, & cōturbata sunt omnia ossa mea. Ast vbi fugiam nisi ad te Deus meus? qui solus saluatoris nomen obtines, qui sanas contritos corde, qui mundum de immundo facere potes, qui neminem vis perire, sed omnes saluos fieri, qui peccatores venisti saluos facere, quiq; dixisti, venite ad me omnes qui laboratis, & onerati estis, & ego vos reficiam. Ad te igitur pijsime Domine Iesu, ad te fontem misericordiae lauandus accedo, ad te medicum sanandus venio, ad te saluatorem saluandus accelero, ne declines in ira à seruo tuo, sed secundum multitudinem bonitatis tuæ dele transgressio-

nes

nes meas. Sana me Domine &
sanabor, saluum me fac, & sal- Hier: 17.
uus ero, quia Deus meus es tu.
Amplius laua me ab iniquitate
mea, & à peccato meo munda Psal: 50.
me. Fac me sicut vnum ex mer-
cenarijs tuis, indignum namque Luc: 15.
meipsum fateor, qui tanti patris
merear dici filius, & hoc saltem
pane suauissimo omne delecta-
mentum in se habente, me ciba- Sap: 16
re velis. ne totus hic fame pereā.
Aufer etiam à me Domine cun-
ctas iniquitates & peccata mea
vt purificatus mente & corpore.
dignè degustare merear, te pa-
nem viuum & purum, imo con-
cede vt sancta prælibatio cor-
poris & sanguinis tui, quam
ego indignus de tua confidens
bonitate & clementia, sumere
in animum duxi, sit peccato-
rum meorum omnium certa re-
missio,

ExD: Amb.
orationē
ante Mis-
sam.

missio, sit delictorum perfecta
purgatio, sit turpium cogita-
tionum effugatio, sit bonorum
sensuum regeneratio, operum-
que tibi placentium incitamen-
tum, animæ quoq; & corporis
in vitam æternam saluberrima
resectio. Qui viuis & regnas
cum Deo patre in vnitæte spiri-
tus sancti Deus per infinita se-
cula, Amen.

*Ante sacram communionem
Oratio tertia.*

Apoc: 19.
2. Cor. 4.
Heb: 1,

1. Pet: 1.

O Domine IESV CHRIS-
TE, qui vnicus es Dei patris al-
tissimi filius, Rex Regum, &
Dominus dominantium, ima-
go patris, splendor lucis æternæ,
in quem Angeli sancti saltem
prospicere desiderant, & quis
sum ego, vt te Deum meum,
qui coelum terramq; simul tuo
numine

numine complex, non tantum
intueri, sed verissimum corpus
& sanguinem tuum, in lernam
omnium malorum, in foetidam
mei corporis & animę meę sen-
tinam sumere & recipere præsu-
mam? O me miserū, & omnium
creaturarum infelicissimū, qui
hanc tam execrandā iniuriam
tibi Deo & saluatori meo facio,
cum mille lachrymarum anni
non sufficiant, ad tam nobile &
pretiosissimum Sacramentum
semel saltem dignè sumendum,
ego miser & indignus quotidie
peccans, & peccatum peccato
adijciens, indispositus, & corde
minus contrito ac purgato, il-
lud tamen (tractare) & sumere
presumo. Sed quia in infinitum
est maior tua misericordia. quā
miseria mea, nec est à seculo au-
ditum, quod vnquam humilian-

tis

Psal: 21.

Psal: 10.

is se preces spreueris, qui sal-
uos facis sperantes in te, quiq;
pro nostra totiusq; mundi salu-
te sanguinem tuum preciosissi-
mum effudisti, inq; tui amoris
erga nos perpetuum pignus hoc
Sacramentum instituisti, de hac
tua ineffabili pietate confisus,
altare accedere, ac te ipsum su-
mere humillimè cogito, tu sal-
tem præsta gratiam, vt non ad
iudicium & condemnationem,
sed magis ad vitam & salutem,
tam corporis quam animæ meæ
cedat, vtq; in te firmiter manere
valeam, qui te veraciter corpo-
re & sanguine in me recipere
intendo. Confirmetur mens
mea inter tanta mysteria, dul-
cedine tuæ præsentia, sentiat te
sibi adesse, & coram te latetur.
Ignis qui semper ardes dulcis
Christe, bone Iesu, lumen æter-
num

num & indeficiens, panis vitæ
qui nos reficis; & in te non defi-
cis, quotidie comederis, & sem-
per integer manes, te inuoco,
resplende mihi, accende me, il-
lumina & sanctifica vas tuum,
de malitia euacua, imple tua
gratia, & plenum conserua, vt
ad salutem animæ meæ mandu-
cem cibum carnis tuæ, quate-
nus manducando te viuam de
te, viuam per te, perueniam ad
te, & repausem in te. Qui cum
Deo patre, & spiritu sancto vi-
uis & regnas Deus in secula,
A M E N.

*Pro digna celebratione vel sumptione
ad spiritum sanctum
Oratio.*

Veni sancticator, consolator,
& illustrator Spiritus sancte
Deus, qui vt veritatis doctor tui
luminis

A^{ct}or: 2.

luminis claritate Apostolorum
corda sic inflammasti, vt in do-
ctrina Domini nostri Iesu Chri-
sti, inque panis fractione qui &
ipse Christus est, perseuerantes
essent, quiq; tua diuina illustra-
tione haftenustuorum fidelium
corda per totum Christianismū
sic illuminasti, vt in hoc vene-
rabili, ac sacrosancto Eucharis-
tię Sacramento quod ipse nunc
(offerre) & sumere conor, sub
externis hisce panis & vini spe-
ciebus, Iesu Christi redempto-
ris ac saluatoris nostri vnici, cor-
pus & sanguinem esse ac veraci-
ter contineri, fide indubitata cre-
damus, te humillimè inuoco, te
obnixè precor, vt lucis tuæ pu-
rissimę radios menti meę infun-
das, quatenus tua diuina opera-
tione cor meū sit mundum, ani-
mus purificatus, omnesq; sen-

sus

ius & affectus purgati, quo Christo dignum præbeam hospitium & habitaculum, utq; te operante (ministerium seruitutis meæ in conspectu tuæ diuinæ Maiestatis fiat acceptum, mihiq; & omnibus pro quibus illud offerre intendo, tua virtute confirman- te) mihi sit salutare, & quem velatum nunc in hac peregrinatione suscipere disidero, tandem facie ad faciem uti est contemplari perpetuo merear, Iesum Christum Dominum nostrum, Amen.

D. Thom.
Aquinas.

1 Cor: 13

*Quando quis petit Altare, ut Venerabile
Sacramentum sumat, dicat hanc
breuem Orationem.*

SCio Domine Iesu Christe, &
ut toto corde credo, sic ore
profiteor te viuum & verum
Dei patris altissimi filium, Dei-

tate

Matth. 8.

tate simul & humanitate, corpore & sanguine in hoc Venerabili Sacramento contineri: & licet non sum dignus vt intres sub tectum meum, eò quod homo peccator ego sum, te tamen inuoco, purifica tibi templum cordis mei & dignam tibi mansionem effice: tua sanctissima caro, & pretiosissimus sanguis, purget in me hoc totum, quod carne ac sanguine contraxi malum, tantumq; dic verbo & sanabitur anima mea. Amen.

Post celebrationem, vel communionem.

ORATIO.

GRatias tibi ago Domine Iesu Christe, quod miserrimum me peccatorem hodie ad dulcissimum tuum conuiuium vbi tu ipse hospes es & cibus, clementer admittere, tuoq;
panc

pane suauissimo, corpore nimium & sanguine tuo, reficere ac satiare dignatus es. Propter hanc immensam tuam bonitatem te deprecor, ut (seruitus mea tibi complaceat,) & communicatio seu participatio corporis & sanguinis tui sacratissimi non ad iudicium & condemnationem sed ad salutem & remedium corporis & animæ mihi proficiat. Sit quæso omnium meorum peccatorum remissio, & omnis sanctitatis adauctio, sit omnium vitiorum effugatio, & virtutum omnium fomentum, sit concupiscentiæ, libidinis, atq; prauorum factorum exterminatio, charitatis verò castitatis patientiæ, ac omnium bonorum operum excitatio. Sit contra insidias inimicorum meorum tam visibilium quam inuisibilium

for-

fortissimum præsidium, affectuum verò meorum perfecta moderatio. Sit dulcissime Domine Iesu hoc sacrosanctum corporis & sanguinis tui Sacramentum suauitas & dulcedo animæ meæ, robur & auxilium in omni tentatione, pax & gaudium in omni tribulatione, lumen & virtus in omni verbo & opere, solatium & tutela in hora mortis meæ, sit charitatis incentiuum in corde, galea salutis in capite, signum pietatis in fronte, verbum veritatis in ore, voluntas bona in mente, castitatis conseruatio in corpore, actio honesta in opere, sobrietas continua in consuetudine, humilitas sancta in prosperitate, patientia fortis in aduersitate, spes firma in æterna felicitate. Precor etiam Domine Iesu

Christe,

Christe, vt hoc saluberrimo viatico instructus, etiam in extremo vitæ meæ articulo me conseruare digneris ne quid ad salutem mihi desit, sed in fortitudine cibi istius per sanctos Angelos ad illud magnum conuiuium perducere velis, vbi tu ipse sanctis tuis es lux vera, & indeficiens, facietas plena, iucunditas absoluta, felicitas perfecta, gaudium sempiternum, & omnia in omnibus, vbi cum patre & spiritu sancto viuis & regnas Deus, in secula seculorum Amen.

3. Reg: 19

Coll: 3.

Diui Clementis 3. post communionem

Oratio meritoria.

Obsacro te dulcissime Domine Iesu Christe, vt passio tua sancta & amarissima, in cuius memoriam te ipsum sumpsi, virtus mihi sit qua mu-

F nia

niar, protegar, atq; defendar, vulnera tua sint mihi cibus & potus, quibus pascar, reficiar atq; delectar, aspersio rosei tui sanguinis, sit mihi ablutio omnium meorum peccatorum, mors tua sit mihi vita indeficiens, crux tua sit gloria sempiterna. In huius pia commemoratione sit mihi refectio, exultatio, suauitas & dulcedo, in his sit mihi studium, gaudium, desiderium, & solatium corporis & animæ meæ, ex hoc, nunc, & vsq; in seculum, Amen.

Post Missæ celebrationem. Oratio.

GRatias ago tibi Domine Deus, pater omnipotens quam possum maximas pro vniuersis donis ac beneficijs tuis quibus me miserum hominem & peccatorem maximum cumulat

mulatè affecisti, maximè verò,
quod non meis meritis, sed tua
gratuita bonitate & clementia,
iusta vocatione sicut Aaron,
manuumque impositione, ac
Episcopali benedictione, me ad
sacerdotale munus aggregare
dignatus es, maiorem quam
sanctis Angelis tuis tribuens po-
testatem, nimirum vt Dominici
corporis & sanguinis tui vnige-
niti filij Domini nostri I E S V
Christi essem dispensator. Per
hanc tuam immensam mise-
ricordiam, quæ superat omnia
opera tua te inuoco pijsime pa-
ter, vt quod ad tui nominis san-
ctissimi gloriam, & passionis di-
lectissimi filij (vti ipse facere
præcepit) memoriam peren-
nem, obtuli & sumpsi Sacra-
mentum, per intercessionem
beatæ Mariæ virginis, omnium

Heb: 5.

que sanctorum tuorum precibus & meritis interuenientibus tibi Deo meo sit gratum & acceptum, mihiq; & omnibus pro quibus illud obtuli, salutarem suæ virtutis præbeat effectum. Peccata mea omnia præterita & præsentia delet, & à futuris custodiat, deuotionem tibi placidam semper excitet, & gratiarum actiones pro me debitas referat, ab immundis & peruersis cogitationibus, vanis ac varijs tentationibus Dæmonum, mundi, & propriæ carnis, nec non à subitanea, & æterna mala morte eripiat. Patientiam solidam. spem firmam, charitatem perfectam, omniumq; virtutum perseuerantiam, clementer indulgeat & tribuat, mihi quoque & omnibus viuis & defunctis ad vitam & requiem sempiter-

nam

nam proficiat. Per eundem
Christum Dominum nostrum
Amen.

*Pro communicatis parum immutata.
precedens Oratio.*

Domine Deus pater coele-
stis, gratias tibi ago, non
quantum meritò deberem, sed
quantum humana fert fragili-
tas, pro donis tuis ac beneficijs
vniuersis, quæ abundè satismihi
misero peccatori contulisti,
maximè verò quod hac die cor-
poris & sanguinis filij tui Domi-
ni nostri Iesu Christi in veritate
me participem reddideris. Qua
propter te rogo pijsime Pater,
per nimiam & ineffabilem tuā
charitatem, quam habuisti erga
genus humanum, vt filium tuū
vnigenitum hominem nasci,
proque nobis sanguinem suum

Ioan. 3.

F 3 effundere

effundere voluisti, vt hæc sancta communicatio sacratissimi Sacramenti, quod ipse in suæ passionis perpetuam memoriam instituit, ad salutem mihi corporis & animæ proficiat. Omnia mea peccata præterita deleat, præsentia caueat, & à futuris custodiat. Quin etiam peto Domine, vt hæc sumptio me ab omnibus immundis & peruersis cogitationibus, otiosis & prauis verbis, iniquis & malis operibus, tentationibus Diaboli, à concupiscentia carnis, ab illæcebris huius peruersi mundi, ab improuisa, mala morte, & à poenis inferni, clementissimè custodiat, & eripiat. Per eundem Christum Dominum nostrum, Amen.

Eo quod nostra Confraternitas ea intentione est instituta, vt ardētissimis votis pro felici & miseræ afflictę Ecclesię, statu, pro summo Pontifice, & omni Ecclesiastico ordine, pro sua Maiestate Cæsarea & omni Magistratu Politico, proq; suis quisque Confratribus vt omnes salui fiamus, Deum O M. imploremus, quo singuli haberent huius argumenti preces, maximè quando quadraginta horarum preces instituuntur, officij mei memor, vt vno ore iisdemq; verbis Deum rogemus, has subsequentes orationes cōscribere placuit, quas frequenti vestrę recitationi commendo, vtq; mei memoria in deuotis vestris precibus fiat submissè rogo. Valete & pro inuicem orate.

Preparatio ante Orationem.

Psal: 5.

Psal: 87.

Psal: 26.

Ios. 24.

Psal: 85.

Psal: 129.

Psal: 68.

Psal: 24.

AVribus ô Domine patulis
mea percipe verba, & in-
tellige clamorem meum ô rex
meus, & Deus meus. Inclina
aurem tuam ad precem meam,
attentus suscipe orationē meā,
& deprecationem meam exau-
di. Exaudi Domine Deus vo-
cem meam qua ad te clamabo,
miserere mei, & exaudi me. San-
cte, misericors & miserator Do-
mine Deus miser ego graui
peccati pondere lassus, ad tuam
misericordiam supplex accedo,
fiant aures tuæ intendentes ad
vocem deprecationis meæ, vtq;
piæ petitionis fructum sentiam
clementissimè concede. Ne
auertas obsecro faciem tuam à
seruo tuo, reminiscere quæso
miserationum tuarum Domi-
ne, quæ

ne, quæ sunt à seculo. Tu Domine mandasti vnicuiq; de proximo suo, & vis vt pro inuicem te Deum & datorem omnis boni deprecemur, quo simul omnes saluemur, preces igitur quasi tibi Deo meo pro afflicto & deplorato statu sanctę Ecclesię tuę Catholicę, eiusque rectoribus, pro Regibus & Principibus Christianis, pro fratribus ac sororibus sanctę congregationis tuę, pro cuncto populo tuo, & me misero peccatore effundere decreui, tu benignissime Deus suscipere, cunctisque quæ ad salutem sunt clementissimè tribuere digneris. Per Iesum Christum filium tuum, Dominum ac saluatorem nostrū, qui te Deum patrem cœlestem nos inuocare docuit, & hortatus est, promittens hoc totum nos impetratu-

Eccl: 17.
Iacob: 5:

Matt: 6.

San: 15.

ROS quicquid in ipsius nomine
essemus a te petaturi, qui tecum
viuit & regnat in vnitate spiri-
tus sancti Deus, per omnia secu-
la seculorum Amen.

Pro felici Ecclesiæ Catholica statu.

Oratio.

2. Cor: 1.

Pater misericordiarum, &
Deus totius consolationis,
à quo sancta desideria, recta
consilia, opportuna remedia &
auxilia iustè petuntur, expectan-
tur, & desiderantur, & à quo bo-
na cuncta procedunt, te humil-
limè inuoco per nomen vnige-
niti filij tui dilectissimi Domini
nostri Iesu Christi Ecclesiæ tuę
sanctę sponſi & saluatoris vnici,
respice de folio tuo excelso, &
vide afflictionem populi tui, in
hisce nouissimis & calamito-
sis temporibus, visita quæso vi-

Thren. 1.

neam

neam tuam sanctam, quam dextera tua sancta & excelsa plantasti, quamq; pretiosissimo sanguine eiusdem filij tui sanctificasti. Videmus proh dolor aduenisse tempora de quibus Dominus ac magister noster Christus prædixit, futurum vt multi Pseudoprophetae sint venturi dicentes, hic est Christus, atqui hic est Christus, multosq; esse seducturos.

Psal: 79.

Eph: 5.

Heb: 13.

Matth: 24.

Mar: 13.

Experimur satis superq; quod hæreticorum, schismaticorum, atq; persecutorum, pacem & vnitatem Ecclesiæ tuæ sanctæ turbantium, indies magis ac magis crescit, & augetur numerus, qui virulenta priscorum hæreticorum iam diu damnata dogmata quasi ab inferis reuocant, Ecclesiæ Catholicæ matris omnium credentium, eiusq;

rectorum potestatem & aucto-
ritatem suppressere & euertere
conantur, veram, salutarem,
Orthodoxam religionē pertur-
bant, rixas, coedes funestas, atq;
scandala turpissima passim ex-
citant, Christi q; tunicam incon-
sutilem mirum in modum di-
lacerant, adeo vt omninò ve-
rum sit quod passim dicitur,
quot homines & capita, tot sen-
sus, tot poenè sectæ & hæreses in-
ueniantur, & mundus totus sa-
thanæ dolis sit irretitus, & in
maligno positus. Videmus
etiam ah, hei & væ venisse par-
tim infidelium ac hæreticorum
propè infinitam multitudinem,
partim barbaras & efferas gen-
tes in hæreditatem tuam, qui
templum sanctum tuum vel se-
ctis ac falsis dogmatibus, vel
immani tyrannide polluant ac

conta-

Ioan: 19.

i. Ioan: 5.

Psal. 78.

contaminant: hi fidelium tuorum corpora, illi verò animas eorum lacerant, perdunt & occidunt. Altaria tua Domine cōculcantur, sancta sanctorum cōtaminantur, templa tuo cultui dicata prophanantur, monasteria & iugiter tibi seruientium domicilia vacua iacent, cathedræ Episcoporum subuersæ manent, vasa tuo ministerio mancipata in alienos, in prophanos, in pessimos vsus conuertuntur. Facti sumus opprobrium illis & fabula, ita vt nos subsannent, irrideant, contemnant, ac ludibrio habeant dicentes, vbi est Deus eorum? surgat, & in necessitate eos protegat. Fateor quidem Domine ad vnum omnes nos in tuam maiestatem diuinam grauitèr peccasse, nec esse qui faciat bonum in conspe-

3. Reg: 19.

3. Mach: 3.

Psal: 78.

Deut: 32.

Esaï. 30.

Iudic. 9.

Deut. 32.

Psal. 50.

Psal. 78.

Esaï. 57.

Psal. 9.

Psal. 34.

Domine tuo, ut iuste nobis irascaris,
& flagella tua sentiamus. verum
ô Domine recordare testamenti
tui, memento quod sumus tui
licet caduci plasmatis, tu pater
noster es, qui creasti nos, tu Do-
minus, qui possedisti & rede-
misti nos, auerte quæso faciem
tuam à peccatis nostris, omnes
iniquitates nostras dele, ne me-
mineris iniquitatum nostrarum,
neque in perpetuum irascaris no-
bis, Memor esto Domine Eccle-
siæ tuæ sanctæ, & eam de mani-
bus inimicorum omnium erue.
contere brachium peccatoris &
maligni, aufer fortitudinem il-
lorum Deus, & tua potentia li-
bera eam ex omnibus tribula-
tionibus & angustiis suis.

Euigila Domine, exurge in
adiutorium nostrum, festina ut
adiuues fideles tuos, & eripias

nos

nos de manibus inimicorum
nostrorum, propter nomen tuum
sanctissimum, & immensam
tuam misericordiam. Nos po-
pulus tuus & oves pascuæ tua
sumus, qui alium præter te Deum
non colimus, qui alium præter
te Pastorem, & cui tu agnos &
oves pascendos in terris com-
misisti, non agnoscimus nec se-
quimur: qui etiam fidem saluifi-
cam nobis à patribus nostris tua
diuina inspiratione traditam,
firmam, certam, ac indubita-
tam tenemus, & doctrinam di-
lectissimi filij tui domini nostri
Iesu Christi per manus Aposto-
lorum ac SS. Patrum traditione
fideliter nobis exhibitam, inte-
gram, inuiolatam, ac nullis hæ-
resios maculis labefactatam, pu-
rè, Orthodoxè atque Catholicè
seruamus: Nos plasma tuum,

Esa. 69.

Esa. 30.

Esa. 87.

Ioan. 21.

imò

Epheſ: 1.

Rom: 8.

Sap: 7.

imò filij tui, non quidem natura, ſed adoptione, ad te clamamus Abba pater, ſpem noſtram, & omnem fiduciam in te ſolum qui potes omnia collocamus, à te regi, paſci, gubernari, & liberari petimus & obſecramus.

Ezech: 18

Quapropter ô Domine Deus mala cuncta ab hac tua Eccleſia ſancta propitiatus auerte, ſchismaticorum ac hæreticorum tagnas, fraudes, ac falſa dogmata reuela, compeſce, & euellere: Turcarum rabiem, infidelium ac perſequentium vires frange, & comprime. Et quia non vis mortem peccatoris ſed magis vt cōuertatur & viuatur, irretiti laqueis Diaboli, tagnis hæreticorum decepti, & miſerè à veritate aberrantes, vt in viam redire poſſint iuſtitiãe clementiſſimè

con-

concede. Perfidis quoq; Iudæis,
& obcœcatis Paganis, quibus
lucis tuę radius nondum illuxit,
velamen illis de cordibus au-
fer, vt ablata illorum incre-
dulitate te D E V M verum tri-
num & vnum in veritate agno-
scant, vtque idolorum cultura
relictā, nomen tuum quod est
in secula benedictum sanctifi-
cent, te solum venerentur, ac
nobiscum vno ore, vno corde,
atque eadem fide tuas laudes in
omnes generationes prædicent
& annuncient. Qui viuis & re-
gnas Deus in secula seculorum,
Amen.

Plal: 71.

Pro summo Pontifice

O R A T I O.

Domine Deus pater coele-
stis, qui populo Israël
Pontificalem dignitatem sic in

Aaron

Mnm: 16.

Deut: 17.

Exod: 22.

Act: 23.

Psal: 109.

Heb: 5.

Ioan: 20.

Aaron commendasti, vt etiam malediceres, & de terra absumendos illos iudicares, qui ipsius mandatis & voluntati nolentes obedire reluctarentur, imò ne quis Principi populi tui malediceret sedulò monuisti atq; præcepisti. Tuus quoq; vnigenitus filius summus inæternum sacerdos secundum ordinem Melchisedech, vt visibili sue Ecclesiæ ac sponsæ dilectissimæ quam proprio suo effuso cruore sibi acquisierat, expleto legationis suæ munere iam cœlos petiturus, caput visibile, Rectorem & Pastorem visibilem daret ac constitueret, licet omnibus Apostolis dixisset, accipite spiritum sanctum, sicut misit me pater, ita & ego mitto vos. tamen vt vnitatem manifestaret, vnicam Ecclesiæ cathedram

con-

constitueret, atq; vnitatis eiusdem originem ab vno incipientem disponderet, D. Petro præ cæteris datur primatus, vt sicuti vnica est sponsa, vna Christi Ecclesia, sic vna cathedra, vnicus rector & pastor esset, cui pascendas oues, commisit & agnos, vt non aliter ac agni ab ouibus lacte nutriuntur, oues verò à pastoribus suis pascuntur ac reguntur, sic totius esset gregis & custodum sub Christo vnus Rector & Pastor supremus in terris, pro quo etiam ipse tertio te Deum patrem rogauit, vt nunquam fides sua deficiat. Tu Domine tua diuina ordinatione ac singulari dispositione hætenus Ecclesiæ tuæ sanctæ Catholicæ & Apostolicæ post Diuum Petrum, Linum, Cletum, Clemētem, & cæteros per ordinem ad

nostra

D. Cyp: in
tract. de-
simp: prę:

Leo Mag.
Epist. 89.
a c Vien:

Ioan: 21.

Luc: 22

Iren: ad-
uers: hæres.
lib: 3. ca: 3
Aug Epist
ad Gene-
rosu m.

Matth: 24

Luc: 12.

Cypr: li: 1.
Epist 3. ad
Corneliū.Hier: ad
Damasum
Epist: 57.

Heb: 5.

nostra vsq; tempora, caput semper visibile, Rectorem & Pastorem dedisti, tuumq; in terris Vicarium tamquam fidelem seruum & prudentem super familiam tuam constituisti, vt veluti iudex vices tuas tenens esset, & ab omnibus coleretur, ex cuius contemptu omnes hæreses ortæ sunt, omnia schismata nata, cuncta falsa dogmata originem trahunt, cui si fraternitas vniuersa obtēperaret, nemo aduersus Sacerdotum collegium quicquam moueret, nemo Dei Ecclesiam scinderet, nemo superbus scorsum nouam hæresin conderet. Tuam igitur Domine Deus imploro diuinam maiestatem & clementiam, vt eandem dignitatem, & potestatem in legitimum & iusto ordine vocatum tamquam Aaron, D.

Petri

Petri ac cæterorum per ordinem Pontificum successorem verum Beatissimum Pontificem nostrum N. quem Papam patrē patriæ; meritō appellamus, conservare, regere, & gubernare, eumque saluum & incolumem custodire clementissime velis, quatenus te donante ac inspirante quæ pro religionis Christianæ conservatione faciunt, sedulo cogitet ac præscribat, nosq; ei tamquam filij obsequentissimi obtemperantes, sub ipsius præscripto, in vera, Catholica, & Orthodoxa Ecclesia, inq; fide sincera, & religione pura dies vitæ nostrę transigere valeamus. Summo etiā Pontifici ac Pastori nostro cum cunctis sibi commissis filiis, absoluto hoc vitæ curriculo, coronam immortalitatis cum omnibus electis benignissi

Ioan. 10.

1. Tim: 2.

nignissimè concedere digneris.
 Per eundem Dominum nostrū
 Iesum Christum filium tuum,
 qui vt bonus Pastor animam
 suam posuit pro nobis ouibus
 suis, cui etiam oues curæ sunt,
 nouit qui sui sunt, ac tecum vi-
 uit & regnat in vnitate Spiri-
 tus sancti Deus, in secula,
 A M E N.

*Pro Imperatore nostro Sacratissimo
 & omni Magistratu Politico.*

2. Mach: 1

Psal. 82.

Rom: 13.

Prouer. 8

Prou: 12.

Domine! Dominus noster
 qui solus es omnipotens,
 & iustus, solus altissimus in om-
 ni terra, solus Rex & creator
 omnium, qui manu tua excelsa
 coelum terramq; regis ac nutu
 moderaris omnia solus, a quo
 est omnis potestas, per quem Re-
 ges regnant, ac potentiores iura
 ac leges præscribunt, cum sit cor
 illorum

illorum in manu tua : ad cuius
 etiam omnipotentem dexteram
 filius tuus vnigenitus Rexre-
 gum, & Dominus dominantium
 sedet, de excelsa throno super
 omnes inhabitantes orbem res-
 piciens, tuam diuinam inuoco
 maiestatem vt sacratissimum
 Imperatorem nostrum N-quin
 & Reges, Archiduces nostros,
 Principesq; Christianos placido
 ac sereno vultu respicere digne-
 ris, simulq; tuo flamine sancto
 illos adimplere velis, cuius vir-
 tute eò quo illos diuina tua vir-
 tus vocat, ferantur. Adijctant
 quaeso animum te instigatore
 ad imitandam Moysis iustitiam,
 zelum Phinees, mansuetudi-
 nem Daudis, sapientiam Salo-
 monis, fortitudinem Samsonis
 fidem & pietatem Constantini
 ac Theodosij. Tu Deus omnipo-
 tens

Coll 3.

Apoc. 19.

Num: 25.

Psal: 125.

1. Par: 1.

Sap: 6.

tens imple corda eorum prudentia, scientia, iustitia, & æquitate, ut ea quæ vera sunt cognoscere, quæ praua sunt castigare, & quæ iusta sunt iudicare valeant.

Psal: 2.

Psal: 20.

Erudi & instrue illos, ut qui alijs præsumunt, alios iudicant, tuæ diuinæ maiestati omni humilitate subesse, ac tibi cū timore & remore seruire discant. Preueni illos in benedictionibus dulcedinis, & quibus dedisti gloriam & magnum decorem, in quorum etiam capitibus coronam auream lapide pretioso ornata impofuisti, tribue iisdem longitudinem dierum, lætifica eos in gaudio cum vultu tuo, fer illis opem tua manu potenti, & robore fortitudinis tuæ adiuua illos, ut de suis ac totius Christianitatis hostibus triumphent, & terrori sint omnibus inimicis

tui

tui nominis sanctissimi. Da
quoque misericors Pater, vt sic
sibi subditos omni pietate, man-
suetudine, & lenitate regant, vt
& te Regem immortalem, ac lu-
dicem viuorum & mortuorum
agnoscant & reuereantur, qui iu-
sto iudicio orbē terræ in æquita-
te iudicabis, & reddes vnicuiq;
tamquam iustus Iudex prout
quis gessit in corpore suo, siue
bonum siue malum. Per eun-
dem Christum Dominum no-
strum. Amen.

C. II. 4.

Ephes. 6.

Psal. 95.

2. Cor. 5.

Pro fideliter in vinea domini laborantibus

O R A T I O.

Domine Iesu Christe fili Dei,
Altissimi, qui ex hoc mun-
do ad patrē iturus, sanctos Apo-
stolos tuos in vniuersum ter-
rarum orbem misisti dicens,
euntes docete omnes gentes

Matt. 28.

Mar. 16.

G

baptizan-

1. Ioan. 3.

Ephes: 4

baptizantes eos in nomine patris, & filij, & spiritus sancti: neque hos solum sed hactenus semper Ecclesiæ sanctæ tuæ quosdam esse Doctores dedisti, quosdam sapientes, quosdam pastores, ad consummationem sanctorum in opus ministerij, in ædificationem corporis Christi, donec occurramus omnes in vnitatem fidei & agnitionis Dei. Quare o Domine vti per horum annunciationem nos ad paternæ tuæ voluntatis & sanctissimi nominis tui agnitionem peruenire fecisti tua inspirante gratia, transferens nos de tenebris & umbra mortis, ad lucem veram, & vitam sempiternam, ita nec hisce postremis temporibus dignos operarios in vineam tuam sanctam Catholicam scilicet Ecclesiam, mittere cesses, qui agros

hu.

humani nostri corporis cœlestis semine verbi excolant, & nos tuos palmites in te vite vera sua doctrina conseruent.

Ioan. 15.

Mitte quæso Domine Deus, fidos pastores & Doctores, qui in vera Orthodoxa & Apostolica fide, inque vnica saluifica religione, nos oues pascuæ tuæ verbo & opere contineant, inque viam mandatorum Dei currere doceant, Deo & Magistratui obedire, vt quæ sunt Dei Deo, quæ verò Cæsaris Cæsari reddere sedulò exhortentur. Fac pastor æterne vt illis oues commissæ sint curæ, lupis rapacibus gregem tuum miserè seducantibus ac deuorantibus viriliter sese opponant, & ne ijs preda fiant omni adhibita cura & diligentia caueant. Nobis quoque cor obsequens tribue vt

psal. 78.

psal. 113.

Matth. 22.

Heb: 13.

Luc: 10.

Matth: 25.

filijs simus. obediētes præpositis nostris, quandoquidem ipsi vigilant, quasi rationem reddaturi pro animabus nostris. Illorum da ut voces tanquam tuam ipsius audiamus, qui de illis dixisti, qui vos audit me audit, & qui vos spernit, me spernit, ne vnquā doctrinis peruersis, peregrinis, & hæreticis ab ouili tuo abducamur. Pastores etiā nostros vna cum grege tuo, tu Deus iuste iudex in illa die qua hædos ab ouibus segregabis, ad dexteram tuā clementissimè statue, ut à te audire mereamur. Venite benedicti patris mei percipite paratum vobis regnum à constitutione mundi. Qui viuis & regnas cum Deo patre & spiritu sancto Deus in seculum seculorum, Amen.

Oratio

*Oratio communis pro omnibus
Confratribus.*

SCio Domine quod diligen-
tes te diligis, & quod omnia
operaris in bonum his qui te
diligant, sed nemo te diligit,
qui fratrem suum odio habet,
cū hac sit certissima nota
quod tu Deus in nobis manes,
si nos inuicem diligimus. Reple
igitur ô Deus meus animam
meam tui diuini amoris igne,
vt te super omnia, & in omni-
bus, & proximum meum pro-
pter te vt meipsum diligam. Da
Domine tantam mihi amoris
copiam quantū tu ipse à me ama-
ri vis, & concede, vt erga Con-
fratres meos, quin & erga
omnes homines quantum fieri
potest, verum amorem, & ar-
ctissimum pacis vinculum con-

Prou: 8.

Rom: 8.

1. Ioan: 4.

1. Ioan: 13.

Deut: 6.

Matth: 22.

G 3 seruem,

Matth. 5.

Matth. 18.

Tob. 4.

1. Tim. 2:

seruem, commodum & utilitatem illorum quæram, & pro virili promoueam, neq; hoc solum, sed vt etiam diligam inimicos meos, vt benè faciam his qui me oderunt, teipsum imitando qui solem oriri facis super bonos & malos, & pluuiam de coelo præstas super iustos & iniustos, neq; vt hoc saltem verbo vel lingua fiat, sed potiùs facto & opere, concede. Præsta etiam vt immemor sim iniuriarum, & lædenti ex animo offensam dimittam, ne rancorem vel odium seruem, quin potius toto corde proximum diligam, illiq; præstem quod ab illo mihi fieri velim. Et quia charitas ac fraternitas exigit, vt pro inuicē te Deum inuocemus, imò præcipis vt pro omnibus hominibus obsecrationes fiant, tuam

cle-

clementiam Deus imploro, de-
fende obsecro Domine contra
insidias omnium inimicorum
& ab omni aduersitate clemen-
ter protege nos famulos tuos to-
to corde tibi prostratos, inq; me-
moriam passionis filij tui Do-
mini nostri IESV Christi, eiusq;
corporis & sanguinis in venera-
bilis Eucharistiæ venerationem
Confratres vinculo societatis
coniunctos propitius respice, &
presta vt inter nos ipsos, quin &
inter omnes homines vera sit
coniunctio animorum, & ar-
ctissimum duret pacis vinculū,
quatenus qui te Deum Patrem
vno ore inuocamus, quosq; vni-
ca aula Cæsarea fouet, ac prote-
git, etiam fraterno & vero amo-
re nos complectamur, Da quæ-
so cunctis sacerdotibus vna
nimem doctrinæ consensum, &

in rebus fidei vnitatem & concordiam, vt quę vera sunt & salutaria cognoscant & doceant. Sacramenta sancta tam ad propriam quam omnium nostrorū salutē puro corde administrent, ac verbo & exemplo iustitię viam demonstrent. Precor etiam Domine da Regibus & Principibus iustē iudicandi animum, vt in pace & tranquillitate sibi subditos regant, hęreses ac peruersa dogmata non modò fugiant ipsi, sed & subditos mittere seductos, ac labe hęrescos aspersos, ad gremium matris Ecclesię sanctę Catholicę perducere sedulò laborent. Oro Domine pro omnibus Christianis in te credentibus & sperantibus, vt tuo illis auxilio hoc maximē turbato seculo adsis, ne vel Turcarum rabie, vel pestife-
ra fal-

ra falſorum fratrum doctrina
turbentur; pro his quoq; qui pro
amore ſanctiſſimi nominis tui,
proque fide Catholica laborant
& periculis ſunt expoſiti, vt per-
ſeuerantiam, fructumq; boni
operis à te obtinere valeant. Pre-
ſta Domine Deus Rex æterne
virginibus caſtita-tem, coniuga-
tis ſanctimoniam, poenitentibus
indulgentiam, viduis & orpha-
nis conſolationem & ſuſtenta-
tionem, pauperibus proteſtio-
nem, peregrinantibus reditum,
nauigantibus portum ſalutis,
mœſtis lætiti- am, afflictiſ ſola-
tium, agrotantibus ſanitatē,
captiuiſ liberationem, prægna-
tibus felicem partum, benefacto-
ribus vberrimam retributionē,
inimiciſ veram reconcilia-
tionem, optimiſ & perfectiſ vt in
pietate & bonitate ſemper con-

Partim ex
D. Aug: li:
med: ci: 40.

G s ſiſtant.

Esa. 53.

sistant, bonis & mediocribus ut meliores fiant. prauis & peruersis, ac mihi misero peccatori, ut citò se corrigant, à malo desinant, & benè facere discant, omnibus & singulis quæ tam in corporis quam animæ salutem cedunt tribue, & piè in Christo quiescentibus requiem sempiternam, & gloriosam resurrectionem clementissimè cōcede. Per Christum Dominum nostrum, Amen.

Pro auertenda ira castigantis Dei.

ORATIO.

Dan. 3.

Iustus Domine in omnibus quæ fecisti nobis, & vniuersa opera tua vera, viæ tuæ rectæ, & equitate omnia iudicia tua sunt plenissima, quia iuste & in vero iudicio omnia quæ patimur ab inimicis nominis tui sanctissimi,

mi, induxisti super nos propter
peccata nostra varia & multipli-
cia. Peccauimus namq; & in-
iustè egimus recedētes à te Deo
nostro, & præcepta tua non au-
dientes, neq; ijs obtemperantes.
Omnia ergò quæ fecisti nobis
mala Domine, in vero iudicio
vt malū punires, nos castigares,
& ad saniolem mentem reduce-
res, fecisti: ne tamen in perpe-
tuum irascaris nobis, neq; in op-
probrium sempiternum tradas
nos quæsumus, sed fac nobiscū
iuxta mansuetudinem tuam, &
secundum multitudinem mise-
ricordiæ tuæ erue nos in mira-
bilibus tuis, & da gloriam no-
mini tuo quod est benedictum,
in secula. Confundantur omnes
qui ostendunt seruis tuis mala,
pereant in omnipotentia tua, &
cobur eorum conteratur, &

Heb: 1.

Luc: 22.

Ioel: 2.

Psal: 78.

Scient quia tu es Dominus Deus
solus & gloriosus super orbem
terrarum. Adeste quoq; omnes
sancti Angeli Dei mei qui con-
stituti estis in ministerium ver-
bi propter eos qui capeffuri sunt
hereditatem salutis, cum draco-
ne antiquo pugnate, & opem
ferte multis modis afflictæ Chri-
stianitati. Vniuersi etiam in-
gemiscite Sancti pro nobis, &
licet meritis nostris mala quæ
patimur debeantur, vt indignū
videatur pro malis orare, saltem
hoc facite moti exemplo Chri-
sti qui vos sanctificauit, qui etiā
pro inimicis suis orauit, & pro
crucifigentibus se patrem est in-
terpellatus. Dicite nobiscum si-
mul omnes, parce Domine par-
ce populo tuo, & ne des hære-
ditatem tuam in opprobrium.
auerte iram tuam à nobis, cun-

ctas

et as iniquitates nostras dele, suf-
 ficiant castigationes quæ illata
 sunt nobis, dicatur Angelo per-
 cutienti sufficit, cesset iam ma-
 nus tua, delictum namq; no-
 strum fatemur, & ab ipso ve-
 niam precamur cuius miseri-
 cordiæ infinitus est numerus,
 per Iesum Christum filium eius
 vnicum Dominum nostrum,
 cum quo viuit & regnat in vni-
 tate Spiritus sancti Deus, per
 omnia secula seculorum,
 A M E N.

1. Para: 21.

Pro Catholica fidei constantia.

ORATIO.

Domine Deus pater omni-
 potens, qui sicuti vnus es
 cum filio tuo vnigenito & spiri-
 tu sancto verus, æternus & im-
 mortalis Deus, ita sancte volui-
 sti vt vnus esset generi humano

Ephesi: 4.

-B 7 Baptismus

Hic Epif:
57. ad Da-
malum.

Cant: 6.

Cypr: in
tract: de
fump: prel:
1. Pet: 3.

Matth: 24

Rom: 1.

Baptismus salutis ianua, vnica
fides faluificans, & veluti arca
Noe vnica conseruatric omnis
animæ viuientis, sic vnica effet
ſponſa, vnica dilecta & ſancta
Eccleſia Catholica mater om-
nium viuientium, extra quam
nulli effet ſperanda ſalus. Gra-
tias quidem ago tibi, Deo meo,
quod in hac Eccleſia inq; fide
Catholica à parentibus proge-
nitus, ritu peruetuſto baptiza-
tus, honeſtè educatus & inſtru-
ctus ſum; verùm quia bonum
incepiſſe minùs tibi placet, ſed
beatus prædicatur qui in finem
uſq; perſeuerat, per tuam in-
comprehenſibilem & ineffabi-
lem vnitatē obſecro, adauge &
confirma in me hanc fidei vni-
tatem, inque gremio ſanctæ ma-
tris Eccleſiæ Catholicæ Apoſto-
licæ, & Romanæ cuius fides an-

nun-

nunciatur in vniuerso mundo,
me clementissimè conserua, vt
quàm diu hanc lachrymarū val-
lem incolo, firmiter ea omnia &
singula nihil hesitans credā quæ
illa magistra colūna & firmamen-
tum veritatis, edocta spiritu san-
cto cunctis fidelibus credenda
præscripsit, siue illa bibliorum
libris contenta sint, siue per tra-
ditiones ad nos peruenerint.
Neq; etiam vnquam patiaris vt
transgrediendo terminos anti-
quos, à Patribus in Christiana
religione perfectissimis positos
huic seculo peruersissimo, hæ-
resibus vndiq; referto confor-
mer, sed potius reformer in no-
uitate sensus mei, vt sciam &
perfectè cognoscam, quæ sit vo-
luntas tua bona, & beneplacens,
ac perfecta ne plus sapiam, quā
me oportet sapere, sed quan-
tum

1. Tim: 3.

Ioan: 16.

Provl. 22.

Rom: 12.

tum credere oportet ad salutem animæ meæ. Tua me quæso omnipotenti dextera custodi, à falsis & anathematizatis dogmatibus ac vniuersis hæreticorum opinionum labyrinthis conserua, & ab omnibus malis tam corporis quàm animæ libera me & eripe. Per Christum Dominum nostrum, Amen.

*Pro vitiorum exstirpatione, omniumq;
virtutum supplantatione.*

ORATIO.

DOMINE DEVS fortis zelotes, & æquissime Iudex, vitans iniquitatem eorum qui te oderunt, & faciens misericordiam his qui diligunt te & custodiunt præcepta tua. Tu Domine vis & præcipis vt declinamus à malo, & faciamus bonū,

Exod : 20.

Psal 36.

ac

ac mones ut peruersè agere qui-
 escamus, & discamus benè face-
 re. Tu quidem bonorum no-
 strorum non eges, neq; enim
 quicquam tuæ bonitati à nobis
 accedere potest, qui solus es, &
 super omnia bonus: sed nec quic-
 quam boni habemus tamquam
 ex nobis, sed operaris omnia in
 omnibus, tu dator es gratiæ, si-
 ne te nihil potest mortalis infir-
 mitas, tu fons es & origo omnis
 boni, ex quo quicquid habent
 homines hauriunt. Tu etiam
 remunerator es omnium bono-
 rum, & ipsa merces magna ni-
 mis, tu velle & perficere in nobis
 operaris, tu bonum quod à no-
 bis fit, ipse facis, & factum co-
 ronas. Tuam igitur Deus gra-
 tiam, & auxilium votis arden-
 tissimis peto. aufer à me quæso
 exosam tibi semper superbiam.

Esai: 2.

Psal. 15.

Iudit: 15.

Matth: 19.

2. Cor: 4.

Coll. 3.

Ioan. 15.

Iacob: 1.

Gen: 15.

ma

Ephes:5.

1. Cor:9.

Rom:12.

malorum omnium radicem & Idololatricā auaritiā, foedam, ac spurcissimam luxuriā, caninā & Sathanicā inuidiā perniciosā ac mortiferā gulā, indomitatā & malefua-dam iracundiā, detestandā, ac impiā acediam, & quicquid in me vitij latet, tibi: displicet, hoc totum tu Domine clementer expelle: astē contra virtutum omnium fomitem ac scintillā animo meo insere, & pręsta vt humili & demissosim animo, hilarem ac liberalem manū egenti aperiam, castitatem & pudicitiam secter & amē, tantum proximo, quantum mihi ipsi velim, ieiunio & abstinentia corpus castigem ac in seruitutem redigam, pacifice & fraternē cum omnibus viuam tibi Deo meo viuo & vero spiri-

tu

tu feruenti totus deseruiam, &
de virtute in virtutem, ire per
gam. Da insuper Domine Deus
fidem mihi sinceram & rectam,
spem firmam ac indubitantem,
charitatem ardentem & perfe-
ctam, quatenus ab vniuersis
erroribus liber quod pium de-
cet Christianum firmiter cre-
dam, in te vnico spem meam fi-
xam ac certam habeam, teque
super omnia, & proximum si-
cut meipsum diligam, eaque Gal: 5.
omnia præstem, quæ tuæ bene-
placita sunt voluntati diuinæ,
quo tandem deposita hac cor-
poris sarcina coronam iustitiæ,
quam viriliter certantibus pro-
misisti, accipere merear, ac vir-
tutum omnium remuneratio- 2. Tim. 4.
nem vitam æternam æternum
possideam, per Iesum Christum
Dominum nostrum, Amen.

Præ-

*Precatio hominis afflicti, contra
omnes hostes.*

O R A T I O.

Gen: 1.

Eccl: 15.

Gen, 2.

1. Cor: 15.

Rom. 5.

Iob: 7.

DOMINE Deus rex magnus
super omnem creaturam.
quæ coeli terræq; ambitu conti-
netur, qui hominem ad imagi-
nem & similitudinem tuam
omnibus numeris absolutum &
perfectum ab initio quidem cō-
didisti, relinquens illum in ma-
nu consilij sui, vt cunctis præ-
esset creaturis, nec quicquam
esset, quod eundem læderet, aut
nocere posset. Verum post pro-
thoplasti nostri totiûsq; huma-
ni generis communis parentis
Adami lapsum, in quo pecca-
uimus omnes, miseros nos Eua-
ngelios, varijs molestijs, ærumnis,
ac calamitatibus subiecisti, &
vitam hominis militiam super
terram esse voluisti, ita vt ne-

mo esset à te coronandus nisi
qui legitime decertaret, & tam-
quam aurum in fornace tribu-
lationis probatus esset. Obrutus
igitur vndique malis, circun-
septus miserijs, domi forisque
oppressus calamitatibus, ad tuā
misericordiam supplex confu-
gio, tu potentia tuā diuina, &
brachio fortitudinis tuæ, ad ni-
hilum redigas quæcunq; aduer-
sum me vel diabolici astus vel
humani actus moliantur: con-
fundantur & reuereantur qui
volunt mihi mala, vel saltem vt
patientur omnia feram, robur
& auxilium præsta. Scio Domi-
ne & certus sum, quod bonum
mihi sit dum humilias me, vt di-
scam iustificationes tuas, neq;
etiam nescius sum quod non
aliter ac pater diligens filium
suum assiduatur illi flagella, sic &
quos

1. Tim: 2.

Sapien: 3.

Psal: 69.

Psal: 118.

Prou: 3.

Heb: 12.

Psal. 69.

Rom. 8.

Psal. 83.

quos diligis castigas, Attamen
ô Domine Deus in adiutorium
meum intende, patientiam tri
bue imbecillitatem adiuua, fi
duciam adauge, vt certus sim &
nullatenus dubitem, hæc omnia
mihi de tua diuina clementia,
& non aliunde, qui omnia in
bonum operaris his qui secun
dum beneplacitum tuum voca
ti sunt sancti, ad probationem
accidere & euenire, ne tamen
tentationibus vincar, vel ijs suc
cumbam clementissimè præsta.
Plasmator meus es tu, pater, su
sceptor, Rex meus, & Deus
meus, totum me tuæ discipline
submitto, tuæq; voluntati subij
cio, plasma tuum, filium tuum
imò mancipium & vilissimam
creaturam tuam corrige, casti
ga, emenda, macta & occide pro
tuo velle, & beneplacito tuo

saltem

saltem vt hoc totum in animæ
 meæ miserrimæ salutem cedat
 obsecro. Turbatum est certè
 cor meum intra me, & affligi-
 tur animus meus multis mo-
 dis, variæ tribulationes circum-
 dederunt me vndique, & imple-
 uerunt vsq; ad summum ani-
 mam meam, & super hæc omnia
 non est qui me consoletur &
 adiuuet, nulla mihi spes est re-
 liqua, nisi vt oculos meos attol-
 lam ad te Deum meum qui ha-
 bitas in cœlis, qui saluos facis
 sperantes in te, qui clamantes
 ad te exaudis, quiq; solus potis
 es miserum me ex miserijs his
 omnibus eruere ac liberare. Tu
 igitur Domine Deus ne longe
 facias miserationes tuas à me.
 sed respice in adiutorium meū,
 ad defensionem meam cōspice.
 libera me Deus Israel, & eripe me
 de ma-

Psal: 142.

Eccli: 51

Thrm: 1.0.

1. Par: 2.

Psal: 122.

Psal: 16.

Psal: 39.

Psal: 21.

Psal: 24.

Psal: 34.

Psal: 85.

Mat. 27.

Mat. 5.

de manibus infestantium & querentium animam meam. Effunde frameam & conclude aduersus eos qui me persequuntur, dic animæ meæ salus tua sum ego. Fac mecum signum in bonum, videant qui me oderunt, confundantur & pereant, vel potius conuertantur, lædere desinant, vt viuât, qui volunt mihi mala. Attamen ô pater cœlesti non mea sed tua fiat voluntas, nō enim dubius sum de facta promissione vnigeniti filij tui Domini nostri Iesu Christi dicentis, beati qui persecutionem patiuntur propter iustitiam, quoniam ipsorum est regnum cœlorum, & beati eritis cum maledixerint vobis homines, & dixerint omne malum aduersum vos mentientes, gaudete & exultate quoniam merces vestra co-

piola

pioſa eſt in coelis. Qui tecum
viuit & regnat in vnitate ſpiri-
tus ſancti Deus in ſecula ſecu-
lorum, Amen.

*Ad Sanctiſſimam Trinitatem, pro peccato-
rum remiſſione & honeſto vita
inſtituto.*

O R A T I O.

O Adoranda Trinitatu, ô ve-
neranda vnitas, ô tres co-
æquales, & coæternæ perſonæ
Pater, Filius, & Spiritus ſanctus,
genitor, genitus, & regenerans,
Deus vnus & verus, omnipo-
rens, terribilis, ſanctus, iuſtus,
fortis, miſericors & miſerator
Dominus, te decet laus, honor,
virtus, & gloria. Tē patrem, te
fratrem, te paracletum inuoco
& adoro, te patre iubente, te fra-
tre inſtruente, te paracleta im-

1. Ioan: 5.

Deurf: 6.

Gen: 17.

Exod. 15.

Luci. 20

Pſal: 110.

H

ple-

Rom: 11.

1 Cor. 13

Psal: 50.

Psal: 27.

2. Par: 36.

pellente, te patre promittente, te
fratre adiuuante, te paraclete
testificante, adauge quęso in me
hanc de tua diuina essentia con-
ceptam fidem, vt quę menti mee
sunt inscrutabilia & minùs per-
uestiganda, tua gratia adimple-
re velis, quo te Deum meum tri-
num & vnũ firmiter credam, in
te sperem, teq; diligam, donec te
de facie vti es videre merear, ac
cum omnibus electis æternũ
te laudare, benedicere & prædi-
care valeam. Clementissime
Pater, pijsime Fili, & bone spiri-
tus, omnipotens æterne Deus,
miserere mihi misero peccatori
secundum magnam misericor-
diam tuam. Iniquitates meę su-
pergressę sunt caput meum, &
numerus arenę maris exce-
dunt. Excitauĩ iram tuam, ma-
lum coram te feci, voluntatem
tuam

tuam neglexi, mandata tua non
 custodiui, statui abominationes
 & multiplicauì offensiones. Pec-
 caui Domine, peccaui, & ini-
 quitates meas ego agnosco, sed
 tu remitte impietatem peccati
 mei, neq; in æternum referues
 mihi mala, sed omnes iniquita-
 tes meas dele, quia tu es Deus
 poenitentiũ, in me ostendas bo-
 nitatem tuam, & salua me secun-
 dum multitudinem miseration-
 um tuarum. Da mihi veniam
 de commissis peccatis, & adde
 robur vt cauere deinceps vale-
 am ac vincere possim omnes in-
 sidias, tentationes, & delectatio-
 nes noxias, prauas, ac peruersas.
 vtq; perfectè mente, corde, & o-
 pere fugiam quæ prohibes, ac
 sedulò perficiam quæ tu Deus
 facere & seruare iubes Ad te to-
 tis viribus amandum, laudan-

Psal. 31.

Psal. 50.

Partim est
D. Bernadi

dum, orandum, & meditandum
cor mihi purum & deuotum,
mentem sinceram & piam tribue,
quin & mandatorum tuorum
notitiam, dilectionem, facilitatem
& effectum, vtq; de die ad meliora
semper cum humilitate proficiam,
& nunquam deficiam clementissimè largire
Ne permittas Domine Deus me
humanæ meę ignorantiaę, aut infirmitati,
vel etiam meritis proprijs inniti,
sed tu ipse rege me, & omnes cogitatus
& actus meos in tuo beneplacito
clementer dispone, & quod de tua diuina
omnipotentia ac maiestate credere vis,
id totum infunde, qua tua in me
voluntas fiat semper. Te etiam patrem
ingenitum, te filium vnigenitum,
te Spiritum sanctum ab vtroq;
procedentem imis imploro gemitibus,
vt quę

tu

tue creasti, redemisti, & sanctificasti, eundem custodias ac liberes ab omni malo tam corporis quam animæ, & post huius vite curriculum, perducas ad illam coelestem patriam, & gaudium sempiternum, ubi tu in Trinitate perfecta viuis & regnas Deus in secula seculorum. Amen.

Pro Christiana vita instituenda.

Oratio in Psalmi modum.

O Domine Deus à quo bona Iacob: 1.
 cuncta procedunt, sitque Psalm: 118.
 solus tuus, & tu sola mea spes
 mea meditatio mea semper
 tractet os meum sapientiam, &
 lingua mea loquatur quæ spec Psalm: 48.
 tant ad gloriam tuam.

Tribue mihi prudentiam, do Psalm: 118.
 ce me ut intelligam mandata Deut: 6.
 tua, eaque totis viribus obseruem,
 & factio compleam, quæ tu face
 re præcepisti.

Ibid.

Sit lex tua vitæ meæ norma, verbum tuum lucerna pedibus meis, & lumen indeficiens semitis meis, nam vniuersa mandata tua iustissima sunt, & æquitate plenissima.

Erudire & imbuere digneris me Domine tua cælesti doctrina, præbebit siquidem mihi requiem temporibus hiscè periculosissimis.

Sit cor meum stabilitum doctrina sancta, pura nullaq; hæreseos labe polluta, vt sciam & obseruem ea, quæ tibi beneplacita sunt quàm diu vixero.

Da mihi vt sobriè ac simpliciter intelligam & sciam admiranda illa mysteria doctrinæ tuæ sanctæ, quemadmodum ea scire conuenit saluti animæ meæ.

Quæq; complacita sunt tuæ Diuinæ maiestati ac voluntati

ne re-

ne celaueris a me, sed doce me
facere voluntatem tuam, & da psal: 142.
quod iubes vt faciam.

Admonitiones tuæ semper
me oblectent, & veluti veri à
consilijs mihi sint, ne vnquam
abijs aberrem.

Dirigantur Domine à te gres- Prou. 16.
sus mei in semitam rectam, vt psal: 26.
per omnia obsequar sanctissi-
mis tuis preceptionibus semper.

Inclina cor meum Deus, &
instiga animam meam, vt stu-
deam tibi placere ô Domine, ex
hoc & vsq; in vitæ meæ finem.

Concede vt simpliciter co- 2 Reg 9.
ram te ambulem, & corde per 2. Cor: 1.
fecto te quæram, ne vnquam
me tua virtus destituat.

Tibi me totum committo, à
te totus pendeo, non aliter ac
infans nouiter ablactatus matri
suæ adhæret.

Ioan: 15. Et sicut paruulus non valens
solus figere gressus suos, matris
vbiq; manu sustentatur, sic nec
ego quicquam tuo auxilio de-
stitutus facere possum.

Job. 14. Guberna me dextera tua om-
nipotenti, firma gressus meos in
vijs tuis, ne vnquam turbentur
vestigia mea, sed confidenter in
ijs ambulem omni tempore.

Luc: 1. Tendant omnes mei cona-
tus, meaq; studia in gloriam
tuam, & fac vt seruiam tibi in
sanctitate & iustitia, omnibus
diebus vitæ meæ.

Esai. 1. Instiga me vt integritati sem-
per studeam, vtque malum fu-
giam, & benè facere discam.

Sit sinceritas in me, æquitas,
& iusticia, vt videam & cogno-
scam quid rectum sit, & acce-
ptum tibi, idq; tam mihi quam
proximo in salutem.

Ne sit

Ne sit fucatū quid in me, nec
 finas me fieri de numero hypo-
 critarum, qui labijs te honorant
 cum coreorū longè à te sit Do-
 mine.

Esaï. 9.

Esaï. 29.

Match. 15

Adhibe frenum ori meo, &
 pone custodiam labijs meis ne
 vnquam quid temerè effutiam,
 quo vel nomen sanctum tuum
 blasphemetur, vel proximus
 scandalizetur.

Psal: 140.

Non finas animum meum
 propensum fieri ad maledicen-
 tiam, & multò minus ad dicen-
 dum contra proximum falsum
 testimonium, quin magis com-
 pesce linguam meam ne labia
 dolos concinnent.

Exod. 20.

Psal: 140.

Vetba turpia, inania, dupli-
 cia, & mendacijs coniuncta lon-
 gè fac à me Domine, tu namq;
 perdes omnes qui loquuntur

Pro. 30.

H s men-

Psal: 5.

Mat: 12.

mendacium, & rationem sumes
de omni verbo otioso.

Psal: 27.

Cor meum ab omni simulta-
te, odio, & dolo euacua ne sim
de illorum numero, qui pacem
loquuntur cum proximo suo,
malum autem in cordibus eo-
rum.

Joan: 2.

Ne permittas me delectari
studijs cum vanitate & impie-
tate coniunctis, qui enim cu-
stodiunt vanitates, frustra Dei
misericordiam expectant, &
operarij iniquitatis ad infernum
descendunt.

Psal: 130.

1 Pet: 5.

Domine non sit exaltatum
cor meum, neq; elati sint ocu-
li mei, fastum & omnem su-
perbiam aufer à me, tu namque
superbis resistis, & humilibus
præstas gratiam.

Eph: 5.

Ab avaritia quæ est idolorum
cultus, & habendi cupiditate

cor

cor meum redde alienum, qui enim diuites fieri volunt in hoc seculo, incidunt in laqueos diaboli, & æternas diuitias amittunt.

1. Tim: 6.

Auerte oculos meos ne unquam capiantur amore vanissimarum rerum, & à carnis concupiscentia fac me alienissimū.

Psalm: 118.

Cohibe animum meum ab ira & furore, ab odio, & inuidia me eripe.

Ab usura, fœnore, & omni illicita exactione educ vitam meam, beatus namque est qui pecuniam suam non dat ad usuram, sed mutuum dat nihil inde sperans.

Psalm: 14

Luc: 8.

Ne fiat ut per dona, munera, largitiones (vel Simoniam) dignitates, honores, officia (vel beneficia) vlla affectem, sed cor

H 6

meum

meum humilia, vt sua forte viuatur contentum.

Esa: 5.

psal: 14.

Ab omni munere & dono manus meas serua purissimas, ne iustificē impium pro munere, & iustitiā iusti auferam ab eo beatus siquidem est qui Munera super innocentem non accepit.

Matt: 16.

Non finas me nimium esse sollicitum de huius vitæ bonis caducis, quibus viuitur in terris summa cum miseria, & nemo hisce vitam suam possit liberare.

Matt. :9.

psal. 61.

Neque des vt vllam spem ponam in diuitijs, difficulter enim saluantur qui bonis inhiant, & si his abundarem ne tamen cor apponam tribue.

Præsta mihi saltem ea bona quæ pro salute animæ meæ, & in rem meam fore iudicas, ne
tamen

tamen illa iniusto titulo vel acquiram vel possideam.

Fac vt misericordia motus non auertam oculos ab vilo paupere, sed vt vltro dem, ijs qui opus habent, & postulanti mutuum nihil denegem, vt bonum & fidelem decet dispensatorem.

Tub: 4:

Luc. 6.

Neque paupertatem sed ne diuitias dederis mihi, ne vel superbia elatus, vel paupertate grauatus incidam in laqueos diaboli.

Prou. 30.

I. Tim: 6.

Tribue mihi tantum victui quotidiano necessaria, vt te datore m. omnis boni agnoscam, proq; beneficijs acceptis dignas tibi dicam gratias.

Prou. 30.

A scandalo prohibe pedes meos ne proximo sim lapsus causa, sed fac vt illi lucis exempla monstrem, & tu Pater coelestis glorificeris.

Matt: 6.

Lu: 12.

Heb: 12.

Iurgia, rixæ, altereationes odium & contentiones longè à me sint, sed magis tribue, vt cum omnibus pacificè dies vitæ mee transigere valeam.

psal: 70.

Sim securus de protectione tua vsque in senium, & in ætate decrepita ne derelinquas me.

Heb. 9.

Et quia lege tua statutum, est omnibus hominibus moriendum, fac vt mortem hanc temporaneam facile contemnam, saltem vt tecum æternum viuam.

Veram fidem per quam salui facti sunt patres nostri, fac vt semper maximè illa hora quando anima mea de corporis hoc egastulo egressura est, sincerè profitear.

Transfer animum meum, studium, & meditationes meas ad
coelesti

coelette desiderium, vt cupiam Phil. I.
dissolui & esse cum Christo.

Tu ô Domine adsis mihi iuua-
mine & solatio quando mors
amara imminebit, imò in ipso
agone, & in vltimo momento
ne derelinquas me.

Esto Domine animæ meæ fi-
dus itineris comes, dum hoc à psal: 138.
corpore separabitur, & teneat il-
lam dextera tua omnipotens.

Etiam si per vallem tam opa- psal: 22.
cam vt vmbra illius vndiq; mor-
tem minitetur; vel per media &
præsentissima pericula transeun-
dum esset, fac vt hæc profectio
felix mihi sit in patriam reditus.

Libera me ab omni metu, psal: 95.
maximè vbi futurum demū est
vt iustitia iungatur iudicio, &
fac me participem salutis & glo-
riæ supernæ Ierusalem, & maie-
statis tuæ quæ est à seculo.

Re:

Phil. 2.

Recipias quæso absoluta hac vita, animam meam ad te Deus, vt gaudeat & exulet in te perpetuo, pro qua redimenda Dominus meus Iesus Christus non timuit crucis subire tormentum.

Psal: 70.

Psal: 83.

2. Pet: 3.

Perduc illam ad ciuitatem illam munitam, & domum refugij quam tu inhabitas, & in atria tua vbi dies vna melior est quàm mille anni, etiam in alio quocunq; loco amænissimo.

Esa: 64.

1. Cor. 2.

Fac vt inhabitem domum tuam Domine, vtq; cum sanctis tuis bonis perfruar, quæ præparasti timentibus te, & omnem captum humanum excedant.

Da vt maneam vbi iusti celebrabunt nomen tuum assidue, & sedebunt quotquot candidi fuerunt animo è regione vultus tui, perpetuo te contemplaturi.

Interim

Interim fac vt in patientia vigilans expectem diem aduentus tui, quando vocabis me de terra ne imparatus opprimar, vel spe mea frustratus vnquam pudeam.

Luc: 12.

Pro exauditione precum.

O R A T I O.

Domine exaudi orationem meam, & clamor meus ad te perueniat, qui pro tua clementia ineffabili, nullius vnquam ad te confugientis, & clamantis preces reiecisti.

psal. 101.

2. par: 36.

Ostende mihi Domine misericordiam tuam, & ne despexeris deprecationem meam, qui nemini à seculo misericordiam petenti denegasti.

psal. 48.

psal. 54.

Intret in conspectu tuo oratio mea, vtq; piæ petitionis fru-

psal. 129.

ctum

Iacob. 1.

ctum & effectum sentiam clementissimè concede qui das omnibus affluenter, & non improperas.

Psal: 140.

Sit tibi hæc mea oratio magis accepta quam ullus suffitus in tui venerationem excitatus, mihiq; & cunctis pro quibus illa facta est perpetuam gratiam impetret. Amen.

PIIS CONFRATRIBVS S.

DAturus paucula quedam in lucem, quæ vestra deuotioni necessaria, vestramq; salutem promouere possent, quod materiam hanc de perantiqua Eucharistia communionem quæ sub vnica panis fit specie breuiter tractandam sumpserim, non paruum addidit stimulum, quod hæc quasiopassim à communi plebecula præ multis alijs quæ nunc in dubium vocantur, præcipua (li-

cet plures sint multo maiores) inter Catho-
licos, Hussitas, & Lutheranos, controuersa
esse censetur: quodq; hac in primo quouis
congressu inter vtriusq; partis sectatores
prima est quae disceptationis materiam pra-
ebet: imo quod sciam multos esse qui tamen
non minus Catholici censerì volunt, qui-
bus vtriusq; speciei sumptio haud displicet,
ac quasi irritum arbitrantur de hac dispu-
tare. Vt igitur sciatis quam benè quisq;
vestrum agat, tam antiquam in Ecclesia con-
suetudinem piè observando, utq; habeatis
quod pro tam laudabili vsu vnius speciei con-
tra maleuolorum obiecta respondeatis, hac
que rudiori stylo à me conscripta sunt,
huic libello inferenda putavi, eà spe & in-
tentione quae omnibus vobis, maximè in-
doctioribus vsui & commodo esse poterunt.
Valete & conatum meum boni consulite.

DE SANCTISSIMAE EVCHA-
ristiae communione sub vna specie tra-
ctatus per quam succinctus &
dilucidus.

Vixit ante
M. et an-
nos.

L Actantius Firmianus Eccle-
siae Catholicae singulare de-
cus & ornamentum, duos
sapientiae gradus facit, primum
vt falsam intelligamus, secundum,
vt vera quae sunt cognoscamus:
quod dum saepius mecum per-
pendo, paucula quaedam de an-
tiquissima Eucharistiae commu-
nitione, quae sub panis tantum fit
specie, in gratiam & utilitatem
omnium meorum confratrum
colligere libuit, vt intelligant
quam falso Ecclesia erroris, vel
furtivi summi Pontifices (vt pas-
sim aduersarij clamitant) ar-
guantur, & vt cognoscant, qua
recte ab Ecclesiae nostrae primo-
ribus

ibus vnus, speciei sumptio fuit
it vsurpata, quamq; benè agat
ius Christianus qui Dei ordi-
nationi obediens, vnica tantum
specie contentus acquiescit:
quin etiam vt habeant hi quos
pater coelestis fortes adhuc in
vera, Orthodoxa, atq; Catho-
lica fide seruauit, quod contra
aduersariorū obiecta (licet veri-
tum sit de his dubitate vel dispu-
tare quæ semel vt vera iudicata
sunt) pro consuetudinis tam ve-
tustæ defensione respondeant
Quo sunt aduersariorum tela
quibus nos in rebus fidei petere
conantur, primum vt dogmata
nostra nec Catholica esse nec
antiqua dicant, alterum quod
Dei verbo haud quaquam illa
innitantur asserunt. His igitur
me telis opponens, docebo sum
alterius speciei Catholicum esse

& an-

Gelas: Pa-
pa & Mar-
tianus
Imp.

2. & antiquissimum, sustultumq;
3. diuino elogio, secundo firmis-
4. simis quibusdā rationibus hoc
ipsum comprobabo, dehinc
etiam causas ob quas in Occi-
dentali Ecclesia consuetudo hec
obseruata sit, breuiter adducā,
ac postremū ad cōmunes
aduersariorū obiectiones quid
respondendum sit simili breui-
tate docebo

./.
Antiquissimum esse in Eccle-
sia Catholica morem vt non ce-
lebrantibus vnica tantum spe-
cies panis in Venerabili Eucha-
ristiæ Sacramento detur, ex illo
facile liquet, quod in tota Occi-
dentali plaga, ab eo tempore
quo Christo nomen non modò
dedere omnes pientissimi Im-
peratores totumque Imperium
tot Reges & Regna, tot Princi-
pes & principatus tot ciuitates

castella

castella & oppida, tot nationes,
prouinciæ, populi, & linguæ
imò maiores nostri omnes, om-
ni loco & tempore sub vna spe-
cie hoc Sacramentum sumpse-
runt, sed & ipsi quoq; qui mo-
rem hunc impugnârunt, prius-
quam se ab Ecclesiæ vnitatem se-
questrâssent, maiores suos piè
imitantes vnica contenti specie
vixerunt. Præter consuetudinē
communem etiam sacræ scri-
pturæ hoc testantur, vti ipse
Christus, S. Apostoli & eorum
successores, quin & Patres fide
dignissimi, atq; hystoriæ ab Ec-
clesia receptæ, item sacrosancta
Oecumenica & Prouincialia Cō-
cilia. Intertestes primum meritò
locum sortitur Christus ipse, qui
licet in cœna vltima discipulis
suis omnibus corpus suum &
sanguinem pretiosissimum, sub
panis

Luc. 24.

panis & vini speciebus dedisset, post resurrectionē tamen suam, etiam sub vnica panis specie idem suum corpus distribuit, duobus nimirum illis discipulis in castello Emaunta, quando dominum in panis fractione cognouerunt, vti Græci simul & Latini Doctores testantur.

Matth: 14

Marc: 6.

Negant quamplurimi Dominum hic suum corpus discipulis dedisse, quidigitur est (quæro) quod eodem modo vti in cœna vltima Iesus panem accepit, benedixit, fregit, ac illis porrexit vti graphicè hunc actum Lucas describit? Dicit aliquis, non semper benedictio Sacramentum efficit, vti illa quando Christus de quinque panibus & duobus piscibus benedictis quinque millia hominum satiauit.

Ad hoc respondendum, bene

dictio

dictio Dei aut est ad multiplicandum, vti benedixisse Deum homines, animantia, & volucres cœli Genescos liber testatur, qualis etiam illa quando quinque hominum millia saturavit: aut est benedictio ad gratiam aliquam spiritualem, & diuinam operationem in animam hominis. Tales sunt benedictiones quæ fiunt cooperante spiritus sancti gratia in administratione Sacramentorum, talis fuit benedictio panis in cœna nouissima, nec alia fuit ista, quando sub benedicto pane post resurrectionem suam duobus illis discipulis suum corpus sumendum dedit.

Gen: 1. 8.

Minus etiam veritati consentaneum est, quod quidam illorum hic Synedochen facit, & vult vt significato pane etiam poculum intelligatur. Certè magna

Melanch:
in Apologia.

Matth: 26

na fit Christo iniuria , neq; etiam locus iste talem admittit interpretationem, quia aut calix est ante panem datus, quod tamen non scribitur, nec ista fuit Christi consuetudo, aut post panem vti ipse vult, quod omninò constare non potest : scribit namq; Euangeligraphus dato pane Dominum ilicò euauisse ex oculis eorum: quando etiam in cœna discipulis calicem dedit, apertè satis dixit, non bibam à modò de hoc genimine vitis, quem si dedisset, verbis facto cōtrarius fuisset. Oppono insuper ijs qui negant illud, & Græcos & Latinos Doctores sanctissimos, hunc D. Lucę locum nō aliter ac de vera Christi corporis sub panis specie sumptione intelligentes, quorum certè auctoritatē plus ponderis apud pium quemq;

Chri-

Christianum habere fas est, vt
qui à Deo docti & illumina-
ti, quam priuatorum quorun-
dam odio plus quam canino ad-
uersus Ecclesiam Catholicam
inflammatorum somnia atque
commenta. D. Augustinus in
hunc modum scribit. Non in-
congruenter accipimus hoc im-
pedimentum in oculis eorum à
Sathana factum esse, ne agnosce-
retur Iesus, sed tamen à Christo
facta est permissio vsq; ad Sa-
cramentum panis, vt vnitate
eius participata, remoueri in-
telligatur impedimentum ini-
mici, vt Christus possit agnosci
Chrysostomus secundus est ho-
rum verborum interpres. Quod
Sacerdos de manu sua dat, in-
quit non solum sanctificatum
est sed & sanctificatio, quoniam
hoc non solum datur quod vi-

Lib: 3. de
cōs: Euan:
cap. 25.

Hom: 17.
opus im-
perfecti in
Matth.

In 24. ca.
Lucæ.

De usu in
regri Sa-
ceramenti

detur, sed etiam illud quod intelligitur. Vnde & Dominus non solum benedixit panem, sed de manu sua dedit Cleophæ & socio eius, &c. Theophilactus sic habet. Insinuatur autem & aliud quiddam, nempe quod oculi eorum qui benedictum panem assumunt, aperiuntur, ut illum agnoscant. Magnam enim & indicibilem vim habet caro Christi. Venerabilis Beda iisdem quasi verbis D. Augustini utitur, in vigesimum quartum Caput Lucæ. Sed nec ipse Melancthon huic interpretationi contrarius est in hæc verba scribens. Non reprehendimus communem persuasionem veterum, qui arbitrabantur Christum in Emaus dedisse duobus illis viris Sacramentum corporis & sanguinis sui, &c. Assen-

tiamur

tiamur igitur loqui textum de
cœna Domini. Hæc ille. Qua-
re si Christus panem sanctifica-
tum & sanctificantem dedit il-
lis duobus discipulis, siq; in ve-
ritate participes effecti sunt cor-
poris eius tantum sub panis spe-
cie, quid est quod tantopere ca-
licem exigas, quum etiam in pa-
nis fractione Christus totus est,
& oculi à Sathana occlusi aperi-
untur, vt ipse agnoscatur: si di-
xerit quis Dominum vtramque
speciem instituisse, rursus infe-
ras, quare ergò proprio suo in-
stituto contrarium fecit ipse
Christus? ad quod argumentum
nihil quicquam hætenus re-
sponderunt partes aduersæ.

Post Christi Domini ac sal-
uatoris nostri testimonium se-
quitur iusto ordine sanctorum
Apostolorum, de quibus legi-

Act: 2.

tur, quod hi qui per D. Petri Apostolorum Principis prædicationem conuersi erant, in doctrina, in communione, fractiones panis, & orationibus erant persecuentes. Hæc fuit nascentis Ecclesiæ communio, quæ in sola panis fractione facta est: sed fractio hæc non (vt quidam volunt) de erogatione in pauperes intelligenda est, quandoquidem inter ipsos erant omnia communia, quin potius de communione corporis & sanguinis Dominici accipienda est, quæ fractio quotidie fiebat inter discipulos, ob feruentem amorem quem erga suum dominum & magistrum habebant.

Act: 4.

Act: 20:

De hac panis fractione item legimus in Actis, vna autem Sabbathi cum conuenissemus ad frangendum panem; & iterum

rum, cum ascendisset Paulus, fregissetq; panem, ac degustasset, profectus est, vbi nulla vel vini, vel calicis fit mentio. Sequuntur etiam nunc alij testes.

Martyres sancti de hoc sanctissimo Sacramento loquentes, frequentissime illud Sacramentum corporis vel etiam panis appellant, quo significare voluerunt antiquissimum usum illius, tantumq; esse in solo pane, quantum sub vtraque specie panis & vini. D. Cyprianus, panis inquit, iste communis in carnem & sanguinem Christi mutatus, est vita factus Ecclesiæ. Deinde dicit, panem quem Christus porrexit discipulis mutatum esse non in sua specie, sed natura & substantia per omnipotentiam verbi in carnem & sanguinem ipsius. Scribit etiam idem Cypria-

In ser: de
cœna Do-
mini.

Ser: S.
lapsus.

nus, quod mulier quædam cum tentasset aperire arcam suam, in qua sanctum Domini fuit, indignis manibus igne inde surgente deterrita fuit, ne auderet attingere sed de calice quid? ita planè nihil D. Ignatius ad Ephesios scribit Apostolos sanctos in pane communicasse, nec mentio est calicis: præcepitque Episcopis & præbyteris obedire impræuaricabili sensu, qui panem frangerent, de calice nihil.

Lib. 3. dial.
cap. 3.

Gregorius Magnus refert Agapetum Papam dato sacro pane sanasse claudum & mutum, de calice nihil.

Inorat. f. u.
neb frar.

D. Ambrosius in libris de Sacramentis agens de communione Laicorum, nullam de calice mentionem facit. Et de fratre suo Satyro scribit, quod solitus

fuerit

fuerit diuinum fidelium Sacramentū in orario, id est libello precū portare, & quod hoc æterno mysterio naufragium passus, fuerit seruatus, nihil de calice.

S. Hieronimus tradidit Eusebium Tholosanum Episcopum in iunceo corbe SS. Eucharistiā conseruasse, & Epiphanium ex collo suspensam gestasse, sed vbi calix?

In epist ad
Ruffinum.

Constat etiam ex vetustissimis Patribus atque hystoriographis, in primitiua Ecclesia laicis benedictum panem vt eum domum deferrent, ibique maiori præparatione ac deuotione sumerent, tradiconfueuisse. Testatur id sanè Tertullianus lib. 2 ad vxorem S. Cyprianus loco supra citato. Origenes Homelia 13. in Exodum D. Hieronimus Apologia ad Pammachium pro

libris aduersus Iouinianum.

in Epist. ad
Iulianum
et Irenaeum.

S. Basilius cæteris neq; doctrina neque sanctitate inferior testis est, quod ex antiqua consuetudine tempore persecutionis solebant fideles secum deferre domum corpus Domini, atq; ibi communicare, de calice ne iota quidem.

Atq; hæc deportandi consuetudo multo tempore in Ecclesia durauit, verum ob maximos abusus, à Concilio Toletano primo, & Cæsar augustano grauissima deliberatione summoq; iudicio abrogata videtur, Quod verò ista deportatio saltem in vna panis specie, & non sub vtraque facta sit, nemo sanæ mentis ambigere potest. Huc accedit quod etiam ad infirmos corpus Domini sub vna specie solet deferri, quemadmodum D. Pau-

linus

linus in vita S. Ambrosij factum testatur. Item Amphilo-
chius in vita D. Basilij Magni, V. Beda refert, quod Dominicæ oblationis particula puero ægrotanti data cùm esset, paulò post defunctus fuerit.

Euagrius Scholasticus, & cum eo Nicephorus refert de puero cuiusdam Hebræi, qui cum cæteris pueris templum ingressus, particulam puri & immaculati corporis Christi accepisset, domum reuersus vbi quid factum pater comperisset, puerum in clibanum ardentem, in quo vitrum formare solebat cōiecit, qui post triduum à matre illæsus omninò est inuentus.

Eusebius Cæsariensis de Serapione quodam sene narrat ex Epistola Dionisij Alexandrini, quod in extremo vitæ suæ nepo-

Li. 4. Aug.
Hist: ca. 14

Ecccl: Hist.
li. 4. ca. 35.

Lib: 17.
Hist: Ecccl.
cap. 25.

Hist: Ecccl.
li. 6. ca. 36.

tem puerum ad presbyterum
miserit qui sanctorum mysteri-
orum illum participem redde-
ret, ille morbo vexatus quia ve-
nire non potuit, puero exigua
quandam Eucharistiæ partem
dedit, præcipiens vt eam made-
factam in os senis infunderet,
quod vbi factum, ilicò extremū
spiritum reddidit. Fuit is anti-
quus mos in Ecclesia, vt etiam
Laici infirmis tempore necessi-
tatis communionem sanctam
exhiberent, ast Concilium Rhe-
menſe ac VVormatiense ne in
posterum id fiat grauitè iuſta
de cauſa vetuit. His igitur bre-
uiter de primitiuæ Ecclesiæ vſu
adductis, etiam Concilia Oecu-
menica atque Prouincialia vi-
denda ſunt, quid de communio-
ne vnius ſpeciei habeant. Ephe-
ſinum ante mille & centum

annos

annos celebratum, ex quatuor illis sanctis vnum quæ tanquam quatuor Christi Euangelia ab Ecclesia Dei sunt recepta, præcipit apertè, vt sub vna specie Laicis porrigatur Eucharistia, ex quo etiam Laica communio nomen habet, vt doctissimè demonstrat Hosius Cardinalis. In concilio Agathensi decretum ponitur tale: Si Episcopus, præbyter, aut diaconus capitale crimen commiserit, aut chartam falsauerit, aut falsum testimonium dixerit, ab officij honore depositus in monasterium detrudatur, ibique quam diu vixerit Laicam tantummodò communionem accipiat. Huic decreto astipulatur S. Cyprianus, qui scribit præbyteros qui à fide defecerant, & postea resipiscebant, non solere recipi ad cō-

Cap. 34.

In Epist. ad
Antonium
2. lib. 4.

munionem sacerdotalem, sed tantum ad Laicam communionem: & quæ est rogo alia inter vtramque differentia, nisi quod Sacerdos celebrans vtramque speciem accipit, Laicus verò sub vna specie communicat, vti clarè satis ex Ephesina synodo demonstratur. Concilium etiã Sardicense Laicæ communionis meminit. In Agatensi Concilio cautum quoq; inuenitur, vt semper hostia sit parata pro ægrotis & peregrinis, de calice nihil præcipitur. In Concilio VVormatiensi præcipitur Parochis simile, nec vlla calicis, fit mentio. In Rhemensi Concilio teste Gregorio Magno, decretũ est, vt ipsi sacerdotes ad infirmos Sacramentum corporis portet, sed num vlla mentio fit calicis? profectò nulla. Constantiensis

De cõsecr.
dist. 2. c.
presbyter.

Lib. 3. dia-
log; dist. 2.
de cons. c.
peruenit.

Con-

Concilij decretum est tale. Cum in nonnullis mundi partibus, quidam temerariè asserere præsumant, populum Christianum debere Sacramentum Eucharistiæ sub vtraq; panis & vini specie suscipere, contra laudabilem Ecclesiæ consuetudinem &c. Hinc præsens Concilium generale declarat, discernit, & diffinit, quod à conficientibus tantum sub vtraq;, & à Laicis tantummodo sub specie panis suscipiatur; cum firmissimè credendum sit, & nullatenus dubitandum, integrum Christi corpus & sanguinem tam sub specie panis, quam sub specie vini veraciter contineri. Præcipit etiam idem Concilium omnibus Ecclesiasticis sub excommunicationis poena, ne quis illorum doceat necessarium esse, vt populus sub

vtraq;

Habitum

1431

Matt. 28.

Sess. 21.

Cor. 1. 2. 3.

utraque specie debeat communicare. Basiliense idem decernit atque declarat, quod fideles Laici, siue Clerici non conficientes minimè astringuntur ad sumpſionem vtriusque speciei sed Ecclesia quæ regitur spiritu veritatis, cum qua etiam manet ipse Christus omnibus diebus vsque ad consummationem seculi, ordinare habet quomodo ipsis non conficientibus ministretur, prout pro reuerentia ipsius Sacramenti, & salute fidelium viderit expedire. His postremum accedit Conciliū Tridentinum sacrosanctum, quod anathemate dignos iudicat, qui dicunt ex Dei præcepto, vel salutis necessitate, omnes & singulos Christi fideles utramque speciem sanctissimi Eucharistiæ Sacramenti sumere debere. At-

qui

qui ex his omnibus satis superq;
constat quàm sit consuetudo
perantiqua in Ecclesia Dei, cõ-
munio sub vna specie SS. Sacra-
menti, & quomodo vt hæretici
proscripti & declarati, qui ritum
hunc antiquum, & consuetu-
dinem tam vetustam impugnāt:
Non lubet adferre testimonia
eximiorum Theologorum no-
stri æui, hoc idē probantia, quo-
rum certè auctoritas multò plu-
tis æstimanda est, quam eorum
qui se ab vnitate Ecclesiæ (con-
trarium sentiendo) separârunt
Sed ne illud omittam Lutherus
ipse licet huius rebellionis per
totam ferè Germaniam auctor
extiterit, sibi ipsi tamen (vti in
multis) contrarius, sic inter cẽ-
tera scribit, non peccant in Chri-
stum qui vna specie vtuntur, cū
Christus non præcepit vlla vti,
sed

Lib. de ca.
i. Baby!on

In loc. cō.
Anno 23.
editis.

sed arbitrio cuiuslibet reliquit
dicens, quotiescunq; feceritis, in
meam memoriam facietis. Si-
militer scribit in Epist: ad VVal-
denses, item ad Bohemos, & ad
Ducem Georgium ab Anhalt,
Melancthoneius affecla sic ha-
bet. Errat qui exigit circumci-
sionem tamquam necessariam,
errat qui vetat eandem tamquā
impiam, errat qui vetat simu-
lachra haberi tamquam per se
impium sit. errat qui sic tuetur
eam tanquam impium sit ea
tolli, media sunt hæc, & in ar-
bitrio nostro posita. Idem de Eu-
charistia iudicat, non peccare
qui scientes huius libertatem
alterutra signi parte vtuntur.
Sed sufficiant pio Christiano
tam multa præclara atq; insi-
gnia Ecclesiæ testimonia, de
quorum veritate atque auctori-

tate

tate si quis dubitaret ac magis quibusdam suo cerebro fidentibus crederet is certè poenas perpetuas non euaderet, quandoquidem vt Ethnicus & publicanus est censendus, qui Ecclesiam non audierit: nec patrem habebit Deum qui Ecclesiam sibi matrem habere non vult, testatur D. Cyprianus, & cum eo S. Augustinus. Non desunt etiam rationes grauissimæ quibus vnica species comprobatur, ex quibus vt breuitatis limites non excurram, vnica saltem vel alteram adducam. Verum omninò fateamur necessum est, Christum esse totum ac integrum, non diuisum, non con fractum nec conscissum, ideoq; tam sub panis quam vini specie eiusque vel minima parte ac guttula in hoc venerabili

Matth: 18.

bili Sacramento totus & integer
 manet ac continetur. Et quis
 vnquam tantæ non dico teme-
 ritatis, sed impietatis exstitit,
 qui hoc verum esse neget? quis
 ita mentis lumine captus, qui
 non hoc admittat? quis denique
 tam à vero vnquam alienus he-
 reticus fuit, qui dum Christum
 viuificum in ter venerando hoc
 Sacramento esse agnoscit, qui
 eundem tam sub hac quam illa
 totum & integrum esse ac con-
 tineri impugnet? Christus Iesus
 non ex sola Deitate, neq; etiam
 ex sola humanitate, sed ex vtra-
 que consistit: nam sicut anima
 rationalis & caro vnus est ho-
 mo, ita Deus & homo vnus est
 Christus. Quum igitur verus est
 Deus, & verus homo Christus,
 & quod semel est nunquam esse
 definit. Christus heri & hodie

ipse

Athanas.
 in Symb.

Heb. 13.

ipse & in secula, qui quod semel
assumpsit nunquam dimittet, vt
rectè tradidit Damascenus, cer-
tò constat integrum esse & ma-
nere Christum, ita vt vbi est cor-
pus Christi, ibidem etiam esse
sanguinem ipsius, & contra, imò
Deitatem cum humanitate sic
esse coniunctam, vt hæc ab illa
minimè separari possit. Secun-
da ratio hæc est. Christus mor-
tuus est semel, iam non moritur,
mors illi vltra non dominabi-
tur, teste Apostolo Diuo Paulo: Rom. 6.
certum igitur est, si Christus in
hoc sacratissimo Sacramento
(vti in veritate est) continetur
esse ibidem suum corpus non
exangue, non mortuum, sed vi-
uum, immortale, viuificum ac
sanguine vegetatum: quod ni
concedatur, sequitur necessario
sub panis specie toties esse Chri-
stum

stum inanimatum ac velut cadaver mortuum in sepulchro omni sanguine destitutum, quoties panis consecratur, sub vini specie si solus sanguis manet, vel est à corpore separatus, toties Christi sanguinem fundi quoties vinum consecratur necesse esset. Verum cum pro nobis eum semel in ara crucis effusum, inque resurrectione sua Christus resumpserit, nunquam certè eum iterum est fusurus. Vt igitur tam absurda tamque absona fugiamus, sine vlla hesitatione credamus verum & viuum Christum in Eucharistia Sacramento, tam sub panis quàm vini specie, non confractum, non diuisum, non mortuum, nec exanguem contineri. Et ne quis de hoc vlllo modo dubitet, vel meum esse commentum arbi-

tritur

Concil. Flo.

cretur, age libet Concilij Florentini definitionem de hoc Sacramento afferre, quæ sic habet Sacerdos in persona Christi loquens conficit hoc Sacramentum, nam ipsorum verborum virtute, substantia panis in corpus Christi, & substantia vini in sanguinem eius conuertuntur, ita tamen quod totus Christus continetur sub panis specie, & totus sub vini specie: sub qualibet quoq; parte hostiæ consecratæ, & vini consecrati separatione facta totus est Christus. Hæc Concilium Florentinum. S. Hilarius idipsum iusta quasi trutina ponderans, eandem esse inquit rationem in corpore Christi quæ in manna præcessit, de quo legitur, qui plus collegerat non habuit amplius, neq; qui minus parauerat habuit minus; non

Gratian.
de cōsecr.
dist. 2. ca.
qui manducat.
Exod. 16.

Ses. 13.
Cap. 3.

Matth. 26.

Ioan. 6.

non enim quantitas visibilis in hoc æstimanda est mysterio, sed virtus Sacramenti spiritualis: sicq; sub vtraq; specie totus sumitur Christus, nec plus sub vtraque, nec minus sub vna sumitur. Hoc ipsum considerans Concilium Tridentinum sic definiuit. Si quis negauerit, in venerabili Sacramento Eucharistię sub vnaqua; specie, & sub singulis cuiusque speciei partibus separatione facta, totum Christum contineri, anathema sit. Christus etiam de hac Sacramentali manducatione loquens in vltima cœna, panem suum corpus, & apud Ioannem suam carnem esse dicit, panis inquit, quem ego dabo caro mea est pro mundi vita. Qui manducat hunc panem viuet in eternum. Si igitur panis est corpus Christi, & caro

qua

quæ dat vitam - mundo, certum
est viuificum esse hunc panem
& integrum, quandoquidem se
vium & totum dedit pro mun-
di vita, & per consequens, to-
tum sumit Christum, qui hunc
solum panem accipit. Postremo
quid tantum litigatur de specie-
bus Sacramenti huius, quum gra-
tia quæ in hoc largitur non tam
virtute signi, quam signati con-
feratur: non enim species illæ
panis & vini quæ exterius pa-
tēt, tantum in se virtutis & ef-
ficaciæ habent vt animam viui-
ficient, hominem ad Dei gratiā
resuscitare valeant, nos in Deo
esse, & Deum in nobis efficiant,
sed hæc omnia fiunt virtute car-
nis & sanguinis Christi, eo ipso
attestante, quæ sub panis & vini
speciebus continentur. Atqui
ex hoc statuendum est nihil plus

Iean. 6.

K gratiæ

gratiæ conferri virtute Sacramenti ei qui vtramque speciem panis & vini sumpserit, quam qui tantum vnicam: sumit namque totum Christum tam is qui vnam saltem huius Sacramenti speciem sumit, quā qui vtramq; præsertim cum vnicum sit Sacramentum non duo, licet duæ sint species, vel duo signa Quod cum ita est liquidò constat, nihil gratiæ deperire Laicis propter alteram scilicet vini subtractam speciem, nec vllam illis fieri iniuriam si minus de calice participant. Neq; hoc omnium nationum atq; linguarum latuit pios Christianos priusquam quidam illorum hæretico VVicklefi, Hufsi, atq; Lutheri veneno inficerentur, ideoque spiritu sancto qui suam regit Ecclesiam, & in omnem ducit veritatem

ritatem obtemperantes, firmiter crediderunt se Christum totum & integrum, corpore & sanguine etiam sub specie vnica veraciter sumere. Sic omnes maiores nostri dulcissimæ patriæ nostræ Germaniæ ad Lutheri usque funestum aduentum specie vnica contenti fuerunt. Sic Bohemia tota ab initio conversionis suæ per sanctum Adalbertum, priusquam ex VVikleſi Itali cuiusdam pædagogi patriæ pulsi ex Anglia apportatis libris manuscriptis, Ioannes Hussus Pragæ cœpisset pestiferum venenum euomere, etiam sola panis specie contenta fuit. Anglia, Scotia, Hibernia, Dania, Suecia, & quæcunq; alia regna & prouintiæ quæ septa Catholicæ Ecclesiæ transilierunt, antequam ab hac defecissent etiam solam

panis speciē sumpserunt. Manet
etiamnum laudabilis hæc con-
suetudo (laus Deo) inuiolata in
maiori parte Germaniæ, Italia
tota alium vsum non habet,
Hungariæ pars quæ iugo Turci-
co minùs subest etiam ferè to-
ta peruetustum sequitur vsum,
Hispaniarum Regna aliū vsum
non admittunt, Francia poenè
tota & omnia regna nouarum
Insularum panis speciē tantum
sumunt, Portugalia, Neapolis,
Sicilia, hoc modo cōmunicant.
Poloniæ pars maxima alium
vsum nescit, sed nec Bohemia
tota calice vtitur, sunt namque
Primates regni, & præcipuæ ci-
uitates qui calicis vsum nun-
quam receperunt. Moueat ita-
que pium quemq; Christianum
vniuersalis hæc consuetudo, ne
tam proteruè calicem exigit,

Ad

Ad tertiam nunc instituti rationem venio, nimirum quas ob causas in Occidentali Ecclesia sit piè sanxitum, vt non consecrantibus tantum vna species ministretur. Hic primum perpendenda venit Ecclesiæ sanctæ auctoritas & potestas, in cuius refractarios & inobedientes ipse Matth. 18: legislator Christus fert sententiam, qui Ecclesiam inquit, non audierit sit tibi velut Ethnicus Luc. 10. & publicanus item, qui vos spernit, me spernit, qui autem me spernit, spernit eum qui misit me Heb. 13:. Obedientiam itaq; requirit Dominus erga præpositos Ecclesiæ sanctæ matris, hæc enim 1. Tim. 3. columna est & firmamentum veritatis, illi rationem reddituri sunt pro animabus nostris teste Diuo Paulo. Quare ex obedientia firmiter nobis ea cre-

denda sunt atq; tenenda, quæcunq; nobis illa spiritu sancto edocta & illustrata prescribit: sed talis est sacratæ Eucharistiæ sub vna specie sumptio, quæ quidem in primitiua Ecclesia nunc sub vna, nunc sub bina, nunquam sub vtraq; tantum administrata fuisse legitur. Occidentalis verò Ecclesia firmis adducta rationibus passim vnius speciei vsum retinuit. Nestorius hæresiarcha duas in Christo personas asserbat, & Sacramentum hoc in vtraq; specie omnibus administrari debere volebat, eò quod corpus tantum in pane, & sanguinem tantum in calice esse affirmabat: vti etiam hanc hæresin ex inferis quasi reuocauit Lutherus simile statuens in libello ad Episcopum Misnensem. Pelagius quoque hæreticus in

vtraq;

utraq; specie hoc Sacramentum
administrari oportere, eò quod
sic Christus instituisset, conten-
debat, eumque grauitè pecca-
re qui vnicam tantum speciem
sumeret aiebat: His igitur mon-
stris sese opponens Christi Ec-
clesia, utq; tales hæreses radici-
tus euellerentur, & tanta in
Christum blasphemia tollere-
tur, præcipit hoc Sacramentum
Laicis in vnica specie admini-
strari debere. Fuit è contra Ma-
nichæus qui Christum sanguine
caruisse affirmabat, tanquam
habens corpus fantasticum, vinū
etiam non bonam Dei creatu-
ram contendebat, ideoq; cali-
cem prohibuit. Quare ut talis
hæresis extirparetur Leo pri-
mus & cum eo Gelasius Papa
quodam edito decreto iussit
vtramq; speciem dari populo,

& hæc consuetudo durasse videtur ad Gregorij tertij vsq; tempora. Non lubet hic multis verbis adducere causas, vti sunt communicantium diuersitas & multitudo, vbi sunt senes, iuuenes debiles, qui si minus cautè accipiant calicem, iniuria quam maxima afficietur hoc venerabile Sacramentum. Sunt multi natura ab omni vino abhorrentes, sunt loca quam plurima vbi vinum haberi non poterit, & quomodo hi calicem sument. Paucis igitur his rationibus contenti Sanctorum Patrum nostrorum pia instituta quæ diuino afflati Spiritu sanctissimè ordinarunt firmiter sine vlla contradictione tamquam filij obsequentissimi teneamus. Sin autē rationes istæ cuiquam minus sufficientes videntur, attentius

tentius ipse quæso perpendat & recogitet, quid vtraq; species dulcissimæ nostræ patriæ Germaniæ vniuersæ, quid Bohemiæ, quid alijs regnis & prouincijs boni attulerit, atqui etiānum adferat, quas clades, & quæ non mala pertulerunt, dum contra hunc tam peruetustum & laudabilem vsum calicem sibi dari voluerūt? Quo vnquam tempore tantus, in orbe terrarum fuit tumultus? quando quæso tantæ fuere contentiones, rixæ, inimiciæ, seditiones funestæ? qua hominum memoria tot intestina bella (inter ipsos etiam Christianos) tot incendia, depredationes, & rapinæ fuerunt? quando libri hystoriarum sic Christiani effusi sanguinis descriptione repleti sunt, ac dum proteruè vi & armis calicis vsum quidam sibi acquisie-

K 5

runt?

runt? locupletes sunt huius re-
testes vna die propter Hussi pra-
uum dogma plus quàm viginti
millia hominum interfecti, nam
qui ciues erant factionis etiam ip-
sum Pientissimum Imperatorē
& Regem suum Sigismundum
miserē vexarunt (sic hæresis sua-
det ac docet obedire Magistra-
tui) quin etiam totum neci dede-
re Senatum, ciues expilârunt, &
quotquot religionis antiquēcul-
tores inuenissent trucidârunt
templa ac Deo seruientium do-
micilia seu monasteria flammis
commiserunt, sacerdotibus ac
religiosis Monachis vitę termi-
num imposuerunt, virginibus
Deo dicatis vim intulerunt, vti
præter diruta & destructa tem-
pla ac monasteria quæ adhuc
apparent, etiam Bohemorum
testatur historia. Satis etiam su-

perq;

perq; vtriusq; speciei pulcheri-
mum fructum experti sunt rusti-
ci belli Smalkaldici quinto Euā-
gelista instructi vt magistratui
rebellarent, quorum vltra centū
milliā passim in Germania & Lo-
tharingia sunt interfecti, Quis Anno 1525.
poterit interemptorum conscri-
bere numerum, qui ob calicem
temerariē petitem tum in Gal-
lijs, tum in Belgio hoc nostro se-
culo ab vtraq; parte perierunt.
Taceo nunc quod charitas fra-
terna, familiaritas, beneuolētia,
societas, vicinitas omnis inter
Magnates, Principes, nobiles, ig-
nobiles, ciues & rusticos, peni-
tus extincta iacet, quæ tunc om-
ninò floruit, cum credentium Act. 4.
erat cor vnum & anima vna,
cumq; vnica specie contenti vi-
uerent maiores nostri. Ah vbi
illa antiqua relligio, pietas, cō-

stantia, candor, honestas, quam coluerunt patres nostri, dum Catholico ritu summa cum reuerentia & gratiarum actione, sub panis tantum specie omnes & singuli laici communicarent: Et hæc meritò pium quemque Christianum mouere debebant, ne ex proteruia magis quam pietate ex contemptu magis Ecclesiæ Catholicæ quam animi deuotione calicem appetat, maximè quod hoc Sacramentum vnitatis ac charitatis tessera est, & vti cætera filiis tantum obedientibus Ecclesiæ ad vitam & salutem animarum conducat, his verò qui de vtraque specie contendunt atq; Ecclesiæ sunt inobedientes, nil nisi potus & esca, nil nisi species manet, virtus Sacramenti nulla est, anima nulla refocillatione spirituali afficitur

afficitur, esse namq; possunt Sa-
cramenta extra Ecclesiam, sed
prodesse minimè possunt, vt re-
ctè D Augustinus asserit. Po-
stremum volens satisfacere pro-
missioni ad communes eorum
obiectiones quod respondere po-
terit pius quisque Christianus
apertè satis & simplicissimè po-
nam, subtiliores verò disputa-
tiones ad scholas Theologorum
remitto. Dicunt primum ad-
uersarij, & ex eorum pharetra
primum venit ista sagitta Quod
Christus faciendum instituit id
Ecclesiæ decretis tolli nec de-
bet nec potest, sed talis est insti-
tutio Eucharistiæ sub vtraq; spe-
cie, Ergo, &c. Respondendum
ad primam partem argumenti.
Ecclesia Dei non culpatur dum
hæc quæ longè maiora sunt cer-
tis & grauib; adducta rationi-

De fide ad
Petrum.

bus immutauit, curigitur non potuit quæ minora sunt etiam mutare? Mutauit autem expressum mandatum digito Dei scriptum in tabula lapidea. sanctificationem scilicet Sabbathi, ne quid commune nobis esset cum Iudeis in diem dominicū transferendo. Mutarunt sancti Apostoli acceptam à Christo Baptizandi formam in nomine patris, & filij, & spiritus sancti, baptizantes tantum in nomine Iesu, vti Actuum Apostolorum tradit historia. Poenitentiam agite (inquit D. Petrus) & baptizetur vnusquisq; vestrum in nomine Iesu Christi. Ita quoque legimus Samaritanos baptizatos tantū in nomine Iesu. Christus dicit, non veni soluere legem, sed adimplere: ast Apostoli in primo concilio contra
hanc

Math. 28.

Act. 2.

Act. 8.

Math. 5.

hanc tam apertam Christi sententiam definiunt super cessatione legalium. Christus hoc Sacramentum instituens prius Act. 15. coenam manducauit cum discipulis suis, exemplū quoq; nobis præscripsit lotionis pedum: cum igitur omnis Christi actio sit nostra institutio, prius coena esset manducanda, quin & lauandi pedes, sed hæc consuetudo non est, imò vetitum ne quis non ieiunus (nisi infirmus sit) hoc Sacramentum sumat. Ad assumptionem seu secundam huius argumenti partem responde. Concedimus Christum in vltima coena sub vtraq; specie corpus & sanguinem suum dedisse discipulis suis, non tamen concedimus quod hisce verbis bibite ex hoc omnes, præceptum à Christo sit vt omnibus & singulis

Matth. 26.

Marc. 14.

Luc. 22.

gulis vtraque species ministrari debeat, nam attendendum quid adiungat Euangelista Marcus, & biberunt ex eo omnes, significans profectò eos omnes bibisse qui bibere iussi erant, hoc est, sanctos Apostolos quos vna cum Christo solos discubuisse Euangelistæ testantur: quos etiam tunc in sacerdotes nouæ legis, his verbis, hoc facite, assumptos esse consecrandi, offerendi, alijsq; porrigendi auctoritatem accepisse testes sunt vetustissimi Patres. Et cum principaliter hoc Sacramentū ideo institutum est, vt sit iugis memoria & representatio dominicæ passionis, quo pacto nimirum pro nobis vitam exposuit in ara crucis, separato à corpore sanguine, his verbis, hoc facite. & quotiescunq; feceritis.

mini-

ministrantes & conficientes instruxit, quomodo facere, hoc est, offerre & consecrare (quod fit in sacrosancto Missæ officio) debeant. Neque enim hæc verba ad populum suscipientem dicta sunt, sed tantum ad ministrantes, & Sacramentum hoc distribuentes, vti pulcherrimè scripsit D. Thomas Aquinas. Sic sacrificium istud instituit, cuius officium committi voluit, solis presbyteris quibus sic conuenit, vt sumant & dent cæteris. Sed Luheri confusionem Babyloniam non recipimus, qui sublato ordinis Sacramēto omnes omnis generis & sexus homines mares & foeminas indifferenter vult esse sacerdotes. Secundo pro sui erroris defensione Christi dictum apud Ioannem adducunt, nisi manduca-

ueritis

Ioan. 9.

ueritis carnem filij hominis, & biberitis eius sanguinem, non habebitis vitam in vobis. Vera omninò esse, & ab ipsa veritate prolata verba certò scimus: sed quis ibit inficias, verba illa de spirituali communione Eucharistiæ, quæ per viam germanamq; fidem in Christum agitur esse intelligenda, maxime cum Sanctissimi etiam patres Theophilactus, Chrysostomus, Cyrillus, & Augustinus, eadem sic interpretentur? De hac spirituali manducatione ipse Christus in eodem capite dicit, Ego sum panis vitæ, qui venit ad me non esuriet, & qui credit in me, non sitiet vnquam. De eadem sunt intelligenda verba Augustini, ad quid paras ventrem & dentes? crede & manducaſti. Neq; etiam concedimus Christum

Aug: tra&
a6. sup.
Ioan.
tom. 9.

stum nobis præcepisse his ver-
bis, vt carnem eius & sangui-
nem sub duplici specie sumere
debeamus, nulla siquidem ne-
quidem in toto hoc sexto D. Io-
annis capite specierum panis &
vini fit mentio, sed carnis & san-
guinis sub his speciebus con-
tentis: non enim dixit Christus,
nisi manducaueritis carnem filij
hominis sub specie panis, & bi-
beritis eius sanguinem sub vini
specie, non habebitis vitam in
vobis. Cum igitur Christi cor-
pus viuificum sit ac sanguine
vegetatum, imò Christus totus
& integer corpore & sanguine
tam sub panis quam vini specie
contineatur vt supra satis decla-
ratū est, quid tantopere vtram-
quam speciem exigis, cum etiā
qui Eucharistiam sumit sub pa-
nis tantum specie, Christi car-
nem

1. Cor. 11.

nem manducat, eiusq; sanguinem bibit? nisi fortè quis cum damnato iam olim Nestorio contrarium credendo æternas velit luere pœnas. Obijciunt nobis tertio loco D. Paulum qui Corinthiis scribens, ego inquit, accepi à Domino, quod & tradidi vobis &c. ubi certè vtriusq; speciei mentionem facit apertam. Dicas D. Paulus nihil hic præcipit de calice nec sumptione Sacramenti in vtraq; specie, sed tantum historicè narrat prout Christus illud in sui memoriam instituit, vt quando hoc fecerimus, hoc est consecrauerimus, panē & vinum offeramus: aliàs certè ne quidem hoc addit, quod habent Euangelistæ, bibite ex hoc omnes. Et licet concedere possimus quod etiam tunc memoria passionis Christi recolitur

recolitur, si quando populo in
vtraq; specie ministratur, non
tamen sequitur ex illo necessa-
rio in duabus speciebus distri-
buendum esse, maximè quia in
sola panis fractione etiam Apo-
stolorum tempore hæc memo-
ria peracta fuisse certò constar.
Sed dicit aliquis quid igitur est
quod Apostolus dicit, probet
seipsum homo & sic de pane il-
lo edat, & de calice bibat, nonne
hic vtriusq; meminit? Imò cer-
tè, sed quæro nunquid præceptū
hic vllum est? quid est probet se
ipsum homo, & sic de calice bi-
bat, an fortè volo vt omnes de
calice bibant? Anne potius iu-
bet Apostolus vt qui communi-
caturi sunt siue sub vtraque siue
sub vna (vti Ecclesia vult) non
nisi probati & conscientia di-
scussa & benè examinata com-
munionem

munionem accedant? Opponunt quarto loco, quandoquidem Christus Sacramentum hoc totum pro tota Ecclesia instituit, ideoq; toti Ecclesiæ totum est dandum, & non tantum pars vna. Responde. Etsi Christus pro tota Ecclesia & vniuersa hoc Sacramentum instituit, non tamen ex illo sequitur omnibus in vtraq; specie ministrandum esse; Instituit quidem in vtraq; vt esset pro tota Ecclesia sacrificium quod patri cœlesti offerretur in eius passionis memoriam, sed quantum ad communionem attinet, necessario non sequitur in vtraq; toti Ecclesiæ distribuendum.

Instituit ideo Christus pro tota Ecclesia, vt sumatur ad vitam, quod nō minus fit cum vna specie tantum sumitur, quando-

qui-

quidem sub qualibet specie integer est & continetur Christus. Itaq; non sequitur pro tota Ecclesia Christus instituit, ergo toti Ecclesiæ indifferenter est dandū, nam ex hoc sequeretur quod etiam lactantibus (vti Hussitæ malè faciunt) etiam fatuis & mente captis, esset dandum, quandoquidem & ipsi ab Ecclesia non sunt exclusi. & si hoc ex illo sequeretur, nec illa mala esset consequentia Christus ministerium Sacramentorum, & munus concionandi pro tota Ecclesia instituit, ergo omnibus & singulis à Christo administratio Sacramentorum, & concionandi officium est commissum. & quæ hæc esset bone Deus confusio, si omnes Episcopi quis balneariorum crit? si omnes pastores esse volunt Ecclesiæ, quis templi custos

Diff. 2. de
confer: ca.
comperi-
mus.

custos erit? si omnes diuini verbi
præcones, quis erit auditor illi-
us? Quinto solent nobis obijcere
auctoritatem Gelasij pape, cuius
hæc sunt verba: aut integra Sa-
cramenta percipiant, aut ab inte-
gris arceantur. Responsum. Ad-
uersarij nostri Gelasij auctorida-
tem, vt cæteras scripturas more
hæreticorū (vt ait Tertullianus)
aut truncatim afferunt, aut con-
tra scriptoris sententiam ad se
trahunt: Gelasius namq; de di-
tributione non loquitur, sed de
oblatione, de sacrificio, erant
enim quidam sacerdotes, qui
calicem in Missa non acciperēt,
& in illos tulit sententiam Papa,
non autem in ceteros commu-
nicantes. Quin & nos dicimus
sacrilegium esse si sacerdos cele-
brans solum panem in Missa of-
ferret. quando quidem in vtraq;

specie

specie passio domini nostri Iesu Christi representatur. Simile facit Bucerus Beato Martyri Cypriano, in hæc verba scribens, quod Christus fecit, in ea forma faciendum est in qua & ipse fecit, ex quo infert, sed Christus sub vtraq; specie fecit & distribuit hoc Sacramentū, ergo &c. Facit iniuriam B. Martyri, nam Cyprianus de sacrificio Missæ ibi loquitur, deq; illorum errore ibi tractat, qui aquam in calice solam ponere volebant, sancti Martyris verba sunt. Si qui in posterum in calice Dominico aquam solam offerendam putauerint, quaerendum est quem ipsi sint secuti, nam si in sacrificio quod Christus est, non nisi Christus sequendus est, utiq; id nos facere oportet, quod Christus fecit, scilicet ut vtrumque

Epist. 3. li.
2. ad Ce-
cilium.

L misce

misceatur. Atqui hinc colligere est quàm malè in sui perniciem adducant hæretici vel loca sacrae scripturae, vel patrum testimonia, & quomodo mutilata & malè intellecta pro sui defensione illa citare soleant. Obijtiunt insuper, liberum fuit in primitiua Ecclesia, vel vna vel vtraque specie vti, ideoq; altera species non debuit prohiberi, nam quæ libera relicta sunt à Christo & Apostolis, per Ecclesiam in præceptum vertenda non sunt. Dicas. Fuit in Ecclesia primitiua liberum quantum ad peccatum, comedere & non comedere quæ essent in sacrificijs oblata, immolata, & suffocata: Concilium tamen Apostolorum primum decretum fecit, vt penitus ab ijs abstinerent. Sic dicimus quod Ecclesia Dei potestate sibi

Act. 15.

concessa

concessa potest pro ratione temporis etiam indifferentia in legem vertere, quæ tam diu inuiolabiliter seruanda sunt, donec ab Ecclesia in generali concilio abrogentur. Sed dicunt ad hæc, si potuit Ecclesia vnâ speciem auferre, posset etiam vtramque & sic omninò deperiret Christi institutum. Responde. Potuit Ecclesia vnâ speciem ob causas euidentes auferre, maximè quia idem est in vna, quod est in vtraque, etiam quod constat Christum & sanctos Apostolos idem fecisse, sed vtramq; auferre nec voluit nec etiam potuit, ne memoria passionis Christi, quæ summa est beneficiorum illius vnquam pereat. Vrgent & illud quod dicimus figuram huius Sacramenti esse in Melchisedech: sed ille

Genes. 14.

panem & vinum obtulit, ergo
eodem modo etiam hoc Sacra-
mentum. Valet omninò quod
infertur, in vtraq; specie hoc of-
ferendum; sed quod sic distribui
debeat non sequitur, Melchise-
dech namque panem & vinum
Deo obtulit, sed non Abraham.
Dicunt postremò cum Christo,
quod vni dico omnibus dico,
itaq; non solis Sacerdotibus di-
ctum est bibite, sed omnibus
omninò Christianis. Respon-
de. Si non licet restringere hæc
Christiverba ad certas personas,
sequitur necessariò omnibus ho-
minibus indifferenter hoc Sa-
cramentum esse dandum, quod
tamen non fit, pueris namque
ante rationis vsum eò quod Di-
uus Paulus sui exactam proba-
tionem requirit, non datur, li-
cet cæci Hussitæ, illud in Bohe-

nia faciant, quos miror in cœ-
citate ea posse tam diu manere.
Sed nec fatuis, & mente captis
licet & ipsi sint Christiani hoc
Sacramentum datur, vti nec
excommunicatis. Sequeretur
quoq; necessitas absoluta, quod
nemini salus sine hoc Sacramē-
to contingere posset, sicuti ne-
mo saluatur, nisi qui renatus Ioan. 3.
fuerit ex aqua & spiritu sancto,
sed hoc dicere non est Christia-
num. Sicuti ergo Ecclesia di-
uidendi modum ab ipso Christo
institutum his verbis, accipite
& diuidite inter vos, mutauit
eadem certè auctoritate de spe-
ciebus huius Sacramenti prout
saluti fidelium conuenit, ordi-
nare potuit, cui reluctari non de-
cet pium Christianum. Si quæ
sunt aliæ obiectiones seu potius
cauillationes aduersariorum, ex

hoc perexiguo scripto facilimè
refutari poterunt. Ex his igitur
breuiter adductis constat, quod
vſus ſpeciei vnius ſcilicet panis
in venerabili Eucharistiæ Sacra-
mento Catholicus ſit & anti-
quiſſimus, idque ſacræ ſcripturæ
teſtimonijs, ſanctorum Patrum
ſcriptis, Conciliorum decretis,
ac firmiſſimis rationibus ſatis
apertè eſt declaratum: breui-
ter ſignificans quibus de cauſis
Occidentalis Eccleſia vnius ſpe-
ciei vſum retinuit, ad obiectiones
etiam aduerſariorum quid
reſponderi poterit ſimili breui-
tate adieci. Antiquiſſimam ita-
que & laudabilem hanc Eccle-
ſiæ Catholicæ cōſuetudinē mul-
tis miraculis confirmatam pius
quisq; qui Chriſto nomen dedit
amplectatur, atq; in hoc Chriſto
ſuæq; ſponſæ dilectiſſimæ Eccle-
ſiæ

sic sanctæ Catholicæ & Apostoli-
cæ morē per omnia gerat, quan-
doquidem nihil tam Deo est
gratum quam sancta obedien-
tia: is verò Deo est obediens qui
Ecclesiam audit, à qua per in-
obedientiam segregatus, à pro-
missis etiam diuinis separatur,
nec pertinet ad Christi premia,
qui ipsius aspernatur Ecclesiam
alienus est, prophannus est, hostis
est, nec habere potest Deum si-
bi patrem, qui Ecclesiam non
habet matrem, vt cum D. Au-
gustino & S. Cypriano fi-
nem huic tractatui
imponam.

Aug. li. 4.
de symb.
ad Cate-
chū. Cyp.
de simp.
prælator.

CATALOGVS SANCTORVM

Patrum quorum testimonia hic citantur, & quo quisq₃ ferè tempore vixerit.

A mbrosius	380
Amphilochius	300
Athanasius	334
Augustinus	400
Basilius	354
Beda	732
Chrysostomus	403
Cyrillus	432
Cyprianus!	260
Damascenus	700
Eusebius Cæsariensis	320
Euagrius	500
Gelasius Papa	493
Gregorius Magnus	600
Hieronymus	400
Hilarius	371
Ignatius discipulus Ioannis	
Lactantius	330.

Leo

Leo primus	444
Martianus Imperator	450
Nicephorus	800
Origenes	233
Paulinus	400
Tertullianus	160
Theophilactus	730
Thomas Aquinas.	1280.

CONCILIA OECVMENICA

*& Prouincialia quo tempore
sint celebrata.*

A Gathense	400
Basilienſe	1431
Cæsaraugustanum	500
Constantienſe	1415
Ephesinum	400
Florentinum	1400
Rhemense	800
Sardicense	339
Toletanum	300
Tridentinum	1562
VVormatiense.	800.

CONFRATRIBVS SALVTEM & pacem.

Inuidia potius motus quam pietate Lutherus in itinere scribendi contra Catholicam Ecclesiam ab Indulgentiis sumpsit, quarum proclamationem Tetzelio Carmelitano demandatam, grauiter inuidebat. Hunc ut patrem sequitur sua proles, nam quicumque ab eo nomen ducit has mirum in modum illudit, contemnit, aspernatur. Ast pulchre in illos quadrat dictum verè Apostolicum B. Iuda, quæcumque ignorant blasphemant, oboccatum namque est cor eorum, ut videntes non videant & audientes non intelligant tanti thesauri magnitudinem, quam si probè intelligerent, procul dubio illorum calumnia & vituperia, in amplissimas laudes cōuerterentur. Vestrum igitur erit Confratres charissimi, ex hoc perexiguo tractatu intricata huius materie veram & genuinam eius notitiam percipere, quo facto, etiam fratrem errantem & minus intelligentem rectè instruere,

ad

Iud: 8.

Marc: 4.

ad sanio^{ri}orem mentem reuocare, & ad salutis
 viam reducere, illud sedulo perpendentes
 quod D. Iacobus monet, fratres mei inquit, Iacob. 5.
 si quis ex vobis errauerit à veritate, & con-
 uerterit quis eum, scire debet quoniam
 qui conuerſi fecerit peccatorem ab errore
 viae ſuae, ſaluabit animam eius à morte, &
 operiet multitudinem peccatorum. Valete,
 & addat virtutem & fortitudinem plebi
 ſuae, benedictus Deus. Plal: 67.

BREVIS AD-
 MODVM SED DILVCI-
 da ſanctarum Indulgentiarum
 deſcriptio, in gratiam omnium
 qui illarum originem, auctori-
 tatem, antiquitatem, vim & effi-
 ciam minus rectè intel-
 ligunt, ſimpliciſſimè
 congeſta.

Chriftus Dominus & ſalua- Luc: 19.
 tor noſter vnicus, qui in

2. Tim: 2.

Indulgen-
tiarum in-
stitutio.

Gen. 3.

Num: 20.

Num: 12.

1. Reg: 12

2. Reg: 4.

Ioan. 20.

Matth: 26

Antiqui-
tas.

Conc. Tri:

1. Cor: 5.

hunc mundum venit querere ac
saluum facere quod perierat, vo-
lens nos omnes saluos fieri, &
neminem in æternū perire, non
tantum à peccatis absoluendi ve-
rū etiam à pœnis temporalibus
pro his meritis (quas sæpius pro
sua iustitia, remissa culpa solet
reseruare Deus, vti de Adam &
Eua, Moyse, eiusq; sorore Maria,
Heli, Dauid, & alijs legere est)
indulgendi facultatē concessit
Apostolis suis sanctis, præ cæte-
ris verò D. Petro quando ipsis
clauēs regni cœlorum tradidit
potestatemque consignauit, qua
quæcunque in terris ligarent aut
soluerent, in cœlis pariter ligata
vel soluta essent. Atqui hæc est
Indulgētiarum origo & institu-
tio, quod verò illarum vsus su-
per antiquus, imo ab institutio-
nis exordio, & ipsis sanctis Apo-
stolis

stolis in vsu fuerint, D. Pauli factum in fornicario Corinthio sat apertè testatur, quem non modò per absolutionem à peccato, sed & per Indulgentiam (quod ipse donare nominat) à pœna qua illum diabolo puniendum tradiderat vt anima salueretur, gratuitò liberum pronunciauit, vti etiam hunc locum intellexere Chrysostomus, Theodoretus, Oecumenius, Theophilactus, alijq; sanctissimi Patres. Testantur quoq; antiquitatem Indulgentiarum non solùm sacrosancta Concilia, vti Ancyranum, Nicenum, Laodicæum, sed & stationes quas iam inde à temporibus D. Gregorij ab annis circiter mille probauit & frequentauit Ecclesia, quin & antiquus in Ecclesia vsus in gratiam Martyrum pœnitentibus indul-

1. Cor:2.

Hom:4. in
2. ad Cor:Ancyran-
ter 300. an-
nos cap. 2.
5. 16. 28.
Nien: an-
te 1200 c
5. 11. & 12.
Laod: ante
annos
1100. cap. 2.

gendi: cuius meminit ante annos mille trecentos Clerus Romanę Ecclesię apud Cyprianum lib. 2. Epist. 7. & lib. 3. Epist. 13. Et ipse Cyprianus lib. 3. Epist. 15. & 18. & alijs pluribus; cum S. confessore Celerino in Epistola quę est inter Cypriani numero 21. atque ante hos Tertullianus ad Martyres. Quę antiquitatis testimonia ideo citantur, ne quis nouum in Ecclesia dogma esse Indulgentias, vti falsò aduersarij clamitant, arbitretur. Illud quidem est verissimum quod in primitiua Ecclesia, eò quod maior esset pietas, & strictior obseruatio mandatorũ Dei, imò quod feruentior esset sanguis Christi in cordibus fideiũ, non tam frequens vt hisce temporibus Indulgentiarum fuerit vsus: nam hoc peruerso seculo homines

grauioribus onerati peccatis, & ad satisfaciendum negligentiores, hoc pacto excitantur & adiuuantur ad satisfaciendum diuinæ iustitiæ, quæ pro mensura delicti requirit & plagarū modū.

Deut: 25.

Est autem Indulgentia gratuita remissio poenæ quam quis iustè pro peccatis proprijs sustinere debuisset, de thesauro Ecclesiæ sanctæ ad satisfaciendum diuinæ iustitiæ deprompta.

Quid Indulgentiæ.

Thesaurus verò Ecclesiæ est, ut vnico verbo intelligas, communio sanctorum, sicuti in symbolo Apostolorū dicis, hoc est, merita Christi, & sanctorum omnium, quæ pro nobis sunt satisfactoria: opera siquidem illa quæ plus poenæ & satisfactionis habuerunt, quam debitores erāt ij qui per illa passi sunt, cum nō sint infructuosa aut superflua, re-

Quis thesaurus Ecclesiæ.

posita

Coloss. 1.

posita sunt in thesauro Ecclesie, vt per misericordiā Dei ijs profint, qui sunt eiusdem corporis membra, & sub eodem capite Christo viuunt. Quo etiam respexisse videtur Apostolus in hæc verba Colossensibus scribens: gaudeo inquit, in passionibus pro vobis, & adimpleo ea quæ defunt passionum Christi in carne mea, pro corpore eius quod est Ecclesia. Cui sententię etiam consentiunt alia sacra scripturæ loca, vt, Iob. 6. 2. Cor. 12. 2. Tim. 4. Act. 9. & alia plura. Ecclesię itaq; sanctę gazophiatium seu thesaurus est cumulus meritorum Christi & sanctorū qui grauiores pœnas quam exigebant illorum delicta pertulerunt, quæ quidem (vt dictum est) non pereunt, nec vana sunt, sed cedunt in commune totius

Eccle-

Ecclesiæ bonum & emolumentum, vt inde pendatur quod imperfectioribus de iusta & debita satisfactione defuerat. Talis autem Ecclesiæ thesaurus in hoc potissimum fundatur, quia apud Deum iustissimum vt nullum malum est impunitum, sic nullum bonum manet irremuneratum, quod certè fieret, si eiusmodi pœnæ quas supra debitū passi sunt sancti, non reperirentur in thesauro Ecclesiæ, ad aliorum ægestatem tempore opportuno subleuandam. Huius figuram videmus in Iudæorum Iubilæo, per quem pauperes adiuti ditiorum bonis superfluis, ad proprias possessiones redibant. Sed vt facilius hoc percipias, perpende quæso quod passionibus Christi licet Christi sint, ita tamen ipsius esse, vt tota eorum

Exed: 30.

Leuit: 25.

Ephes: 5.

Quis con-
ferat In-
dulgē-
tias.

Luc: 82.

Matth: 26.

Cypr: li. 3.
Epist: 3. ad
Conciliū

Matth: 28.

rum vis ac merita, eiusdem
corpori quod est Ecclesia, cuius
ipse saluator est, communicen-
tur atq; donentur. Thesauri ve-
rò istius fidelissimus dispensator
in domo Domini, est solus Pon-
tifex Romanus, IESV Christi in
terris Vicarius. D. Petri Princi-
pis Apostolorum legitimus suc-
cessor, totiusq; Ecclesiæ sanctæ
caput visibile, vel etiam cui sua
S. hanc dederit potestatem: Hic
est fidelis seruus & prudens quē
constituit Dominus super fami-
liam suam, huic claues cœlo-
rum concessæ sunt, cum vniuer-
sali Ecclesiæ cura & regimine,
huic Christus Dominus cū ple-
nitudine potestatis agnos pascē-
dos commisit & oues, vt sit vi-
sibilis minister, visibili Christi
Ecclesiæ cum qua se fore pro-
misit, omnibus diebus vsque ad

con-

consummationem seculi. Hic igitur & totius Ecclesiæ necessitate motus, & quarumcunq; societatum pietate ac studio considerato, ex potestate sibi à Domino concessa, mensuram tritici singulis distribuit tēpore opportuno. Indulgentiarum autem duo sunt potissimum genera, quædam namque dicuntur Plenariæ, ex plenitudine scilicet remissionis & absolutionis pœnarum meritarum, quando nimirum summus Pontifex intendit absolvere ab omnibus & singulis pœnis, ac restituere absolutum statui innocentiae, quem in Baptismi Sacramento accipit. Aliæ sunt Indulgentiæ quæ dantur per annos, vel dies, quibus tanto tempori respondens poenitentia deletur. Anni verò vel dies qui vitam hominis videntur

Indulgentiarū duo genera. Plenariæ quæ sunt.

Heb: 4.

Virtus Indulgentiarum.

dentur excedere accipiendi sunt pro pœnis quas in hac vita secundum Dei iustitiam, & Ecclesiæ veterem consuetudinem & Canones soluere deberet, si tot annos viuere posset. Sed nunc quæ sit Indulgentiarum vis & efficacia, quis etiam illarum particeps esse poterit, paucis accipe. Cum efficax sit & nullo pacto inane Dei verbum, quo nituntur Indulgentiæ, certo tenere ac credere debemus illarum vim & effectum esse per amplum. Per Indulgentias Christi meritum amplificatur, sanctorum satisfactiones per charitatem communicantur, peccatores absoluntur, & pœnæ exuuntur, ad opera misericordiæ pius Christianus excitatur, charitas fraternitatis augeatur, Dei op: Max: misericordia

& iusti

& iustitia manifestatur, imò hic in terris debitum dissoluitur, quod alias in futurum maximis cruciatibus esset soluendum. Harum verò sic pius Christianus particeps efficitur, quando eas debitè sibi pro conferentis intentione applicat. Theologorum est axioma, Indulgentiæ tantum valent quantum sonant, tantum quis percipit, quantum se capacem facit. Vti ergo duo ex parte dantis seu concedentis requiruntur, potestas scilicet ac causa pia qua mouetur ad concedendum : sic etiam ex parte recipientis duo sunt necessaria, nimirum vt sit viuum membrum corporis cuius est caput CHRISTVS, hoc est, vt fidei quæ per charitatem operatur habeat, & sit in communionem sanctorum : dehinc v

Indulgentias quis percipiat.

Gal: 5.

etiam

etiam fideliter præstet quicquid
ad consequendas Indulgentias
requirit is qui eas concessit. Cer-
tè Christus caput nostrum, qui
cum Spiritu sancto per suum
Vicarium visibilem in Ecclesia
mundat & sanctificat, non in-
fluit nec suam gratiam infun-
dit, nisi in membra viua & con-
iuncta: Hinc est quod in omni-
bus bullis ac Indulgentiarum li-
teris semper additur, contritis,
& confessis. Sed ex his facile
apparet, quibus Indulgentiæ
profint, & quibus concedantur,
nempe qui sunt in communio-
ne sanctorum, & ea implent
propter quæ sunt concessæ. Et
quia animæ fidelium qui in Chri-
sto piè dormitionem acceperunt,
quæ in statu gratiæ ex hac vita
egressæ, & nondum æternam
foelicitatem sunt consecutæ, ab
hac

Profunt de
sanctis.

Aug: li: 29.
de ciuit:
ca: 9. Dei.

hac communione minimè se-
parantur, quandoquidem illa
tam latè patet, vt simul beatos
triumphantis Ecclesiæ in cœlis,
cum sanctis hic in terris mili-
tantis, quin & piorum animas
per ignem purgandas vt saluen-
tur complectatur, ac compre-
hendat, etiam hoc pretioso the-
sauro Ecclesiæ iuuari possunt,
præsertim cum id quod in hunc
finem pro ijs iuuandis constitu-
tum est, ab aliquo viuo, in gra-
tia existente persolutum fuerit:
Magnum reuera siquidem est &
admirabile charitatis vinculū,
per quod longè latèque patet in-
ter omnes sanctos communio,
& symphatia membrorum sub
vno capite ac saluatore Christo
Domino nostro.

Non sunt igitur contemnen-
dæ Indulgentiæ, non inutiles di-
cendæ

1. Cor: 3.

Greg li: 4.
Dialog:
cap: 39.

cendæ, sed magis cum gratiarū
actione Christi fideles eas am-
plecti conuenit, eò quod Chri-
stus ipse Catholicæ Ecclesiæ spō-
sæ suæ dilectæ, talem gratiam
concesserit, talemq; hominibus
dederit potestatem, qua non
tam à peccatis, quam poenis pro
his exoluendis adhuc in via qua
tendimus ad patriam constituti
absoluimur, & liberamur, ne
in æternnm puniamur. Sed &
gratias agamus Beatissimo Pon-
tifici nostro XISTO V. qui hoc
potissimum tempore, in tantis
errorum ac hæresum tenebris,
hoc peruerso seculo, tantaq; hu-
mana infirmitate, & peccandi
consuetudine de thesauro inex-
hausto Ecclesiæ nostræ saluti cō-
sulere, atq; imbecillitati tam
amplis gratis subuenire
sit dignatus.

LEGES ET OB-

SERVATIONES CONFRA-

ternitatis Venerabilis Eucharistiae

Sacramenti in aula

Cæsarea

Daturus suum nomen ut huic laudabili fraternitati associetur à Prouisoribus hoc petat, ac cum proprio nomine, quo cæteris Cōfratribus fiat notior etiam conditionē, & officiū suum quaecumq; illud fuerit securabit inscribi; atq; iuramenti loco data manu promittat, se erga omnes Cōfratres amoris & charitatis opera velle exercere, eaq; omnia quæ fraternitas exigit pro posse adimplere.

Ad horam octauā singulis diebus Iouis Sacrificio Missæ quod de Venerabili Sacramento solenniter decantatur omnes Con-

M

fratres

fratres tenentur adesse (nisi ser-
uitio Cæsareo aut grauioribus
impediantur negotijs) ibiq; in
memoriam quinque vulnerum
Christi Saluatoris nostri, oratio-
nem Dominicam cum saluta-
tione Angelica quinquies de-
uotè recitabunt, cum hac inten-
tione, vt Dominus Deus Eccle-
siam suam sanctam Catholicam
& Apostolicam clementissimè
conseruare, hæreticos ab omni-
bus erroribus eruere, schismatico-
cos ad gremium matris sanctæ
reducere, ac vires omnium per-
secutorum suorum reprimere
velit, quo tandem beata pace
gaudere valeat: quin & pro om-
ni Magistratu tam Ecclesiastico,
quam seculari, maximè verò
pro sua M. Cæsarea, Domino
nostro clementissimo, proque
laudatissima domo Austriaca,

quo

quo sub ipsius protectione in vera & Orthodoxa religione quietè dies peregrinationis nostræ transigere valeamus.

Si festum aliquod celebrè in quintam feriam inciderit, sacrum die Mercurij pari solemnitate cantabitur.

Prima feria quinta cuiuslibet mensis ante Missam processio solennis cum deportatione Venerabilis Sacramenti instituetur, ad hanc omnes Confratres tenentur adesse, nemine nisi morbo graui, aut grauißima de causa se excusante. Si verò quis Magnatum ratione seruitij interesse non posset, saltem ex familia sua idoneum aliquẽ mittat, & domi suæ orationes dicendas recitet, quo Indulgentiarum, particeps reddatur.

Infra Octauas Corporis Chri-

iti generalis & maximè solennis post missam celebrabitur Venerabilis Sacramenti deportatio. ad quam omnes & singuli Confratres non modo personaliter debent adesse, verum etiam que ad ornatum, & altarium per plateas erectionem, à Prouisoribus cuilibet iniungentur facienda, ea pro virili explere conuenit.

Ter ad minimum in anno, nimirum Paschæ festo, die vel infra Octauas Corporis Christi & circa natiuitatis saluatoris nostri solennitatem, Confratres tenentur communicare. Pium quidem esset ac salutare, si sæpius id fieret, nihil enim in hac vita hominem sic cum Deo cōiungit, vitia pellit, virtutes inserit, Spiritus sancti donā infundit, de terrenis ad cœlestia animum subleuat, ac frequens cōmunio

munionis corporis & sanguinis Domini nostri Iesu Christi in hoc Sacramento vsus & participatio.

Et quia iustum est, vt non modò hæc fraterna charitas in hac vita duret, sed magis in futura terminetur, feria secunda post singula anni quatuor tempora, officium mortuorum pro defunctis fratribus ac sororibus cantabitur, ad quod vbi Confratres conuenerint, quia sancta est & salubris cogitatio pro defunctis exorare, vt à peccatis soluantur, vnusquisq; suorum parentum, amicorum & maximè Confratrum in Christo quiescentium, in suis orationibus memoriam aget, inq; recollectionem gloriosissimæ Dominicæ resurrectionis, tertio orationem Dominicam cum salu-

2. Mach 1.

tatione Angelica deuotè recitabit, atq; animas eorum Christo resuscitanti commendabit. Simile præstandum prima die post festum animarum.

Si quæ iurgia aut contentiones à Diabolo fraternæ dilectionis inimico inter Confratres seminarentur, eosq; vel Officiales vel etiam Cōfratres petentes accesserint, vt relictis dissentionibus concordiam & vnitatem incant, benignè ab ijs debent recipi, votis annuere, atq; ex animo alter alteri offensam condonare.

Si quem Confratrum morbo aliquo grauiori contingat laborare, nec habeat vnde se honestè sustentet, Prouisoribus curabit significari, qui collecta à diuorioribus Confratribus pecunia si ærarium erit exhaustum, mi-

sero

fero pro posse succurrent. Hanc tamen ipsi pecuniam postea ubi conualuerint, & ad meliorem fortunam peruenerint restituēt vt alijs etiam subueniri possit tempore necessitatis.

Si quis adeo infirmetur, vt Ecclesię Sacramentis tamquam certissimo viatico se muniri petat, fraternitatis minister erit aduendus, qui assumptis aliquot Confratribus vicinioribus pro portando baldachino & facibus, Venerabile Sacramentum honestè comitabuntur. Quicumq; ex Confratribus obuiam venerit, nisi impediatur etiam non vocatus congregietur, alias dicto flexis genibus Pater noster cum Ave Maria, Deo infirmum commendabit.

Decet insuper vt qui vitam inter Confratres duxit honestā,

si contingat eum mori, à fratribus honestè ad locum sepulture deducatur. Quare singuli vbi scierint Confratrem mortuum, & quando sit sepeliendus ad domum defuncti conueniant, & portantibus cereis ardentibus ipsum feretrum præcedent, ac terræ corpus mandabunt.

Postera die vel quæ indicta fuerit Exequijs celebrandis, Cōfratres templo ad horam præscriptam intersint, proq; demortui requie æterna, ac gloriosa resurrectione Deo suas preces, deuotè offerant, ter Orationem Dominicam cum salutatione Angelica dicendo. Magnates etiam hoc pium opus per suos domesticos exercere poterunt.

Et quia sumptus sat magni sunt in diuinis officijs exercendis, Confratrum quilibet per sin-

gula

gula quatuor anni tempora cereæ libram mediam vel precium eius tenetur dare ac soluere. Dittioribus nulla lex præscribitur, sed hilarem datorē diligit Deus. 2. Cor. 9.

Illud postremum quidē sciendum, quod licet quis non peccet legibus his non obtemperando, pro posse tamen conabitur eas adimplere, quo particeps amplissimarum Indulgentiarū efficiatur, atq; in illa die audire mereatur, vocem illam dulcissimam quam Christus Dei altissimi filius dicturus est his qui in proximum misericordiæ opera exercuerunt. Venite benedicti patris mei possidete paratū vobis regnum à cōstitutione mundi. Quod omnibus nobis concedat Deus Pater Filius, & Spiritus sanctus,
A M E N.

Math. 25

EXTRACTATV

IMPRESSO NORIMBERGAE
 Anno 1558. in officina Ioannis Montani
 & Ulrici Neuberi Magistri Ioannis Hus de
 Sacramento Corporis & sanguinis Do-
 mini, quem tractatum scripsit
 in carcere.

Folio 38. pag. 2. In Praefatione dicti
 tractatus: hoc modo scribit. Quatuor
 enim sunt profundissima: secre-
 tissima, & fidei nostræ altissima
 secreta. Primum de sanctissima
 Trinitate. Secundum de Dei
 præscientia, & prædestinatione.
 Tertium de incarnatione verbi.
 Et Quartum de Sacramento ve-
 nerabili corporis & sanguinis
 Domini nostri Iesu Christi.

Ex his liquet propter Secreti profundita-
 tem & excellentiam sensibus exorbita-
 re Hereticos circa Eucharistiam,
 sicut & circa alia.

Folio 39 cap. 2. dicti tractatus ita scribit: Secundum est quod prædixi quid sit credendum de hoc venerabili Sacramēto. Vbi dico quod quicquid Christus Iesus per se Apostolis, & per ipsos & per alios sanctos Doctores tradidit, & quicquid tenet sancta sua Romana Ecclesia de Sacramento venerabili, hoc firmiter est credendum.

Ex his liquet Hussum de venerabili Sacramento eandē fidem habuisse, quam habet Ecclesia Romana, quam per dictum illud.

Sancta sua: Veram etiam Christi esse Ecclesiam profitetur.

Eodem folio pagina eadem: Item, credendum est, quod tam bonus quam malus Sacerdos habens fidem rectam circa Sacramentum venerabile, & habens intentionem sic facere vt præcepit

In Missa cō-
ficitur Sa-
cramentū

Christus, & dicens verba in Mis-
sa secundum institutionem Ec-
clesiæ, conficit; id est virtute
verborum Sacramentaliter, fa-
cit ministerialiter esse sub spe-
cie panis verum corpus Christi:
similiter sub specie vini facit
ministerialiter esse verum san-
guinem Christi. Et dico facit
ministerialiter, quia tanquam
minister Christi, qui potestate
& verbis Christi facit, quod fa-
cit Christus potestate propria, &
verbis proprijs, Transubstantians
panem in Corpus suum & vinū
in sanguinem suum.

*Ex his liquet Hussiū Transubstantiatio-
nem credidisse, quam moderni Hæretici ne-
gare non verentur: deniq; Missam appro-
bare quam repudiant, quod adhuc
evidentius sequentibus
patet.*

Folio 40. pag. 1. Cap 3. Dixi ulterius supra, quod Christus virtute propria & verbis proprijs transubstantiat panem in corpus suum, & vinum in sanguinem suum. Iuxta canticum Ecclesiæ: verbum caro panem verum. Verbo carnem efficit, vt supra: verbum caro, id est filius Dei existens homo, efficit verbo, per transubstantiationem, verum panem carnem, & merum, id est vinum, fit, scilicet per transubstantiationem, sanguis. Patet ista materia de consecratione dist 2. per sanctos Ambrosium, Eusebium, & per alios. Vnde tantum supra dictum approbatum ab Ecclesia, ab anno quo coepi tantum discere cantauimus in scholis & in Ecclesijs: Post legimus in officio & missis, & prædicauimus in sermonibus, & nunquā præ-

dicaui quod in Sacramento altaris manet substantia panis materialis, de quo me veritatis inimici mendaciter accusarunt.

Ex his patet quantum profe illi Pange lingua deferat Hussius, quantum Patribus, quam religiosus fuerit in missis & recitatione officij, & quantum abhorruerit ab ea opinione asserere panem materiale post consecrationem esse in Eucharistia.

Eodem folio pagina eadem: Sciendum etiam, quod post verba cōsecrationis in ipso Sacramento, tam diu est corpus & sanguis Domini, quam diu manet species panis & vini, & nō seorsum corpus, & seorsum sanguis, sed sub vtraq; specie manet Christus totus, vt canit Ecclesia. Vnde corpus Christi est sub specie panis per transubstantiationem pa-

nis

nis in ipsum corpus, & sanguis est concomitanter. Et sanguis est sub specie vini per transubstantiationem vini in sanguinem. & corpus est sub eadem concomitanter. Vnde stultissima & turpissima vesania foret dicere, quod solum quando Sacerdos eleuat Sacramentum venerabile, tunc est corpus Christi & quando deponit tunc non est.

Ex his patet Husium sub qualibet specie corpus & sanguinem comprehensa asserere: semperq³ quamdiu species durant permanere, neq³ solum circa vsum corpus Christi sed etiam extra vsum credidisse.

Folio 158. pag. 2. in tractatu de sanguine Christi: Reuera Apostoli & eorū successores Catholici prædicant, Christum qui est crucifixus verè & realiter in Sacramento

*Verà Christus
est præsens
etiam agnos-
citur.*

mento venerabili esse, cum sanguine & corpore.

Folio 162. pag. 2. in eodem tractatu:
 Nos autem adoramus corpus Christi & sanguinem in dextera Dei Patris existentem, & in venerabili Sacramento quod Sacerdotes conficiunt absconsum, & sic scimus quid adoramus.

Ex his apparet Hussium adorationem Eucharistiae tenuisse ac de ea bene sensisse.

Folio item 40. pag. 2. cap. 4. Tractatu de coena Domini allegatis tribus primarijs causis ob quas sumenda sit Eucharistia annectit alias his verbis: Sunt aliae cause ad istas mediae, vt purgari a peccatis, proficere in virtutibus, liberari a poena purgatorij qua deberet homo pati, fortificari
 contra

Purgatorium facitur.

contra hostes, scilicet contra
mundum carnem & Diabolum,
debilitare in se tentationes, pro-
desse viuis & mortuis, lætificare
Angelos & sanctos in cœlo, pro-
pinquare cœlorum regno, pa-
ratum esse mori pro Christo,
gaudere spiritualiter in ipso, il-
luminari in spiritu, & expecta-
re hilariter regnum

DEI.

INDEX.

INDEX CON-
TENTORVM TOTIVS
Gazophylacij.

A Pprobatio Confraternitatis.	pag. 1
Indulgentie & facultates.	4
Litania corporis Christi.	13
Hymnus in processione.	34
In statione rythmi.	36
Officium corporis Christi.	38
Ante introitum.	40
Post symbolum Nicenum.	54
Post Offertorium Oratio.	56
Ad lotionem manuum.	57
Ad sacrum Canonem.	60
Ad eleuationem SS. corporis Christi.	64
Ad eleuationem calicis.	66
Ad defunctorum memoriam.	69
Ante orationem Dominicam.	70
Post agnus Dei.	73
Ad pacis osculum.	74
Ad communionem.	Ibid.
Post communionem.	75
	Ad

INDEX.

Ad benedictionem.	77
Exhortationes ad frequentem confessionem.	(80
Pro frequenti communione.	82
Confessio peccatorum.	93
Pro remissione peccatorum.	95
Eiusdem argumenti ex Psalmis Davidis.	98
Pœnitentis ad Christum.	101
Pro remissione peccatorum ad Spiritum sanctum.	103
Ante celebrationem vel communionem.	105
Oratio secunda.	108
Oratio tertia.	112
Pro digna celebratione vel communione ad Spiritum sanctum.	115
Ad accessum altaris.	117
Post celebrationem vel communionem.	118
D. Clementis 3. oratio post communionem.	121
Post Missa celebrationem.	121
Pro communicatis.	125
Precationes maiores.	127
Preparatio ante orationem.	128
Pro-	

INDEX.

Pro felici Ecclesie statu.	130
Pro summo Pontifice.	137
Pro Imperatore & omni Magistratu Po- litico.	242
Pro fideliter in vinea Domini laborantibus.	(145)
Oratio communis pro omnibus Confratri- bus.	149
Pro auertenda ira castigantis Dei.	154
Pro Catholica fidei constantia.	157
Pro vitiorum extirpatione omniumq; vir- tutum supplantatione	160
Precatio hominis afflicti, contra omnes ho- res.	164
Ad SS. Trinitatem pro peccatorum remis- sione, & honeste vite institutione.	169
Pro Christiana vita instituenda, oratio in modum Psalmi.	173
Pro exauditione precum.	175
<u>De cōmunionē vnius speciei tractatus.</u>	188
<u>Breuis Indulgentiarum descriptio.</u>	251
<u>Leges & observationes Cōfraternitatis.</u>	265

ORATIO AD SEPULCHRUM DNI.

Verè Dominus est in loco isto, & ego nesciebam. Quam terribilis est locus iste? Non est sic aliud, nisi domus dei, & porta celi. En sepulchrum, quod non mortuum, sed mortem est deuoraturum. En domus mortis, quae mansio facta vitalis. En uterq; noua forma, mortuum concipiens, quem mox uiuum emitatur. Salue sepulchrum, non sepulchrum, sed thalamus, in quo iacet Leo de tribu Iuda consepitus. Salue Iesu, homo mortuae, sed deus uiuens. Salue Iesu sepulte, sed sepeliens omnium delicta. Siue sepultus, siue mortuum, siue dormientem dicam, Hoc scio, tua diuinitas uigilet immortalis. Salue ergo Iesu immortalis mortuae, morte occidens, & mortuos uiuificans. Salue saxum, beatum tali deposito

receptu

recepto: beatius, mox redolendo. Sepulchrum gloriosum tumulato, sed gloriosius, mox uirtute sua resurgere. Mundum es ac nouum, sed à tuo mortuo melius emundaris & renouaris. Saluo lapis sepulchralis rigens, sed impositus rige, tior lapidi angulari, qui utraq; facit unum. p.

ALIA.

Benedicti uos duo à dño. sancti principes, Joseph & Mariadama, qui fecistis bene misericordiam cum homine Vestro & deposuistis, unxistis, sepelistis eum quem unxit pater oleo lætitiæ & participibus omnibus, Verè Christus Dominum, qui pro nobis omnibus se voluntarie dedit in mortem, & prurora uestra gratiæ suæ aromatibus unxerat. ò facinus seruicium & iniunctæ constantiæ agnoscere. ò fung

excellens & honorificum, in Virum
tam ignominioso affectum supplicia
impensum. Non indigebat Christi
corpus tale contra putredinem mu-
nimento: nec n. dedisset sanctu-
suum videre corruptionem. Volui-
stis tamen debitum Christo exsi-
bere officium, ut mortuo, sicut
morituro inxerat Magdalana.
Benedicti igitur vos & Domino,
o devoti, honorabiles religiosi Vi-
ri, qui fecistis misericordiam sane-
am Domino vestro, & sepelivistis
eum. Sed & nos Christi fide-
les omnes reddimus gratiam, ad
eò, quòd feceritis verbum istud:
ubiq. p. dicatum fuerit evangeli-
um, narrabitur, & quòd vos feci-
stis in memoriam vestri. C.

spira in parasceve .q. 9.

